

2023

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Zagreb,
siječanj 2024.

SADRŽAJ

1.	O INSTITUTU ZA TURIZAM	3
2.	PROJEKTI INSTITUTA ZA TURIZAM	8
2.1.	INTERNI ZNANSTVENI PROJEKTI	8
2.2.	PROJEKTI FINANCIRANI IZ EU FONDOVA	13
2.3.	SUDJELOVANJE NA ZNANSTVENIM PROJEKTIMA U DRUGIM INSTITUCIJAMA	18
3.	ZNANSTVENI RADOVI	19
4.	IZDAVAČKE AKTIVNOSTI I BIBLIOTEKA	42
5.	PROJEKTI ZA JAVNI SEKTOR I TURISTIČKO GOSPODARSTVO	45
6.	AKTIVNOSTI POPULARIZACIJE ZNANSTVENOG RADA	52
PRILOG	DJELATNICI INSTITUTA ZA TURIZAM U 2023.	60

1

O INSTITUTU ZA TURIZAM

Povijesni razvoj Instituta

Institut za turizam osnovan je 1959. godine te predstavlja jedini javni znanstveni institut u Republici Hrvatskoj koji je specijaliziran za istraživanja različitih aspekata turizma, koji uspješno spaja znanstvenu izvrsnost s poslovnim znanjima i vještinama.

Tijekom više od šest desetljeća svoga djelovanja, Institut se transformirao iz male savjetodavne organizacije, koja se pretežito bavila istraživanjem mikroekonomskih i makroekonomskih aspekata turističkog razvoja, u znanstveno-istraživačku organizaciju čiji multidisciplinarni istraživački tim može odgovoriti na najsloženiju znanstveno-istraživačku i stručnu problematiku povezanu s turizmom i turističkim razvojem, te instituciju koja svojim djelovanjem aktivno podupire održivi razvoj turizma u Republici Hrvatskoj.

Godine 1986. Institut ulazi u sustav znanosti i visokog obrazovanja i od tada nosi današnji naziv tj. Institut za turizam. Nakon ulaska u sustav u znanosti i visokog obrazovanja, fokus interesa Instituta za turizam se premješta sa stručnih projekata s područja ekonomije, kojima se do tada Institut pretežito bavio, na znanstvene projekte i znanstveno-istraživački rad iz različitih područja znanosti koja su povezana s turizmom.

Vizija Instituta

Institut za turizam je samostalna znanstveno-istraživačka organizacija koja predstavlja vodeću znanstvenu ustanovu specijaliziranu za proučavanje turizma u regiji te koja uspješno spaja znanstvenu izvrsnost i poslovna znanja i vještine. Svoj ugled i prepoznatljivost u znanstvenoj i stručnoj javnosti Institut temelji na znanstvenoj izvrsnosti, neovisnosti i stručnosti mišljenja, inovativnosti i kvaliteti znanstvenog i stručnog rada te na poštivanju najviših etičkih načela i standarda u istraživanju. Glavne vrijednosti na kojima se temelji rad Instituta su znanstvena izvrsnost, međunarodna prepoznatljivost i relevantnost, neovisnost i stručnost mišljenja, inovativnost i kvaliteta znanstvenog i stručnog rada te poštivanje visokih etičkih načela u istraživanju.

Misija Instituta

Misija instituta za turizam je istraživanje složenog fenomena turizma u svim pojavnim oblicima, diseminacija i praktična primjena znanja u javnom sektoru i cjelokupnom gospodarstvu i popularizacija znanosti, a sve kroz znanstveno utemeljen, sustavan i multidisciplinarni istraživački pristup, s ciljem osiguranja dugoročno održivog i tržišno konkurentnog turističkog razvoja RH na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Znanstveni i stručni rad

Znanstvenu djelatnost Institut za turizam obavlja najviše putem provođenja domaćih i međunarodnih kompetitivnih znanstvenih projekata, internih znanstvenih projekata, te ostalih znanstvenih projekata kojima se proučavaju istraživački problemi važni za razvoj dugoročno održivog, odgovornog i tržišno konkurentnog turizma. Osim toga, znanstvenu djelatnost Institut provodi i kroz objavljivanje znanstvenih radova u relevantnim domaćim i međunarodnim znanstvenim časopisima, kroz sudjelovanje djelatnika Instituta na međunarodnim znanstvenim skupovima, kroz izdavačku djelatnost i izdavanje međunarodnog znanstveno-stručnog časopisa TOURISM te kroz cijeli niz drugih aktivnosti usmjerenih na diseminaciju i popularizaciju znanosti.

Uzimajući u obzir kadrovsku ekipiranost djelatnika, njihove znanstvene interese i afinitete, dostupnost izvora financiranja, potrebe turističkog gospodarstva i sl., Institut za turizam se kroz svoju znanstvenu djelatnost ponajviše bavi temama s područja ekonomije i marketinga, ali se djelatnici Instituta također aktivno bave proučavanjem međudnosa turizma i drugih područja, kao što su promet, geografija, ekologija i zaštita okoliša, kultura, sport, urbanizam i prostorno planiranje, održivi razvoj, povijesni razvoj turizma i sl. Cjelokupna znanstvena djelatnost Instituta usklađena je s planskim dokumentima višeg reda s područja znanosti i visokog obrazovanja, te je u funkciji postizanja nacionalnih razvojnih ciljeva s područja turizma koji su definirani Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine. Uz navedeno, Institut se bavi i izdavačkom djelatnošću i aktivno radi na razvoju baza podataka za potrebe turizma.

Suradnja s gospodarstvom

Osim znanstvene djelatnosti Institut za turizam ima tradicionalno dobru suradnju s različitim segmentima turističkog gospodarstva, a osobito s poslovnim subjektima s područja javnog sektora (ministarstva, sustav turističkih zajednica, regionalne i lokalne razvojne agencije, tijela regionalne i lokalne uprave i samouprave i sl.).

Njegujući multidisciplinarni istraživački pristup, Institut za turizam spreman je odgovoriti na najsloženije potrebe i zahtjeve različitih nositelja turističke aktivnosti, kako iz javnog tako i iz privatnog sektora. Cjelokupno turističko gospodarstvo već dugo godina u Institutu ima kvalificiranog, kompetentnog i pouzdanog partnera i savjetnika u traženju odgovora na pitanja koja se tiču planiranja turističkog razvoja, održivog razvoja turizma, učinkovitog i odgovornog upravljanja resursima te brojna druga pitanja koja su od značaja za hrvatski turizam. Glavna područja suradnje s gospodarstvom obuhvaćaju:

- istraživanja makroekonomskih učinaka turizma,
- tržišna istraživanja i analize – istraživanja turističkog tržišta,
- strateško planiranje u turizmu,
- razvoj novih i inovativnih turističkih proizvoda i usluga,
- prometno planiranje,
- prostorne analize i valorizacija prostora za potrebe turizma,
- mjerenje i praćenje indikatora održivog razvoja turizma i
- edukacija i cjeloživotno obrazovanje turističkih kadrova.

Ravnatelj Instituta za turizam doc. dr. sc. Damir Krešić član je Znanstvenog vijeća HAZU-a za turizam i prostor, te aktivno sudjeluje u radu tog tijela, a tri godine je bio i član Vijeća za gospodarska pitanja predsjednice Republike Hrvatske.

Međunarodna suradnja

Institut za turizam aktivno surađuje i s brojnim domaćim i međunarodnim, stručnim i znanstvenim organizacijama i asocijacijama s područja turizma. Tu je posebno potrebno istaknuti suradnju Instituta sa:

- Svjetskom turističkom organizacijom (UNWTO - Institut je pridruženi član) na projektu Hrvatskog opservatorija održivog razvoja turizma (CROSTO – www.crosto.hr) i
- Organizacijom za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) na izradi Turističke satelitske bilance održivog razvoja turizma za RH.

OSNOVNI PODACI O DJELOVANJU INSTITUTA U 2023.

Glavni strateški ciljevi Instituta za turizam

- liderstvo u primijenjenim i razvojnim istraživanjima u turizmu i srodnim područjima,
- stvaranje istraživačke jezgre međunarodne prepoznatljivosti (suradnja s UNWTO i uglednim međunarodnim znanstvenim ustanovama i znanstvenicima);
- znanstveno i stručno djelovanje u funkciji razvoja turističkog sektora i hrvatskog gospodarstva (izrada i praćenje pokazatelja održivog razvoja turizma) i
- suradnja s javnim sektorom i turističkim poduzećima.

Upravljanje Institutom

Ravnatelj Instituta za turizam je doc. dr. sc. Damir Krešić.

Znanstveno vijeće Instituta broji 18 znanstvenika, a predsjednik Znanstvenog vijeća je nasl. prof. dr. sc. Goran Kos.

Upravno vijeće Instituta za turizam

Predsjednik - prof. dr. sc. Boris Crnković (Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet); članovi – mr. sc. Želimir Kramarić (Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije) i Ivana Prosinečki (Ministarstvo znanosti i obrazovanja) – od 3.11.2022. na mandat od dvije godine, dr. sc. Sanda Čorak (do 2.9.2023.), dr. sc. Neven Ivandić (Institut za turizam - od 3.9.2023.) i Višnja Mezak (Institut za turizam od 3.11.2022.) na mandat od dvije godine.

Predsjednik Upravnog vijeća

Prof. dr. sc. Boris Crnković (imenovan od strane MZO – mandat od 3.11.2022.)

Članovi

Mr. sc. Želimir Kramarić (imenovan od strane MZO – mandat od 3.11.2022.)

Ivana Prosinečki (imenovana od strane MZO – mandat od 3.11.2022.)

Dr. sc. Sanda Čorak (Institut za turizam – imenovana od strane Znanstvenog vijeća – mandat od 3.9.2021. do 2.9.2023.)

Dr. sc. Neven Ivandić (Institut za turizam – imenovan od strane Znanstvenog vijeća – mandat od 3.9.2023.)

Višnja Mezak, struč. spec. oec. (Institut za turizam – predstavnica radnika – mandat od 6.4.2023.)

Zaposlenici

U Institutu je u 2023. bilo zaposleno ukupno 34 djelatnika, i to: 19 znanstvenika (od njih 19, 1 znanstvenica na određeno vrijeme kao zamjena znanstvenice na porodiljnom dopustu i 1 na neodređeno vrijeme iz vlastitih sredstava), 2 asistenta, 4 suradnika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, 8 zaposlenika na administrativnim radnim mjestima te 1 zaposlenik na radnom mjestu koje se financira iz EU fondova.

Od 19 znanstvenika, njih 8 je na radnom mjestu znanstvenog suradnika, 7 na radnom mjestu višeg znanstvenog suradnika, 3 na radnom mjestu znanstvenog savjetnika i 1 na radnom mjestu znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju.

Prosječna starost djelatnika Instituta iznosi 49 godina.

NACIONALNI I MEĐUNARODNI KOMPETITIVNI ZNANSTVENI PROJEKTI

Projekti financirani iz EU fondova

NEXT GENERATION EU

Sustav satelitskih računa održivog turizma Republike Hrvatske za 2022. godinu
Trajanje projekta: 2022. - 2026. Voditelj projekta: dr. sc. Neven Ivandić

INTERREG EUROPA

Autentični turizam temeljen na lokalnoj kulturi (kratica: LOCAL FLAVOURS)
(Authentic tourism based on local cultural flavours).

Trajanje projekta: 1.9.2019. - 31.1.2023. Voditelj projekta: dr. sc. Renata Tomljenović

ERASMUS+

Kulturna baština: izvor otpornosti i učenje kroz digitalno obrazovanje

Digital Cultural Heritage: a source of resilience and learning through digital education
(DIGICULT)

Trajanje projekta: 1.1.2022. – 30.6.2024. Voditelj projekta: Ives Vodanović Lukić, mag. geogr., mag. hist. art. et litt. comp.

Projekti financirani iz EU fondova

ERASMUS+

Nudge My Tour - Bihevioralna znanost za upravljanje turizmom

Trajanje projekta: 1.11.2021. – 31.12.2023.

Voditelj projekta: dr. sc. Sanda Čorak

ERASMUS+

VINCI: Projekt strateškog partnerstva EU-a za poticanje niskougljičnog turizma (Virtual & Augmented Reality Trainers Toolbox to Foster Low Carbon Tourism & Related Entrepreneurship) projekt je strateškog partnerstva u području obrazovanja odraslih financiran uz potporu programa Erasmus+.

Trajanje projekta: 2/2022. – 1/2024.

Voditelj projekta: dr. sc. Hrvoje Carić

Interni znanstveni projekti

(2021. – 2025.)

- Suvremeni pristup prostornom i prometnom planiranju na načelima održivog razvoja (kratica: SPLAN), voditelj: nasl. prof. dr. sc. Goran Kos
- Turizam i hrvatsko gospodarstvo (kratica: THG), voditelj: dr. sc. Neven Ivandić
- Kulturna baština u turizmu – modeli održivog razvoja (kratica: CULHER-TOUR), voditelj: doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević
- Razvoj integralnog modela pokazatelja i prihvatnog (nosivog) kapaciteta (kratica: RIPP), voditelj: dr. sc. Izidora Marković Vukadin
- Uloga posebnih oblika turizma u razvoju destinacije: primjer kulture, umjetnosti i sporta (kratica: KUST 2021), voditelj: dr. sc. Sanda Čorak
- CROSTO - Croatian Sustainable Tourism Observatory Institut za turizam — opservatorij za mjerenje i praćenje održivosti razvoja turizma pod okriljem Svjetske turističke organizacije (UNWTO), voditelj: dr. sc. Izidora Marković Vukadin.

Znanstvena produktivnost – radovi

U 2023. objavljeno je ukupno 49 znanstvenih radova (A1 - 29; A2 - 3; A3 - 3; ostalo - 14). Citiranost u indeksnoj bazi WoS u 2023. godini iznosi 571, a citiranost u indeksnoj bazi Scopus je 839.

Dodijeljene nagrade i priznanja znanstvenicima Instituta za turizam u 2023. godini

- **Prof. dr. sc. Josip Mikulić**, znanstveni suradnik u Institutu za turizam, dobitnik je Državne nagrade za znanost u 2022. godini iz područja društvenih znanosti. Za ovu prestižnu nagradu predložio ga je Institut za turizam. 15.11.2023.
- **Dr. sc. Sanda Čorak**, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju u Institutu za turizam, na Danima hrvatskog turizma dobila je nagradu 'Anton Štifanić' za životno djelo u turizmu. Tu, uz mnoge druge nagrade za turističke djelatnike u različitim kategorijama dodjeljuje Hrvatska turistička zajednica. Sanda Čorak je u Institutu za turizam zaposlena od 1985. godine, a u razdoblju 2001. do 2017. godina bila je ravnateljica Instituta. U suradnji s kolegama pokrenula je istraživanje turističke potražnje – TOMAS, koje se od 1987. godine provodi kontinuirano i danas je izvorom podataka za strateško planiranje turizma. Dobitnica nagrade je bila i dugogodišnja glavna urednica časopisa TURIZAM, pokrenula je Znanstvenu ediciju Instituta kao i stručne skupove pod nazivom "Rasprave o turizmu". 10.11.2023.
- **Doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević**, znanstvena savjetnica u Institutu za turizam, dobitnica je godišnje nagrade Povijesnog društva Požege za uspješnu suradnju i podršku. Održala je niz predavanja i rasprava. Njezina prisutnost obogatila je kulturnu scenu Požege i Zlatne doline, a povodom dodjele nagrade održala je predavanje "Što znamo o prostornom planiranju sela u Hrvatskoj tijekom prošlosti?" 15.12.2023.

Izdavaštvo i aktivnosti popularizacije znanosti

Institut je suizdavač časopisa TOURISM: An International Interdisciplinary Journal. U 2023. godini izdan je 71. volumen sa 4 izdanja na engleskom jeziku. Časopis se referira u 10 međunarodnih baza, uključujući i baze Web of Science, Core Collection - ESCI, Clarivate, USA i SCOPUS, Abstract and Indexing Database, Elsevier, Amsterdam i The Netherlands. Glavni urednik je Josip Mikulić, a pomoćni urednici su Damir Krešić, Maja Šerić i Renata Tomljenović.

Institut kontinuirano popularizira rezultate svojih istraživanja putem radionica, seminara, okruglih stolova, rasprava, predavanja i nastupa u medijima i sudjelovanja na konferencijama. U 2023. godini zabilježeno je 111 takvih aktivnosti.

Projekti za gospodarstvo

U 2023. godini završen je 21 projekt za javni sektor i turističko gospodarstvo, ugovoren najčešće s tijelima državne uprave i jedinicama regionalne i lokalne uprave te sustavom turističkih zajednica. Prihodi koje je Institut za turizam u 2023. ostvario kroz suradnju s gospodarstvom sudjelovali su s 28% u ukupnim prihodima Instituta i koristili su se za financiranje hladnog pogona Instituta, poboljšanje općih uvjeta rada djelatnika Instituta, te za školovanje i stručno usavršavanje djelatnika Instituta za turizam, nabavu istraživačke opreme, znanstvene i stručne literature i sl.

Biblioteka

Tijekom 2023. godine zaprimljeno je 17 jedinica omeđenih publikacija, 29 naslova periodike te 24 nova naslova Zbirke studija Instituta za turizam. Na kraju 2023. godine jedinstvena bibliografska baza Biblioteke Instituta za turizam broji 37.400 bibliografskih zapisa.

Institut za turizam ima i jednu od najbolje opremljenih biblioteka s područja turizma koja u svome fondu broji više od 15.500 volumena knjižnične građe.

Rasprave o turizmu u organizaciji Instituta za turizam

Institut za turizam je u 2023. godini organizirao rasprave o turizmu na temu:

XIX. Rasprave u turizmu: "Primjena nudginga za upravljanje turističkim tokovima u destinaciji", Napretkov kulturni centar Zagreb, 19.5.2023.

XX. Rasprave u turizmu: "Prilagodba i ublažavanje utjecaja klimatskih promjena u turizmu", Napretkov kulturni centar Zagreb, 12.10.2023.

2 PROJEKTI INSTITUTA ZA TURIZAM

Tijekom 2023. godine suradnici Instituta za turizam sudjelovali su u izvođenju 6 internih znanstvenih projekata. Rezultati istraživanja provedenih u sklopu nacionalnih i internih znanstvenih projekata Instituta za turizam bili su osnova za izradu većeg broja znanstvenih radova naših istraživača. U nastavku se daje opis projekata (voditelj, suradnici, ciljevi, sadržaj i rezultati) koji su završeni ili se na njima radilo tijekom 2023. godine. Navedenim projektima ostvaruje se misija Instituta kao i prvi strateški cilj – liderstvo u primijenjenim i razvojnim istraživanjima u turizmu koji podrazumijeva kontinuirano stvaranje i održavanje izvrsnosti u svim koracima provođenja primarnih istraživanja u turizmu. U 2024. godini planira se još intenzivnija aktivnost istraživača Instituta, kad je riječ o provođenju primarnih istraživanja.

2.1. INTERNI ZNANSTVENI PROJEKTI

- Suvremeni pristup prostornom i prometnom planiranju na načelima održivog razvoja – **SPLAN**
- Turizam i hrvatsko gospodarstvo – **THG**
- Kulturna baština u turizmu – modeli održivog razvoja – **CULHER-TOUR**
- Razvoj integralnog modela pokazatelja i prihvatnog (nosivog) kapaciteta – **RIPP**
- Uloga posebnih oblika turizma u razvoju destinacije: primjer kulture, umjetnosti i sporta – **KUST 2021**
- CROSTO Institut za turizam - Opservatorij za mjerenje i praćenje održivosti razvoja turizma pod okriljem Svjetske turističke organizacije (UNWTO) (**CROSTO - CRO**atian **S**ustainable **T**ourism **O**bservatory)

Voditelj projekta:
nasl. prof. dr. sc. Goran Kos

Suradnici:
dr. sc. Hrvoje Carić
dr. sc. Ivo Beroš
dr. sc. Zoran Klarić
dr. sc. Ivo Kunst
doc. dr. sc. Predrag Brlek,
vanjski suradnik
doc. dr. sc. Ana Mrđa,
vanjski suradnik

Suvremeni pristup prostornom i prometnom planiranju na načelima održivog razvoja (kratica: **SPLAN**)

Svrha i cilj:

Na temelju dosadašnjih spoznaja koje se mogu povezati s prostornim i prometnim planiranjem, uočava se da su pristupi i korištene metode počivali gotovo isključivo na načelu ekonomske isplativosti, tj. maksimiziranju ekonomskih učinaka i minimiziranju troškova. U takvim okolnostima se najčešće potpuno zanemarivala dugoročna održivost planova, kako u pogledu očuvanja prostora u cjelini, tako i u pogledu racionalnih prometnih rješenja. Pri tomu treba imati na umu da je prometna infrastruktura u mnogim slučajevima okosnica prostornog planiranja, jer zauzima velik dio raspoloživog prostora i jer je financijski najzahtjevnija komponenta javnih površina.

Pojedine države, članice Europske unije su ranije od ostalih uočile neodrživost takvog pristupa prostornom i prometnom planiranju jer su se suočile s preizgrađenošću pojedinih područja (naročito atraktivnih turističkih destinacija), neadekvatnim urbanim planovima i pretjerano ekstenzivnim razvojem prometne infrastrukture za motorni individualni promet.

Hrvatska, kao najnovija članica Europske unije, još uvijek nije u zadovoljavajućoj mjeri shvatila u kojoj mjeri dosadašnji način prostornog i prometnog planiranja može dugoročno biti štetan. Ovaj znanstveni projekt ima za cilj odrediti novi pristup i metode u prostornom i prometnom planiranju, koji bi rezultirali dugoročno održivim prostornim i prometnim planovima na području Republike Hrvatske, s posebnim naglaskom na urbana i turistička područja. Specifični ciljevi bi se ostvarili kroz istraživanja pojedinih slučajeva (*case study*).

Voditelj projekta:
dr. sc. Neven Ivandić

Suradnici:
dr. sc. Matina Gjurašić
dr. sc. Ivan Kožić
dr. sc. Ivo Kunst
Zrinka Marušić,
mag. math., univ. spec. oec.
Diana Baus, mag. oec.

Turizam i hrvatsko gospodarstvo (kratica: **THG**)

Svrha i cilj:

Razumijevanje pozitivnih i negativnih utjecaja turizma te međudnosa gospodarskih djelatnosti izravno i neizravno uključenih u pružanje usluga posjetiteljima pretpostavka je optimiziranja mjera turističke politike. Projektom se sagledava doprinos turizma različitim aspektima ekonomske, prostorne i društvene održivosti Hrvatske na nacionalnoj i regionalnoj razini pri čemu se projektne aktivnosti specifično usmjeravaju na:

- Procjenu ukupnih gospodarskih učinaka turizma u Hrvatskoj na nacionalnoj i regionalnoj razini kroz međudnos čimbenika koji potencijalno generiraju istiskivanje drugih djelatnosti, ali i neizravnih učinaka turističke potražnje na proizvodnju neturističkih djelatnosti
- Propitivanje utjecaja turizma na tržište rada i migracijske trendove na nacionalnoj i regionalnoj razini, polazeći od očekivanja da turizam ima potencijal generirati pozitivne trendove na tržištu rada te poboljšanje materijalnog statusa, a tako i na rast optimizma lokalnog stanovništva
- Analizu povrata investicija u hotelijerstvo na makro i mikro razini u kontekstu preferencijalnih mjera turističke politike koji impliciraju nisku razinu profitabilnosti djelatnosti
- Utvrđivanje važnosti prostora za razvoj turizma i mogućnosti njegove zaštite u kontekstu pritiska nekretninske potražnje na osiguranje održivog razvoja turističkih destinacija
- Valoriziranje doprinosa turizma kroz procjenu smanjenja uvozne ovisnosti te povećanje konkurentnosti i bruto domaćeg proizvoda.

Kulturna baština u turizmu

– modeli održivog razvoja (kratica: **CULHER-TOUR**)

Svrha i cilj:

Cilj 1. Utvrđivanje trendova prepoznavanja, planiranja i korištenja kulturne baštine u održivom razvoju turizma.

Cilj 2. Prepoznavanje vrijednosti i mogućnosti aktiviranja kulturne baštine u održivom razvoju turizma.

Nastavno na prethodno razdoblje projekta CULHER-TOUR tijekom 2023. evidentirano je aktivno sudjelovanje na međunarodnim znanstvenim konferencijama (Split, Bol, Osijek, Đakovo), objavljivanje znanstvenih radova te rad na izložbama o kulturnoj baštini (Zagreb – Filozofski fakultet 2X; Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, Gradska knjižnica Savica Zagreb, Split) te javnim predavanjima. Tijekom 2023. znanstvene aktivnosti bazirale su se na istraživanju prepoznavanju i aktivnom korištenju kulturne baštine u prostornim planovima održivog razvoja turizma, prepoznavanju relevantnih te znanstveno utemeljenih kriterija za izradu modela održivog korištenja kulturne baštine u turizmu.

Voditelj projekta:
doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević

Suradnici:
dr. sc. Izidora Marković Vukadin
dr. sc. Ksenija Tokić
doc. dr. sc. Hrvoje Mataković
prof. dr. sc. Amir Muzur,
vanjski suradnik
izv. prof. dr.sc. Dina Stober,
vanjski suradnik
dr. sc. Sanja Hajdinjak,
vanjski suradnik

Voditelj projekta:
dr. sc. Izidora Marković Vukadin

Suradnici:
dr. sc. Hrvoje Carić
dr. sc. Zoran Klarić
doc. dr. sc. Damir Krešić
doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević
doc. dr. sc. Hrvoje Mataković
dr. sc. Snježana Boranić Živoder
dr. sc. Neven Ivandić
Zrinka Marušić,
mag. math., univ. spec. oec.
izv. prof. dr. sc. Josip Mikulić
doc. dr. sc. Vanja Krajinović,
vanjski suradnik

Razvoj integralnog modela pokazatelja i prihvatnog (nosivog) kapaciteta

(kratica: *RIPP*)

Svrha i cilj:

Iz ranije navedenog jasno je da je osnovni istraživački problem nedostatak unificiranosti procesa praćenja održivosti kao i modela utvrđivanja prihvatnog kapaciteta.

Osnovni cilj istraživanja je utvrđivanje modela praćenja održivosti turizma kroz sustav temeljnih i specifičnih pokazatelja, kao temelja za utvrđivanje prihvatnog kapaciteta destinacija.

Specifični ciljevi istraživanja su:

1. Determiniranje postojećih praksi posvećenih održivosti turizma na lokalnoj i regionalnoj razini u Republici Hrvatskoj
2. Utvrđivanje baznog skupa pokazatelja za sve destinacije temeljem analize prijašnjih stručnih i znanstvenih praksi, skupova sekundarnih podataka o stanju okoliša, društva, infrastrukture prostora, gospodarstva i drugo
3. Utvrđivanje modela determiniranja specifičnih destinacijskih pokazatelja baziranih na problemskim područjima, atrakcijskoj osnovi i specifičnim oblicima turizma u destinaciji
4. Kreiranje modela prihvatnog kapaciteta baziranog na utvrđenim pokazateljima
5. Kreiranje integralnog konceptualnog modela pokazatelja i prihvatnog kapaciteta
6. Verifikacija modela testiranja procesa na razini pilot destinacija utvrđenim temeljem mapiranja ključnih dionika u RH
7. Istraživanje povezanosti praćenja pokazatelja održivosti s kvalitetom upravljanja destinacijom i utjecajima turizma s pozicije onečišćenja i zaštićene prirode.

Istraživačke hipoteze:

- Održive turističke prakse u Hrvatskoj vrlo su raznolike, ali većinom nemaju mjerljivih rezultata
- Turizam (posebice maritimni) je posebno osjetljiv na pitanja ekološke i okolišne održivosti
- Pokazatelji održivosti turizma na svjetskoj razini nisu unificirani
- Da bi skup pokazatelja bio relevantan nužno je imati pokazatelje koji su usmjereni na problemska područja, atrakcijsku osnovu, specifične oblike turizma u destinaciji
- Model prihvatnog kapaciteta je produkt sustava pokazatelja
- Pokazatelji i prihvatni koncept dio su istovjetnog koncepta praćenja održivosti
- Praćenje pokazatelja održivosti nužno je za kvalitetno upravljanje destinacijom.

U sklopu projekta do sada su ostvarena prva četiri cilja projekta, pri čemu je naglasak bio evaluaciji postojećih sustava pokazatelja, te prijedlogu temeljnih i specifičnih pokazatelja iz postojećih sustava pokazatelja u odnosu na izazove razvoja turizma u različitim tipovima destinacija, te razvoj sustava nosivog kapaciteta utemeljenog na pokazateljima.

Voditelj projekta:
dr. sc. Sanda Čorak

Suradnici:
dr. sc. Renata Tomljenović
doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević
Ives Vodanović Lukić, mag.
geogr., mag. hist. art.
et litt. comp.
dr. sc. Ivo Beroš
izv. prof. dr. sc. Vuk Tvrтко Opačić,
vanjski suradnik

Uloga posebnih oblika turizma u razvoju destinacije: primjer kulture, umjetnosti i sporta

(kratica: **KUST 2021**)

Svrha i cilj:

Cilj istraživanja jest utvrditi doprinos kulture, umjetnosti i sporta u podizanju kvalitete turističke destinacije te razraditi smjernice za uspješniji razvoj kulturnog i sportskog turizma u kontekstu smanjenja prostorne polarizacije i sezonalnosti hrvatskog turizma.

Hipoteze istraživanja:

1. Kreativno korištenje kulture i umjetnosti u turističke svrhe rezultira većim stupnjem zadovoljstva lokalne zajednice s turističkim razvojem.
2. Sudjelovanje u kreativnim aktivnostima povezanim s kulturom i umjetnošću rezultira većom povezanošću posjetitelja i lokalne zajednice, a time i većom kvalitetom iskustva turista.
3. Sport pridonosi lokalnoj ekonomiji, pozitivno utječe na motivaciju lokalne zajednice i djeluje na regeneraciju prostora.

Tijekom 2022. i 2023. godine projekt KUST 2021 uključivao je istovremeno nekoliko temeljnih aktivnosti, koje su rezultirale objavom znanstvenih radova:

- a) Istraživanje prilika za oporavak i daljnji razvoj turizma tijekom i nakon COVID-19 pandemije,
- b) Istraživanje o sudjelovanju turista u aktivnostima na otvorenom na području Mediterana, s fokusom na vodene sportove,
- c) Istraživanje o odnosu prostornog planiranja fokusiranog na lokalnu zajednicu te njegovog utjecajana turistički razvoj,
- d) Istraživanje značaj i turističke valorizacije tradicionalnih sportskih igara, napose konjičkih viteških igara u Hrvatskoj.

Trajanje projekta:
2016. - kontinuirano

Voditelj projekta:
dr. sc. Izidora Marković Vukadin

Suradnici:
Zrinka Marušić,
mag. math., univ. spec. oec.
doc. dr. sc. Damir Krešić
dr. sc. Ivo Beroš
dr. sc. Nora Mustać
dr. sc. Ivan Kožić

World Tourism Organizational Network
of Sustainable Tourism Observatories

Institut za turizam - Opservatorij za mjerenje i praćenje održivosti razvoja turizma pod okriljem Svjetske turističke organizacije (UNWTO) (kratica: **CROSTO** - **CRO**atian **S**ustainable **T**ourism **O**bservatory)

Cilj i kratki sadržaj:

U nastojanju da se Hrvatska etablira i nametne kao održiva turistička destinacija, pri čemu održivost počiva na jasno utvrđenim i mjerljivim pokazateljima, 2016. godine osnovan je Hrvatski opservatorij održivog razvoja turizma - CROSTO (eng. **CRO**atian **S**ustainable **T**ourism **O**bservatory), od strane Instituta za turizam u suradnji s Ministarstvom turizma Republike Hrvatske te trenutno predstavlja jedan od tridesetak opservatorija u svijetu, koji djeluju kao članovi međunarodne mreže INSTO (eng. *International Network of Sustainable Tourism Observatories*) pod okriljem Svjetske turističke organizacije (eng. *The World Tourism Organization* - UNWTO). CROSTO je osnovan kao višegodišnji istraživački projekt u okviru kojeg se razvoj turizma, njegovi ekonomski, okolišni i društveni učinci prate putem primjene sustava pokazatelja ETIS (eng. *European Tourism Indicators System*) razvijenog od strane Europske komisije. Danas CROSTO čine suradnici Instituta za turizam te predstavnici Ministarstva turizma i sporta Republike Hrvatske, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Hrvatske turističke zajednice i Državnog zavoda za statistiku.

Tijekom 2023. godine sustav pokazatelja je prošao kroz evaluaciju od strane stručnjaka OECD-a, UNWTO-a, te nacionalne fokus grupe s stručnjacima iz područja turizma, prostornog planiranja, zaštite prirode, kulturne baštine, zdravstva i drugih. Također, provedeno je istraživanje o postojećim implementiranim pokazateljima, koji se odnose na praćenje klimatskih promjena i strategija ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama među drugim INSTO opservatorijima, s ciljem definiranja novih pokazatelja za predmetna područja.

2.2. PROJEKTI FINANCIRANI IZ EU FONDOVA

NEXT GENERATION EU **Sustav satelitskih računa održivog turizma** **Republike Hrvatske za 2022. godinu**

Trajanje projekta:
2022. - 2026.

Voditelj projekta:
dr. sc. Neven Ivandić

Suradnici:
dr. sc. Izidora Marković Vukadin
Zrinka Marušić,
mag. math., univ. spec. oec.
dr. sc. Ivo Beroš
dr. sc. Ivan Kožić
dr. sc. Ivan Sever

Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021. - 2026. (<https://planoporavka.gov.hr/>) predviđena je provedba reforme (C 1.6) pod nazivom Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma. Reformu provodi Ministarstvo turizma i sporta u suradnji s Institutom za turizam. Sukladno obuhvatu planirane reforme, tripartitnim 'Sporazumom o partnerstvu u provedbi aktivnosti u okviru reforme predviđene Nacionalnim planom oporavka i otpornosti' između Ministarstva turizma i sporta, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Instituta za turizam pokrenuta je 22.4.2022. godine izrada i uspostava Sustava satelitskih računa održivog/održivosti turizma Republike Hrvatske za 2022. godinu, s pratećim znanstvenim podlogama i analizama, koji će postati alat za upravljanje javnim politikama.

Projekt financira Europska unija – NextGenerationEU.

Cilj i kratki sadržaj projekta:

Sustav satelitskih računa održivog turizma Republike Hrvatske za 2022. godinu se sastoji od Satelitskog računa održivog turizma Republike Hrvatske na NUTS 1, HR0 razini te Regionalnih satelitskih računa održivosti turizma na NUTS 2 razinama (HR02, HR03, HR05 i HR06) s naglaskom na regiju Jadranske Hrvatske (NUTS-2, HR03) za koju se satelitski računi izrađuju na razini NUTS-3 regija, te definiranih indikatora održivog turizma za odabrane destinacije.

Sukladno Sporazumu Institut za turizam izradio je dokument Satelitski račun održivog turizma Republike Hrvatske – metodološki okvir, kojeg je, nakon izvršenog pregleda, odobrila Europska komisija, a ostale projektne aktivnosti Institut će završiti do 30. lipnja 2026. godine.

INTERREG EUROPA Autentični turizam temeljen na lokalnoj kulturi

(kratica: **LOCAL FLAVOURS**)

(*Authentic tourism based on local cultural flavours*)

Trajanje projekta:
1.9.2019. - 31.1.2023.

Voditelj projekta:
dr. sc. Renata Tomljenović

Suradnici:
doc. dr. sc. Hrvoje Mataković
Diana Baus, mag. oec.

Projekt sufinanciran Europski fond za regionalni razvoj, kroz program Interreg Europe. Institut za turizam projektni je partner, uz partnere iz Mađarske, Rumunjske, Nizozemske, Irske, Finske, Italije (2), Latvije. Trajanje projekta je 36 mjeseci (1. faza - 24 mjeseca, 2. faza - 12 mjeseci).

Cilj i kratki sadržaj projekta:

Cilj projekta LOCAL FLAVOURS je poboljšati provedbu politika i programa regionalnog razvoja, posebno ulaganja za rast i otvaranje novih radnih mjesta u području zaštite i upravljanja prirodnim i kulturnom baštinom kroz turizam. Usmjeren je na manje turistički razvijena regionalna područja s neotkrivenom kulturnom baštinom.

Projekt se zasniva na primjeni inovativnih metoda istraživanja, klasificiranja i vrednovanja lokalnog portfelja atrakcija i iskorištavanja potencijala kulturne baštine, uključujući materijalnu i nematerijalnu baštinu, tradiciju i stil života. Na taj način pridonosi stvaranju atraktivnih autentičnih turističkih destinacija koje pružaju turistima nova iskustva, a istovremeno, osnažuju lokalne zajednice.

Rezultati:

Kako je projekt usmjeren na unapređenje politika temeljem razmjene dobrih praksi između partnera, krajnji rezultat ovog projekta bio je Akcijski plan koji je obuhvaćao poboljšano upravljanje kulturnim turizmom, s posebnim naglaskom na održivo korištenje kulturne baštine, te implementaciju novog marketinškog modela s ciljem privlačenja većeg broja posjetitelja. Preporuke iz akcijskog plana odnosile su se na unaprjeđenje turističkih politika na nacionalnoj razini. Stoga je Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske odigralo ključnu ulogu u ovom projektu, čiji su predstavnici aktivno sudjelovali u projektu i u aktivnostima implementacije predviđenog plana.

ERASMUS+ Kulturna baština: izvor otpornosti i učenje kroz digitalno obrazovanje

*Digital Cultural Heritage: a source of resilience and learning
through digital education (kratica: DIGICULT)*

Trajanje projekta:

1.1.2022. – 30.6.2024.

Voditelj projekta:

Ives Vodanović Lukić,
mag. geogr., mag. hist. art.
et litt. comp.

Suradnici:

Diana Baus, mag. oec.
dr. sc. Lidija Nujić

DIGICULT je Erasmus+ projekt koji je usmjeren na sinergiju između kulturne baštine i digitalnog obrazovanja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. DIGICULT nudi inovativan oblik e-učenja, temeljen na digitalnim alatima i usmjeren na kulturnu baštinu, s ciljem razvoja disciplinarnih, ključnih i životnih vještina, poboljšavajući ključne kompetencije učenika kao što je sažeto u preporukama Europske komisije i Europskog vijeća. Ovaj oblik e-učenja može motivirati učenike, uzimajući u obzir i mlade ljude koji su u riziku napuštanja škole budući da transformira njihovo znanje i strast prema digitalnim alatima (kao što su video igre ili društveni mediji) te sve veću osjetljivost na okoliš u vještine korisne za njihovu profesionalnu budućnost. Treneri/učitelji mogu iskusiti novi mješoviti pristup podučavanju koji integrira digitalno učenje, strane jezike i učenje kroz praksu.

Partnerstvo: CIOFS-FP PIEMONTE - Italija, ASSOCIAZIONE LE TERRE DEI SAVOIA - Italija, FAI - FONDO AMBIENTE ITALIANO - Italija, BALLYMUN JOB CENTRE CO-OPERATIVE SOCIETY LIMITED - Irska, INSTITUT ZA TURIZAM - Hrvatska, VSI "EMUNDUS" - Litva, DIGIPRO EDUCATION LTD - Cipar, UNIVERSITY OF NICOSIA - Cipar i THE NORDIC CENTRE OF HERITAGE LEARNING AND CREATIVITY - Švedska.

Cilj i kratki sadržaj projekta:

Ciljevi projekta uključuju promicanje:

- ormativne/kulturne naracije koja uzima u obzir okolišni kontekst kulturne baštine;
- oblika e-učenja s ciljem produblivanja određenih ciljeva održivog razvoja, koncepata ekološke i digitalne tranzicije, nove dimenzije kulturne baštine;
- igre usmjerene na pružanje kvalitetnog obrazovanja / usluga i digitalizacije / inovacija u kulturnim institucijama;
- svjesnog i ekološko prihvatljivog obrasca kulturne potrošnje (npr. kulturni događaji s niskim utjecajem na okoliš).

U 2022. godini napravljena je analiza obrazovnog sustava te ponude različitih obrazovnih programa i seminara u Hrvatskoj u području kulturne baštine. Na temelju rezultata analize iz zemalja svih uključenih partnera, definirana je metodologija obuke za nadolazeći pilot tečaj te su se utvrdile najbolje prakse i definirao inovativni kurikulum kako bi se moglo upravljati izazovima digitalno osnaženog obrazovnog sustava. Nastavni sadržaj je nastao u suradnji Instituta za turizam i projektnim partnerima iz Italije, Irske, Litva, Cipra i Švedske, a kreiran je sadržaj modula obuke o najinovativnijim ključnim područjima, identificiranim od strane partnera kao relevantnim za razvoj novih digitalnih, metodoloških kompetencija kao i specifičnih znanja i vještina.

Prva tri mjeseca (siječanj-ožujak) 2023., trajala je priprema materijala za online tečaj DigiCult čiji je početak bio predviđen za drugu polovicu ožujka 2023. godine. Tečaj je pohađalo 30 polaznika (od kojih 20 učenika, 10 trenera) od ožujka do kraja lipnja putem programa Moodle. Na kraju tečaja, tri učenice posjetile su Italiju/Torino, gdje su prisustvovala različitim radionicama s ostalim učenicima (projektnih partnera iz EU-zemalja). Dodatni seminar za trenere bio je u Švedskoj/Ostersundu, gdje je sudjelovala jedna osoba. Nakon završetka *online* tečaja, Institut za turizam dodijelio je diplome polaznicima koji su uspješno završili sve online zadatke.

ERASMUS+ Nudge My Tour - Bihevioralna znanost za upravljanje turizmom

Trajanje projekta:
1.11.2021. – 31.12.2023.

Voditelj projekta:
dr. sc. Sanda Čorak

Suradnici:
dr. sc. Snježana Boranić Živoder
Dijana Baus, mag. oec.
doc. dr. sc. Hrvoje Mataković

Turistički ekosustav je na raskrsnici - ili nastaviti s postojećim modelima upravljanja i pri tom zadržati kontinuirani rast turizma koji stvara različite probleme u brojnim destinacijama, ili radikalno promijeniti model upravljanja koji će biti odgovorniji i voditi prema održivosti razvoja. Toj promjeni može pridonijeti bihevioralna znanost koja može odigrati ključnu ulogu u pomaganju kreatorima turističkih politika i tvrtkama u destinacijama u razumijevanju ljudskog ponašanja i korištenju tog znanja s ciljem stvaranja održivijeg sektora.

Europski projekt Erasmus+ Nudge My Tour, koji je trajao od studenog 2021. do prosinca 2023. godine bavio se ovom temom, odnosno, primjenom bihevioralnih znanosti u turizmu.

Cilj i kratki sadržaj projekta:

Nudge My Tour okupio je 7 partnera iz 5 europskih zemalja i tim stručnjaka s ekspertizom iz psihologije, bihevioralne ekonomije, Nudge teorije, održivog turizma i pedagogije kako bi doprinijeli razvoju i testiranju pedagoških alata za primjenu Nudge teorije u turizmu, odnosno, primjeni bihevioralnih znanosti na sadašnje i buduće izazove održivosti turizma.

Razvijena su tri alata koja su dana na raspolaganje najširoj zajednici:

- Priručnik 'Nudge My Tour metodologija' namijenjena stručnjacima za turističko planiranje i upravljanje destinacijom te sveučilišnim studentima turističkog/destinacijskog menadžmenta, turističkog planiranja, destinacijskog menadžmenta itd.
- Informativni alat koji kroz jednostavne infografike i animirane videozapise pruža praktične informacije o izazovima povezanim s turizmom i ključnim aspektima bihevioralne znanosti,
- Kompilaciju poticaja s konkretnim primjerima bihevioralne znanosti na teme povezane s turizmom i šire.

VINCI: Projekt strateškog partnerstva EU-a za poticanje niskougljičnog turizma

(Virtual & Augmented Reality Trainers Toolbox to Foster Low Carbon Tourism & Related Entrepreneurship) projekt je strateškog partnerstva u području obrazovanja odraslih financiran uz potporu programa Erasmus+.

Trajanje projekta:
2/2022. – 1/2024.

Voditelj projekta:
dr. sc. Hrvoje Carić

Suradnici:
dr. sc. Sanela Grujo Vrkljan
dr. sc. Izidora Marković Vukadin

Potpora strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) uz pomoć:

- (i) novog kurikuluma koji izričito uzima u obzir multidisciplinarna i multisektoralna pitanja,
- (ii) niza studija slučajeva virtualne i/ili proširene stvarnosti kojima se objašnjavaju osnovne vještine i najbolje prakse povezane s niskougljičnim turizmom,
- (iii) LCT alata i resursa namijenjene turistima za vrijeme planiranja i tijekom turističkog putovanja,
- (iv) osvješćivanja o novim poslovnim prilikama i modelima LCT-om kao poticaj poduzetništvu.

Više o temi Climate Change and Tourism: Where We are Now and How to Enable Positive Change to Low Carbon Tourism

Cilj i kratki sadržaj projekta:

Edukacijski materijali o niskougljičnom turizmu i povezanom poduzetništvu pripremljeni su u powerpoint formatu i podijeljeni na ukupno osam modula na temelju PR1 VET kurikulumu. Sadrže sljedeće module: uvod u niskougljični turizam; primjere niskougljičnog turizma po fazama planiranja putovanja, samog putovanja te boravka u destinaciji; načela i alate za poticanje aktivnosti s niskougljičnim otiskom; strateške politike, nacionalni planovi i inicijative relevantne za niskougljični turizam; poduzetničke mogućnosti za inicijative niskougljičnog turizma. Pripremljeni materijal namijenjen je svim dionicima u niskougljičnom turizmu.

Pripremljeno je ukupno tridesetak primjera dobre prakse koji obrađuju faze od planiranja putovanja do boravka u odredištu. Materijali sadrže kombinaciju teksta, slika, videozapisa i kviz pitanja te su kreirani primjenom Zappar aplikacije. Namijenjeni su studentima strukovnog obrazovanja, turističkim dionicima i poduzetnicima u implementaciji niskougljičnih tehnologija. Svrha je pružiti zanimljive informacije na zabavan način korištenjem suvremenih tehnologija.

E-vodič pruža edukatorima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja smjernice za planiranje, pripremu i izvođenje nastave studentima odnosno edukacije djelatnika u turizmu o poticanju niskougljičnih aktivnosti u različitim fazama turizma. Također pruža mogućnost educiranja onih koji žele postati poduzetnici u sektoru niskougljičnog turizma.

Svi rezultati projekta su postavljeni na internetsku stranicu projekta i moći će se koristiti bez naknade.

2.3. SUDJELOVANJE NA ZNANSTVENIM PROJEKTIMA U DRUGIM INSTITUCIJAMA

Istraživač i funkcija na projektu	Naziv projekta i institucije	Razdoblje trajanja projekta
Dr. sc. Matina Gjurašić (član tima)	“Mjerenje turističkog doživljaja u fizičkom i virtualnom okruženju” Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu	10/2021. – 10/2023.
Doc. dr. sc. Jasenska Kranjčević (član tima)	“Morfološke karakteristike, razvojni potencijali i regulatorni elementi slovenskih i hrvatskih ruralnih naselja u panonskom prostoru” Građevinski i arhitektonski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (voditeljica Hrvatskog dijela projekta Dina Stober) i Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (voditeljica Slovenskog dijela projekta Alma Zavodnik Lamovšek)	2/2020. – 2/2023.
Doc. dr. sc. Jasenska Kranjčević (član tima)	“Documenting Chardak House for Preserving Endangered Wooden Structures along Drava and Danube Rivers in Croatia” u sklopu Programa The Endangered Wooden Architecture (EWAP), Oxford Brookes University. Nositelj projekta: Građevinski i arhitektonski fakultet, Sveučilište J. J. Strossmayer, Osijek	11/2023. – 11/2025.
Doc. dr. sc. Damir Krešić (član tima)	“Mjerenje turističkog doživljaja u fizičkom i virtualnom okruženju” Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu	10/2021. – 10/2023.
Prof. dr. sc. Josip Mikulić (član tima)	(HRZZ), IP-2019-04-7836 “Predobro da bi bilo istinito? Učinak turizma na tržište nekretnina u Hrvatskoj (TOURCRO)” Ekonomski institut Zagreb	2/2020. – 02/2024.

3 ZNANSTVENI RADOVİ

Objavljivanje znanstvenih radova i sudjelovanje u drugim znanstvenim aktivnostima primarna je zadaća Instituta i njome se ostvaruje jedan od strateških ciljeva, a to je stvaranje istraživačke jezgra međunarodne prepoznatljivosti. Tijekom 2023. istraživači Instituta za turizam objavili su ukupno 49 znanstvenih radova. Ti radovi svrstavaju se u kategorije znanstvenih radova A1 – 29 radova, A2 – 3 rada, A3 – 3 rada i ostali radovi – 14 radova. Citiranost u bazi Scopus u 2023. godini bila je 839, dok je citiranost u bazi WoS bila 571.

U nastavku se daju bibliografski podaci za objavljene znanstvene i druge radove sa sažecima na jezicima na kojima su radovi i objavljeni.

3.1. ZNANSTVENI RADOVİ - A1

Carić, Hrvoje.

Chapter 18 - Ocean sectors: Case studies of human activity in the Ocean-based economy // Oceans and Human Health: Opportunities and Impacts, Second Edition. Amsterdam: Elsevier, 2023. str. 531-546

Sažetak: The natural resources and environments that the Ocean contains have helped sustain economies around the world. These Ocean-based economies are differentiated into categories called "sectors." In this chapter, we review some of the major Ocean-based sectors of fisheries, aquaculture, tourism, and healthcare, as well as the new and emerging sectors of renewable energy and deep-sea mining. Common to these sectors are the opportunities for economic profit, employment, and human health, but also the risks of Ocean health deterioration leading to environmentally unsustainable activities degrading human health and economies. Fundamental issues of biodiversity, marine ecosystems and habitats, water quality, and climate change are also affected by human economic activities at sea. A key focus of Ocean and Human Health is to identify and mitigate risks to the Ocean environment and support activities that can demonstrate a low impact on marine environments.

Carić Hrvoje.

Furthering Protected Area Tourism and Visitor Management and Planning Synthesis study of Croatian experiences with proposals for improving the framework // The Routledge Handbook of Nature Based Tourism Development / Mandić, Ante ; Walia, Sandeep K. (ur.). New York (NY): Routledge, str. 100-110, 2023.

Sažetak: Nature is the key tourism attractor, which is why many transition and developing economies invest in visitor infrastructure. Sensitive areas are often particularly scenic and therefore most in demand. If they are located in a protected area (PA), such as a national park, they often become a "must visit", generating opportunities and pressure. With the income from entrance fees, the planning and management processes of PA are entering a new era of financial empowerment, physical development and the urgent need to monitor and anticipate pressures and risks. The strengths of most protected areas lie in their accumulated knowledge of conservation biology, biodiversity interpretation and visitor flow management (resolving ad hoc spatial-temporal issues). On the other hand, they often struggle with environmental risk assessments, spatial planning and use, and conservation monitoring that would link various topics and disciplines. It is clear that the above problems can only be resolved with more informed and integrative approaches in planning and management based on the continuous improvements grounded on data collection and processing. This paper discusses, with examples, an audit framework that enables more integrated, informed and effective management. It is argued that the PA's Visitor Management Framework (VMF) should be developed around key management priorities: spatial and temporal distribution of visitors, visitor attitudes and activities, biodiversity monitoring, environmental risks, local and regional community aspects, and income generation.

Marković, S., Raspor Janković, S.,
Gjurašić, M. (2023).

**Exploring the Impact
of Event Experience on
Visitors' Behavioural
Intentions.**

In V. Bevanda
(Ed.), International Scientific
Conference – EMAN 2023: Vol
7. Selected Papers (pp. 209-
216). Association of Economists
and Managers of the Balkans.
[https://doi.org/10.31410/
EMAN.S.P.2023.209](https://doi.org/10.31410/EMAN.S.P.2023.209), str. 209-216,
2023

Sažetak: The purpose of this paper is to examine the relationship between visitors' event experience and their behavioural intentions. Constructs in the measurement model were operationalized using items derived from related previous research. Data was gathered using questionnaires distributed online. Hypotheses were tested using regression analyses, based on data gathered from 144 event visitors. The results of this study indicate a significant role of event attributes and event experience on visitors' behavioural intentions. Thus, these findings explain to what extent experiencing the event environment as a whole can generate visitors' positive behavioural intentions in terms of repeat visits, positive word-of-mouth, and willingness to pay more. Therefore, this study contributes to the existing literature on experience measurement, adding to the knowledge of event experience and event experience outcomes, by introducing event experience as a moderator variable.

Ivandić, Ria; **Ivandić, Neven.**

**Tourism Growth as a Driver of
Migration Patterns: Evidence
from Croatia**

// 7th International
Scientific Conference ToSEE
- Tourism in Southern and
Eastern Europe 2023 Conference
Proceedings: Engagement &
Empowerment: A Path Toward
Sustainable Tourism. Opatija:
Fakultet za menadžment
u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišta u Rijeci,
str. 177-188, 2023.

Sažetak: This research investigates to what extent local economic growth driven by tourism was able to prevent emigration from local areas. The relative economic prosperity of the Western Member States is considered to have had a large pull effect on immigrants following the enlargement of the EU to Central and Eastern European states. A similar pattern has been established in Croatia, where a mass exodus of the population has been recorded in the years following the 2013 EU Accession. To do so, we use the newly released Population Census data from 2021, along with data from the earlier Census, to create a panel dataset of all municipalities and cities in Croatia and estimate the role of tourism. These data sources overcome the measurement errors in previously available annual migration data from the Ministry of Interior and allow for a more disaggregated analysis using detailed variables on the age and sex profile of citizens. We estimate a linear regression model using Ordinary Least Squares with the difference in population change as the dependent variable and measures of tourism development as the independent variable. We find evidence that the size of tourism is negatively associated with the size of emigration from the local area. We then investigate the mechanisms behind the relationship between local tourism growth and emigration, testing whether tourism is more correlated with emigration of younger or older individuals, men or women. This paper is the first to shed light into the empirical nexus between tourism growth as the cause of the retention of population. Policy wise, it gives important insights into understanding how economic opportunities are key for individuals' decision to emigrate that could be relevant for policymakers interested in ways to retain local populations. Finally, methodologically, to the best of our knowledge, it is the first research to explore migration patterns using the 2021 Census.

Kranjčević, Jasenka;
Stober, Dina.

Prostorno planiranje i turizam Slavonije – povijesna iskustva za planiranje budućnosti // ZBORNIK RADOVA Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti (1). Zagreb: Znanstveni kontekst, str. 647-664, 2023.

Sažetak: Usprkos brojnim turističkim potencijalima Slavonije i sve većoj turističkoj prepoznatljivosti, njezin turistički promet još je uvijek zanemariv ukoliko se uspoređuje s Jadranskim dijelom Hrvatske. Kao okosnica za uspostavu planskog međuodnosa prostornog planiranja i turizma te prostorne distribucije turizma u znanstvenoj literaturi Hrvatske često se ističu regionalni prostorni planovi za Istru te Južni i Gornji Jadran iz 60-tih i početka 70-tih godina prošlog stoljeća, a zanemaruju se oni iz kontinentalne Hrvatske. Stoga je polazište ovog rada preispitivanje je li Slavonija zanemarena u sagledavanju međuodnosa prostornog planiranja i turizma, odnosno jesu li za Slavoniju rađeni regionalni prostorni planovi turizma te da li sadrže okosnice turističkih žarišta, prostornu distribuciju turizma te plansku izgradnju smještajnih kapaciteta. Cilj rada je utvrditi kakav je bio međuodnos prostornog planiranja i turizma za Slavoniju 60-tih - 80-tih godina prošlog stoljeća te ukoliko jesu mogu li isti poslužiti kao iskustvo za planiranje turizma Slavonije. Međuodnos prostornog planiranja i turizma utvrđuje se analitičko-interpretativnom metodom tadašnjeg društvo-političkog sustava, politika prema turizmu i prostoru, društvenog planiranja, institucija specijaliziranih za planiranje, turističkom prometu, izrađenih prostornih planova, intenzitetu izgradnje smještajnih kapaciteta i dr. Istraživanje je pokazalo da je Urbanistički institut Hrvatske izradio Regionalni prostorni plan razvoja turizma i rekreacionih centara Slavonije (1966) te Program izgradnje mreže hotela u Slavoniji (Hotelski sistem Slavonija (1975) te da je do 1980. godine u Slavoniji izgrađeno nekoliko novih hotela. U radu se zaključuje kako Slavonija ima tradiciju prostornog planiranja turizma, iako dosadašnji razvoj turizma ne slijedi ideju izrađenih prostornih planova. S obzirom na turističke potencijale Slavonije, prilikom planiranja razvoja turizma potrebno je uzeti u obzir i njegov prostorni aspekt.

Kranjčević, Jasenka.

Mraclin od javnozdravstvenih radova preko specifične baštine prema održivom razvoju // Održivost kulturne baštine. Velika Gorica: Grad Velika Gorica; Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2023. str. 157-172

Sažetak: U radu se polazi od pretpostavke kako pojedina naselja u Hrvatskoj imaju specifičnu vrstu baštine. Kroz istraživanje o javno zdravstvenim radovima provedenim u Mraclinu 1927.-1930. analitičko-interpretativnom metodom utvrđuje se kako se oni mogu smatrati baštinom te kako im je potrebno dati veće značenje za planiranje održivog razvoja.

Bjažić Klarin, Tamara;
Kranjčević, Jasenka.

Turistički kampovi i montažni objekti zagrebačkog Jugomonta u Istri i na Kvarneru pedesetih i šezdesetih godina 20. stoljeća // Ars Adriatica, 13 (2023), 1; 275-290. doi: 10.15291/ars.4349

Sažetak: Nakon Drugog svjetskog rata turizam je u socijalističkoj Jugoslaviji dio planskog gospodarskog i društvenog razvoja. Uvođenjem zajamčenog godišnjeg odmora 1946. godine država se obvezala ugostiteljsko-turistički smještaj učiniti dostupnim. Kao poželjan model brzog i jeftinog masovnog smještaja prepoznati su turistički kampovi koji se grade u cijeloj Jugoslaviji, a poglavito na Jadranu. Izgradnju kampova prva je regulirala Hrvatska 1955. godine Zakonom o turističkom logorovanju koji je propisao vrstu terena, smještaja i tehničke opreme. Montažne objekte za smještaj proizvodi domaća drvna industrija, ali i zagrebačka tvornica Jugomont, proizvođač sustava panelne prefabrikacije namijenjene masovnoj stanogradnji. Jugomont 1961. i 1962. godine realizira i dvjestotinjak montažnih objekata od betonskih panela na otoku Krku, Crikvenici, Malom Lošinju i Poreču. Objekte projektiraju Jugomontovi arhitekti uključeni u razvoj sustava i tehnologije građenja. Izgradnja kampova postaje važan projektni zadatak i strukovna tema. Usprkos potražnji tržišta Jugomont je odustao od montažnih objekata namijenjenih turizmu zbog nemogućnosti i neisplativosti daljnjeg unapređivanja tehnologije turističkog smještaja.

Karcher, D.B., Cvitanovic, C., van Putten, I.E., Colvin, R.M., Armitage, D., Aswani, S., Ballesteros, M., Ban, N.C., Barragán-Paladines, M.J., Bednarek, A., **Mackelworth, P.C.** and Bell, J.D., 2022.

Lessons from bright-spots for advancing knowledge exchange at the interface of marine science and policy

// Journal of Environmental Management, 314, p.14994.

<https://pearl.plymouth.ac.uk/handle/10026.1/19143>

Sažetak: Evidence-informed decision-making is in increasing demand given growing pressures on marine environments. A way to facilitate this is by knowledge exchange among marine scientists and decision-makers. While many barriers are reported in the literature, there are also examples whereby research has successfully informed marine decision-making (i.e., 'bright-spots'). Here, we identify and analyze 25 bright-spots from a wide range of marine fields, contexts, and locations to provide insights into how to improve knowledge exchange at the interface of marine science and policy. Through qualitative surveys we investigate what initiated the bright-spots, their goals, and approaches to knowledge exchange. We also seek to identify what outcomes/impacts have been achieved, the enablers of success, and what lessons can be learnt to guide future knowledge exchange efforts. Results show that a diversity of approaches were used for knowledge exchange, from consultative engagement to genuine knowledge co-production. We show that diverse successes at the interface of marine science and policy are achievable and include impacts on policy, people, and governance. Such successes were enabled by factors related to the actors, processes, support, context, and timing. For example, the importance of involving diverse actors and managing positive relationships is a key lesson for success. However, enabling routine success will require: 1) transforming the ways in which we train scientists to include a greater focus on interpersonal skills, 2) institutionalizing and supporting knowledge exchange activities in organizational agendas, 3) conceptualizing and implementing broader research impact metrics, and 4) transforming funding mechanisms to focus on need-based interventions, impact planning, and an acknowledgement of the required time and effort that underpin knowledge exchange activities.

Teff-Seker, Y., **Mackelworth, P.C.**, Vega Fernandez, T., McManus, J., Nam, J., TUDA, A.O. and Holcer, D., 2020.

Do Alternative Dispute Resolution (ADR) and Track Two Processes Support Transboundary Marine Conservation? Lessons from six case studies of maritime disputes. Frontiers in Marine Science, 7,p.949., 10.1016/j.ocecoaman.2014.09.008

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2020.593265/full>

Sažetak: By definition, marine protected areas (MPAs) and other effective area-based conservation measures (OECMs) address spatial aspects of the ecological processes and marine features. Such a requirement is especially challenging in areas where there is no clearly defined jurisdiction. However, in these areas, assigning sovereignty and rights can be achieved through bilateral or multilateral agreements, or with the use of alternative dispute resolution (ADR) tools such as mediation and arbitration. In some cases, states may engage in transboundary marine conservation initiatives to provide an entry point to enable wider collaboration. These processes can also evolve into a form of 'environmental peacebuilding' while ideally maintaining ecosystem functioning and resilience as a core goal. Conversely, MPAs and OECMs can also be used to assert maritime sovereignty rights over disputed waters, under the pretext of conserving marine habitats. This paper identifies emerging issues of conflict resolution and their interaction with transboundary marine conservation. While ADR focuses on negotiations and facilitated processes between state representatives ("track one diplomacy"), we also discuss other forms and levels of marine environmental peacebuilding and dispute resolution, particularly those between civil society organizations ("track two diplomacy"). The six case studies presented highlight areas of recent maritime conflict or border disputes in the Mediterranean Sea, the Red Sea, the West Indian Ocean, the Korean West Sea and the South China Sea. In all cases, high ecological value, vulnerable ecosystems, and the need to conserve ecosystem services provide a shared interest for cooperation despite on-going diplomatic difficulties. The strategies used in these cases are analyzed to determine what lessons might be learned from cross-border collaborative marine initiatives in situations of territorial dispute. The use of ADR tools and their ability to support joint marine initiatives are examined, as well as how such initiatives contribute to formal border negotiations. Other forms of inter-state dialogue and cooperation between local or civil organizations, circumventing formal treaties and negotiations between state leaders ('track two') are also investigated. Finally, other influencing factors, including third-party involvement, stakeholder interests, power dynamics, economic context, and socio-cultural aspects, are considered.

Marković Vukadin, Izidora; Gjurašić, Matina; Krešić, Damir.

From over-tourism to under-tourism - an opportunity for tourism transformation in the City of Dubrovnik Ethical and Responsible Tourism - Managing Sustainability in Local Tourism Destination - Second Edition / Koščak, Marko; O'Rourke, Tony (ur.), London: New York (NY): Routledge, str. 457-471
doi: 10.4324/9781003358688-40, 2023.

Sažetak: The unexpected outbreak of COVID-19 has placed the tourism sector in an unfavourable position. It has transformed the reality of global tourism market, ending up with unprecedented scenario within the tourism sector, namely the scenario of "under-tourism" or dramatic and rapid decrease of tourism inflows in some of the most visited tourism destinations worldwide. Therefore, it is important for destination to seize the opportunity and use COVID-19 crisis as a chance for positive tourism transformation. According to the literature the positive tourism transformation can be summed up in two basic perspectives: (1) decreasing the number of tourists while increasing the tourism quality and (2) reinventing tourism destination focusing on crisis recovery and resilience and industry value shifts. This case study analyses UNESCO World Heritage site Dubrovnik as a perfect case study destination which has been burdened with overtourism in the pre-pandemic time (2019), gone through the period of under-tourism during 2020 while in 2021 it is focused on moderate tourism with quality destination products. Therefore, this chapter gives an insight into features of tourism in Dubrovnik in the pre-pandemic, pandemic and post-pandemic era and analyse possible transformation scenarios of new tourism development paradigm based on attitudes of local stakeholders.

Ul Islam, Naser; Chaudhary, Manjula; **Marković Vukadin, Izidora;** Mehboob Bukhari, Syed Asif.

Destination Choice, Satisfaction and Loyalty of Ski Tourists in the Indian Himalayas // Tourism: an international interdisciplinary journal, 71, 4; 677-696.
doi: <https://doi.org/10.37741/t.71.4.2>, 2023.

Sažetak: Indian Himalayas are famous for natural resources and attractiveness for leisure, religious, and adventure tourism. Gulmarg is a unique site in this region selected for this study to explore the behaviour of ski tourists. The objective was to understand if ski tourists behave differently in the Himalayan settings concerning skiing destination choice factors with satisfaction and loyalty compared to similar resorts worldwide. The study found that skiing destination choice factors positively impact tourist satisfaction and loyalty, while tourist satisfaction was found to impact loyalty. The study's main contribution lies in establishing the choice factors of ski tourist destinations in the Indian region and the relationship between ski tourism destination factors and tourist satisfaction and loyalty. Finally, unlike other analyzed examples from European and other ski resorts worldwide, sustainability is not a decisive factor in the selection, satisfaction, and loyalty of tourists in Gulmarg resort.

Bučar, Kristina; **Marković Vukadin, Izidora;** Hendija, Zvezdana.

Blue Flags on islands in the Republic of Croatia // Blue Flag Beaches: Economic Growth, Tourism and Sustainable Management. London: Routledge: Taylor & Francis Group, str. 156-170
doi: 10.4324/9781003323570-13, 2023.

Sažetak: This chapter aims to show whether the BF ecolabel can encourage sustainable tourism development at the destination level, even though this ecolabel is awarded only for beaches and marinas. The research focuses on sustainable tourism development and the role of the BF's ecolabel in this process on islands in Croatia. In addition, the island of Krk has been used for the case analysis since it is the largest island and the most visited by tourists in Croatia. In the first part of the chapter, the research includes an overview of the scientific and professional literature aiming to emphasize the importance of implementation of the principles of sustainability in tourism development. The emphasis is on the role of applying the BF ecolabel in achieving the sustainable development of tourism. In the second part of the chapter, the research focuses on investigating the role of the BF in sustainable tourism development on the islands. The focus of the research is on the analysis of natural-geographic and demographic characteristics and the tourism development of islands in Croatia. In this part of the chapter, the island of Krk is taken as an example. It is the largest Croatian island, has the most inhabitants of all Croatian islands, records the most tourist arrivals and overnight stays, and also has the most BF's of all islands in Croatia. Data on waste management, water supply, sanitation, transport infrastructure, sewage, traffic and other key challenges on this island are examined. The research shows that although BF has been applied in Croatia for more than two decades, its positive impact is still limited only to beaches and marinas. The only exception is the island of Krk, which could serve as a good example for other islands.

Marković Vukadin, Izidora;
Zovko, Mira; Mandić, Ante.

**Redefining sustainable
tourism challenges and
associated indicators in
protected and conserved areas**
**The Routledge Handbook
of Nature Based Tourism
Development** / Mandić, Ante;
Walia, Sandeep K. (ur.) New York
(NY): Routledge,
doi: 10.4324/9781003230748-30,
2023.

Sažetak: The sustainable coexistence of tourism and conservation is of the utmost global importance, especially from the perspective of economic development, local community wellbeing, and environmental needs. Therefore, it is necessary to adapt tourism sustainability indicators to specific situations in different protected areas (PA). In the process of developing a synthetic indicator, there is always a balance to be struck between ease/cost of measurement and policy significance (Latinopoulos, Vagiona, 2014), and this process is even more complex in terms of the sensitivity of elements of ecosystems and geosystems which must be taken into account when managing PA. Indicators focusing on tourism in protected areas are often created based on existing sets of indicators, such as European Tourism Indicators System (ETIS), which are just partly suitable for application in such environments, and it must be added that it has been proved that the European Commission had unrealistic expectations that a transformation in policies could occur as a result of the use of indicators. Furthermore, lists of indicators in PAs often take into account the visitor perception as the most important criterion in PAs, which, although important, should not be the primary element of monitoring, being based instead on the attitudes of the local population and the knowledge of management specialists. This chapter will partially use Manning's framework for managing outdoor recreation and tourism in parks and protected areas (2010), with a focus on formulating indicators of sustainable tourism that can be relatively easily correlated with environmental indicators. The redefined indicators will be based on focus groups and interviews with experts in the field of tourism, indicator development and nature protection.

Mataković, Hrvoje; Beljan,
Karlo; Landekić, Matija.

**Wild Animal Attacks on
Humans in Croatia** // SEEFOR
South-east European forestry,
14, 2; 255-268. doi: 10.15177/
seefor.23-24. 2023.

Sažetak: Contacts between humans and wild animals are common and frequent, but very rarely end in attacks by wild animals on humans. The aim of this paper is to identify the circumstances of wildlife attacks on humans in Croatia, while the idea behind the paper is that a better understanding of interactions between humans and wildlife should subsequently lead to fewer attacks. As there is no database on attacks by wild animals on humans in Croatia, the data for this analysis was collected from scientific publications, media, and relevant reports. The variables analysed refer to the type of attacks and the victims of the attacks. The results showed that there were 33 attacks by wild animals on humans in Croatia in the period from 2005 to 2023; the most frequent were attacks by wild boars, brown bears, and grey wolves. The characteristics of the attacks differ depending on the animal that perpetrated the attacks, but there are some common characteristics: the attacks mainly took place in rural areas; the victims were mostly male and over 40 years old; in almost all attacks they suffered minor injuries; and during the attacks the victims were in most cases hunting, walking dogs or herding livestock. The data obtained from this analysis can be used to develop preventive measures and define appropriate behaviour in areas with wildlife.

Mataković, Hrvoje.

**Foreign Tourists as Homicide
Victims in Croatia: A
Routine Activity Approach**
// International e-journal of
criminal sciences, 18, 2, 30, 2023.

Sažetak: Safety of tourists is highly important in tourism-oriented countries such as Croatia, and the most serious threat to tourists is homicide. This paper examines the factors that have led to the homicides of foreign tourists in Croatia. For this analysis routine activity theory approach and its three key elements are used: a motivated offender, a suitable target, and the absence of a capable guardian. As there is no official data on crimes against foreign tourists in Croatia, the analysis was conducted using data from the media. The data for this analysis was collected using a questionnaire developed specifically for this purpose. The questionnaire included data on 18 variables, which can be divided into three groups: offender characteristics, victim characteristics and the circumstances of the offence. The analysis showed that three factors had the strongest influence on the commission

of foreign tourists' homicides: they entered quarrels with unknown or little-known people; they consumed large amounts of alcohol with people they did not know well; and they were alone in an unfamiliar environment, far from the police or other people who could help them.

Mataković, Hrvoje.

Risk of Crime and Violence in Tourism / Safety and Tourism. A Global Industry With Global Risks // Seabra, Cláudia ; Korstanje, Maximiliano E. (ur.) Bingley: Emerald Group Publishing, str. 57-76, doi: 10.1108/978-1-80382-811-420231004, 2023.

Sažetak: Tourism and crime are closely related phenomena, and security is one of the basic preconditions for the functioning of tourism since tourists and tourist areas have many characteristics that make them vulnerable to crime. In this chapter are presented the actual (objective) risk of crime and tourist victimization, visible in statistics on committed crimes and crime victims surveys, and the perceived (subjective) risk of crime, recorded in surveys conducted with tourists. The characteristics which influence the actual and perceived risk of crime and violence are presented by analysing three key elements in the relationship between tourism and crime: (1) tourist (these characteristics are classified as socio-demographic, socio-cultural and psychological) ; (2) trip (characteristics are the purpose of the trip, travel party, and stage of the trip) ; and (3) destination (characteristics are crime rates in destination, the occurrence of crime by place and time, type of accommodation and length of stay).

Mikulić, Josip; Šerić, Maja; Krešić, Damir.

Asymmetric effects of wellness destination and wellness facility attributes on tourist satisfaction // Tourism review, doi: <https://doi.org/10.1108/TR-12-2022-0635>, 2023.

Sažetak: This study aims to provide insight into the determinants of wellness tourism satisfaction, thereby taking a nonlinear approach regarding the relationships between attribute-level performance of wellness facility attributes, on the one hand, and wellness destination attributes, on the other hand, and global wellness tourist satisfaction. In addition, scores of impact range are calculated to reveal the potentially most determinant wellness facility and destination attributes. Design/methodology/approach This study uses data from a survey-based study conducted among 1,331 wellness tourists who have engaged in wellness tourism activities at one of 28 hotels with wellness offerings and 10 spas in Croatia. Impact-asymmetry analysis and impact-range analysis are used to quantify the potential of individual wellness attributes to generate satisfaction and dissatisfaction among wellness tourists and to perform a classification of wellness attributes according to the three-factor theory of customer satisfaction. Findings Operators of wellness tourism facilities, as well as managers of wellness destinations, must not make any compromises in quality levels because most wellness attributes have significantly higher potential to frustrate than please tourists. Basic factors such as cleanliness, punctuality or safety turned out to have the strongest influence on global satisfaction levels. Moreover, in line with previous research, wellness tourists have large expectations from destinations to have a preserved and beautiful nature, which is by far the most influential destination attribute. In addition to a safe environment and high-quality accommodation, wellness tourists further prefer rich cultural offerings. Originality/value To the best of the authors' knowledge, this is the first study to apply a nonlinear analysis approach to the quality-satisfaction relationship in a wellness tourism setting. Moreover, to the knowledge of the authors, this is the only study that used separate attribute models for wellness facilities, on the one hand, and wellness destinations, on the other hand, based on a nation-wide sample that covers multiple cases (i.e. multiple facilities and destinations).

Rasoolimanesh, S. Mostafa;
Gannon, Martin; Taheri, Babak;
Mikulić, Josip.

Assessing a Model of Customer Rage: Does Customer Entitlement Moderate Relationships Between Rage Emotions, Expressions and Behaviors? // Journal of Travel Research, doi: 10.1177/00472875231213992, 2023.

Sažetak: Across travel and tourism services research, studies investigating “customer rage” typically prioritize the direct point-of-consumption, often within airport, airline, or hotel contexts. However, the sector is awash with intermediaries (e.g., travel agencies, insurance brokers, booking platforms), which serve as primary points-of-contact capable of shaping customer expectations. Accordingly, the consequences of service failure therein are nuanced and complex. Yet, extant research often portrays service failure as unilateral (i.e., solely the firm in question’s responsibility), overlooking one core demand-side characteristic: the customer’s sense of entitlement. Thus, while this study draws upon the Iranian travel agency setting (as a service intermediary) to assess a model of customer rage, it also explores whether customer entitlement moderates the relationships between customers’ rage emotions, expressions, and behaviors. Doing so, 736 survey responses were analyzed. Findings demonstrate how customer rage emerges in response to service failure, alongside the conditions under which customer entitlement moderates relationships therein.

Vizek, Maruška; Stojčić, Nebojša;
Mikulić, Josip.

Spatial Spillovers of Tourism Activity on Housing Prices: The Case of Croatia // Tourism economics, 29, 5; 1376-1390. doi: 10.1177/13548166221106442, 2023.

Sažetak: The tourism effects on housing prices within cities and regions have been analyzed in the literature but the findings on the spatial effects of these processes are limited and ambiguous which calls for further investigations and evidence-based recommendations to policy makers. In areas hit by overtourism, house price hikes have the potential of spillovers to adjacent cities and towns as well as across wider space. Our study widens existing knowledge on the tourism-housing relationship by exploring the existence and extent of spatial spillovers from tourism-intensive cities and towns on housing prices of neighboring areas. A Durbin spatial autoregression panel model is applied on a population of cities and towns from Croatia, one of the small tourism-driven European economies during 2012-2019 period. Different spatial weight matrices are applied to the model to explore the spatial reach of effects. Our findings, robust to the use of different tourism activity proxies, provide support to the existence of spatial spillover effects. The strongest effects of tourism on housing prices within and between cities come through conversion of housing stock in rental properties rather than through increase of private accommodation share in total accommodation capacities. Particularly strong effects are found once full spatial correlation is taken into account.

Šerić, Maja; Ozretić Došen,
Đurđana; **Mikulić, Josip.**

Antecedents and moderators of positive word of mouth communication among tourist destination residents during the COVID-19 pandemic // Current issues in tourism, 26 (2023), 2; 224-241. doi: 10.1080/13683500.2022.2132922, 2023.

Sažetak: Word of mouth (WOM) communication has been recognized for a long time as an activity to improve the efficiency and success of communication efforts. The purpose of this paper is to examine potential antecedents and moderators of positive WOM of tourist destination residents during the COVID-19 pandemic. Three WOM predictors are examined, i.e. trustworthiness in communication of authorities, destination reputation, and prevention measures, whereas two sociodemographic variables are considered as moderators, i.e. gender and age, and more specifically, generational cohorts. Empirical research has been conducted among residents of a tourist destination, considered important stakeholders who actively participate in tourist destination branding. Data were collected through an online survey distributed through e-mail marketing lists and online panels. After obtaining 480 valid responses, data were subject to normality tests, Partial Least Squares- Structural Equation Modeling (PLS-SEM), measurement invariance assessment, and multi-group analysis. Findings reveal that residents’ positive WOM is caused by their perceptions of destination reputation and adoption measures, being the role of trustworthiness in communication of authorities insignificant in residents’ WOM engagement. Among the two sociodemographic variables, only gender is found to moderate one relationship (i.e. reputation-WOM), with stronger effects among women.

Rasoolimanesh, S. Mostafa;
Ali, Faizan; **Mikulić, Josip**;
Dogan, Seden.

Reflective and composite scales in tourism and hospitality research: revising the scale development procedure // International journal of contemporary hospitality management, 35, 2; 589-601. doi: 10.1108/ijchm-02-2022-0255, 2023.

Sažetak: The purpose of this paper is to critically review and synthesize the scale development practices in hospitality and tourism and propose updated guidelines applicable for both reflective and composite scales. Design/methodology/approach – Using a critical review of a sample of scale development papers published in six top-tier tourism and hospitality journals, the current guidelines' weaknesses and strengths and their applications are identified. Updated procedures are proposed to overcome these weaknesses. Findings – This review showed several issues in applying existing guidelines, including incomplete and unclear data collection processes, inconsistent data analysis processes including validity/reliability assessment and lack of criteria to identify and assess composite scales. As such, this paper proposes updated guidelines by incorporating the confirmatory composite analysis to assess composite scales. Originality/value – This paper offers unique theoretical and methodological contributions to scale development literature, by identifying the shortcomings of current practices of scale development and propose guidelines for both reflective and composite scales. The current scale development procedures cannot be applied for composite scales, and so the results of composite scale development using the current procedures are questionable. The updated guidelines by the current study improve new scales' accuracy, reliability and validity.

Šerić, M., **Mikulić, J.**

The impact of Integrated Marketing Communications consistency on destination brand equity to struggle uncertainty: The case of Croatia. Tourism Review, 78(3), 697-711, 2023.

Sažetak: This paper aims to examine how message consistency pursued through integrated marketing communications (IMC) can build a strong destination brand equity in a very dynamic environment and whether this process is affected by the perceived risk of COVID-19. Design/methodology/approach Data collection was conducted among 333 international tourists visiting Croatia, a destination that has experienced a remarkable boom in the summer/autumn season of 2021, regardless of the pandemic. Partial least squares–structural equation modelling (PLS-SEM) was used for data analysis. Findings Results show that IMC consistency has a significant impact on the four destination brand equity dimensions, i.e. awareness, image, perceived quality and loyalty. This influence is found to be the highest on destination brand awareness and the lowest on destination brand loyalty. Perceived risk of COVID-19 moderates the impact of message consistency on brand image and perceived quality. Originality/value to the best of the authors' knowledge, this is the first study that examines the role of IMC consistency in a tourism context during turbulent times. The impact of IMC consistency is analyzed on different components of destination brand equity, which addresses the most recent research call from tourism literature. The moderating effects of perceived risk are considered, thus providing additional implications in a context of high uncertainty. Finally, IMC consistency is assessed from the consumer rather than managerial viewpoints, thus adopting the necessary outside-in approach embedded in the IMC idea.

Mustać, Nora.

Emerging European economies after the pandemic: stuck in the middle income trap? // Public sector economics, 47, 4; 555-560. doi: <https://doi.org/10.3326/pse.47.4.8>, 2023.

Sažetak: Written by an international team of authors, this book about economies before, during and after the Covid pandemic in emerging European economies (EEEs), based on detailed data analysis, gives us a comprehensive picture of global pandemic impacts. It provides an overview of macroeconomic, social, and fiscal policy responses in the economies observed from the Global Financial Crisis (GFC) to Covid and post-pandemic challenges. Numerous chapters cover the pre-transitional and the transitional period, which, although expanding the analysis, also pushes the focus away from what is important – the Covid crisis impacts.

Bezeredi, Slavko; **Mustać, Nora**;
Urban, Ivica.

Dekompozicije nejednakosti prema izvorima dohotka: što nam govore anketni podaci korigirani uz pomoć poreznih podataka // Ekonomska misao i praksa: časopis Sveučilista u Dubrovniku, 32, 2; 549-583. doi: <https://doi.org/10.17818/EMIP/2023/2.13>, 2023.

Sažetak: U ovom radu dekomponira se nejednakost ukupnog dohotka na sastavnice koje prikazuju doprinose pojedinih izvora dohotka ukupnoj nejednakosti. Glavni izvori dohotka su dohodak od zaposlenosti, samozaposlenosti, kapitala i imovine, socijalne naknade te izravni porezi. Rezultati za Hrvatsku uspoređeni su s rezultatima za 14 odabranih EU zemalja, a kao podatkovna podloga korišten je mikrosimulacijski model poreza i socijalnih naknada EUROMOD. Novina koju donosi ovo istraživanje jest upotreba EU-SILC podataka za Hrvatsku koji su korigirani kako bi reprezentativnije odražavali gornji dio distribucije dohotka. Analiza pokazuje da nereprezentativni podaci pružaju pristranu sliku o nejednakosti ukupnog dohotka i relativnoj važnosti pojedinih izvora dohotka.

Pezer, Martina; **Mustać, Nora**;
Leventi, Chrysa.

The distributional impact of social spending on in-kind and cash child transfers in Croatia // South East European Journal of Economics and Business, 18, 1; 161-175. doi: 10.2478/jeb-2023-0011, 2023.

Sažetak: Social spending in Croatia is mainly based on social protection, public healthcare and education policies. There are two forms of investing in children through the social spending provided by central and local governments: cash and in-kind transfers. This paper describes the impacts of such social spending on households with children in Croatia and its capital, Zagreb. Making use of a microsimulation model, the income distribution of cash and in-kind transfers and their impacts on poverty and inequality are assessed. Compared to cash transfers, in-kind transfers, including local government subsidies, are relatively evenly distributed, income independent, and thus roughly equally important for the entire population. Their value greatly exceeds that of monetary transfers. Results demonstrate the progressive effect of transfers in kind on income distribution by reducing income inequality and poverty. This research seeks to emphasise the importance of using augmented income in the analysis of income inequality and poverty, instead of solely monetary disposable income.

Sever, Ivan.

Residents' adaptation to intensive tourism development. // Annals of Tourism Research Empirical Insights, 4(2), 100107, 2023.

Sažetak: Intensive tourism development in Croatia neither improved nor reduced overall life satisfaction; however, there was a modest but statistically significant negative effect on happiness. The residents were not entirely capable of managing emotional distress, with social psychological factors the main source of negative affections. While crowding stress negatively affected perceived quality of life, it was not an important predictor of support for tourism. Residents' support was not associated with the regional differences in perceived net benefits from tourism. The findings underline the importance of monitoring residents' psychological well-being, adaptation mechanisms, and the historical and social context in which preferences are formed. The risk of overtourism in Croatian destinations may be masked by the status quo bias and maladaptive coping mechanisms.

Tokić, Ivo; **Tokić, Ksenija.**

Kulturna baština u knjižnicama kao potencijalni čimbenik održivog razvoja kulturnog turizma // Održivost kulturne baštine. Velika Gorica: Grad Velika Gorica; Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 353-369, 2023.

Sažetak: U knjižnicama se pohranjuju zbirke koje mogu biti dijelom pisane baštine kao što su inkunabule, stare i rijetke knjige, zavičajna građa itd. Osim pisane baštine tu je i brojna neknjižna građa, a i same građevine u kojima su knjižnice smještene nerijetko su dio kulturne baštine. Stoga se u radu analizira potencijal kulturne baštine u knjižnicama Zagrebačke županije kao čimbenika koji može pridonijeti održivom razvoju turizma i obogatiti ponudu kulturnoga turizma te regije.

Tomljenović, Renata; Marušić, Zrinka; Gjurašić, Matina.

Digital Nomads in the Mediterranean Tourism Hub
// 7th International Scientific Conference ToSEE - Tourism in Southern and Eastern Europe 2023 Conference Proceedings: Engagement & Empowerment: A Path Toward Sustainable Tourism. Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, str. 425-439
doi: 10.20867/tosee.07.28, 2023.

Sažetak: Over the last two decades, people have significantly changed how they work and spend their leisure time. Taking advantage of remote work and lockdowns, many have taken up a digital nomad lifestyle. There are minimal studies on digital nomads in tourism destinations in developed countries, therefore the main objective of this study was to explore digital nomads as a traveller, their needs, and lifestyles in the relatively large city of Split in Croatia. Methodology – The eight online in-depth interviews were conducted in Split in the spring of 2022 on a population of digital nomads residing there during 2021 and/or 2022. Findings – This study identifies significant benefits of being a digital nomad in Split. However, the results also reveal a complex picture of the experiences and challenges of digital nomads affected by the seasonality of tourism, which manifests itself in a sharp increase in the cost of living (especially accommodation costs), disruption of their lives by crowds and noise, or services geared towards mass tourism. Furthermore, although local service providers appreciated the digital nomads in the off-season, they tried to maximise their income by switching to short-term accommodation rentals once tourist demand picked up, forcing them to move out and eventually return after the season. Contribution – This research identifies the digital nomad profile in popular tourist destinations in Europe. It provides recommendations that could help policymakers in any tourism-developed destination to implement policies for attracting more digital nomads to their cities which could positively impact their local economies.

Tomljenović, Renata; Marušić, Zrinka; Krešić, Damir.

Obiteljski smještaj kontinentalne Hrvatske: perspektive iznajmljivača.
ZBORNIK RADOVA Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti. Zagreb: Znanstveni kontekst, str. 876-893, 2023.

Sažetak: Obiteljski smještaj najbrojniji je oblik smještaja kako u priobalnoj, tako i u kontinentalnoj Hrvatskoj. Iako malobrojan u usporedbi s Jadranskom Hrvatskom, obilježava ga visoka kvaliteta i najveća stopa rasta u Hrvatskoj. Porast broja i kvalitete obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj nameće pitanje njegovog upravljanja i marketinga. Stoga je cilj ovog rada analizirati glavna obilježja obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj te ustanoviti upravljačke mehanizme koje bi vlasnici obiteljskog smještaja podržali u svrhu unapređenja kvalitete, poslovanja i promocije obiteljskog smještaja. Time se popunjavaju praznine u znanstvenoj i stručnoj literaturi posvećenoj obiteljskom smještaju, a posebno one vezane uz problematiku upravljanja putem uvođenja mehanizma certificiranja kao jednog od ključnih alata za podizanje njegove kvalitete i konkurentnosti. Sukladno postavljenim ciljevima, primijenjene su dvije metode istraživanja. Deskriptivna se odnosila na analizu podataka iz sustava eVisitor za profiliranje trenutnog stanja ponude i potražnje obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj. U sklopu propitivanja mehanizma upravljanja na nacionalnoj razini putem certificiranja i oznaka kvalitete, provedene su četiri fokus grupe s iznajmljivačima obiteljskog smještaja kontinentalne Hrvatske s ciljem utvrđivanja njihove motivacije i dosadašnjih iskustava te stavova o programima dodjele oznaka kvalitete. Rezultati pokazuju da su privatni iznajmljivači većinom visoko motivirani domaćini, koji osim u kvalitetu smještaja i održivo poslovanje ulažu i u domaćinski odnos s gostima te upoznavanje/informiranje gostiju o turističkoj ponudi okolice. Iznajmljivači su jedinstveni u stavu da je obiteljskim smještajem potrebno upravljati s nacionalne razine, ali da postojeća kategorizacija, kao mehanizam upravljanja ponudom, ne odražava kvalitetu smještaja te nije prilagođena suvremenim trendovima. O programima kvalitete, iznajmljivači su podijeljenih stavova. Dio ih je dobro upoznat s oznakama kvalitete i procesima certificiranja i podržava takvu nacionalnu inicijativu; dio ih je manje informiran i entuzijastičan prema toj ideji te smatra da 'ne može odmoći'; dio nema informacija, ne vidi izravnu korist od takvih oznaka i očekuje nepotrebnu dodatnu administraciju. Oni koji zagovaraju uvođenje oznaka kvalitete/certifikata naglašavaju da njihov uspjeh i održivost ovise, prije svega, o dobroj tržišnoj promociji i edukaciji za iznajmljivače. Rad, osim što doprinosi boljem razumijevanju obilježja obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj, daje znanstveno utemeljenu osnovu za osmišljavanje svih sastavnica programa certificiranja.

3.2. ZNANSTVENI RADOVI - A2

Sertić, Hrvoje; **Čorak, Sanda**;
Segedi, Ivan (ur.).

Differences in the Time Structure of Judo Bout Between Male Cadets and Seniors in the Middleweight Categories at the 2022 European Championships. / Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2023.

Sažetak: The goal in the development of younger athletes is the result in the senior age group. The dynamics of the bout may differ depending on the weight and age of the competitors and competition analysis can provide valuable information for technical and tactical development. The sample consists of 60 bouts, of which 30 bouts of male cadets in the two categories (under 66kg and under 73kg) and 30 bouts of male seniors in the two categories (under 73kg and under 81kg) from the 2022 European Championships. Independent t-test was used to determine the differences between cadets and seniors in all variables. The results indicate that the bout of seniors is of longer duration. All aspects of bout are of longer duration with emphasize on fight in standing position. In the transition to the older age group, it will be important to emphasize development of technical and tactical elements of grip fighting and to improve strength and conditioning of athletes because of longer duration of bout in seniors.

Stober, Dina; **Kranjčević, Jasenka**; Škrlec, Luka.

Pejzažna atrakcija istočne Slavonije - dokazi i tipologija lesnih podruma i gatora u naselju Suza u Baranji, Hrvatska // Zbornik radova 4. Konferencije o urbanom planiranju i regionalnom razvoju. Sarajevo: Udruženje konsultanata inženjera Bosne i Hercegovine, 2023. str. 229-241

Sažetak: Vrijednosti ugrađene u prirodne resurse, koji su dostupni i jednostavni za iskorištavanje, često se prelijevaju u druga područja djelovanja osim u izvorne, praktične i materijalne svrhe npr. ao što je turizam. Lesne ravnice na području Baranje dio su srednjoeuropskog lesnog područja, ali i lesnih ravnica svijeta (Kine, Sjeverne Amerike, Južne Amerike, Rusije i Bliskog istoka), odakle potiču iskustva suživota naselja s ovim specifičnim tлом. Produbljivanje lesa u obliku tunela radi stvaranja funkcionalnog prostora stvara posebnu sliku krajolika u vertikalnim slojevima lesa. U radu su prikazani rezultati analize prostornog konteksta sela Suza u Baranji, terenski obilasci i arhitektonski snimci gatora - podruma iskopanih u lesu. Baranja je istočna periferna regija Hrvatske s uzlaznim turističkim trendom i sve jačom urbano-ruralnom povezanošću s makro- i mikroregionalnim središtima istočne Slavonije. U radu se predlaže evidentiranje i tipologija gatora i podruma kako bi se aktivirala ova krajobrazna atrakcija i aktivno zaštitila.

Foški, Mojca; Mrak, Gašper;
Stober, Dina; **Kranjčević, Jasenka** (ur.).

Študentska planerska delavnica Razvoj podeželskih vasi v Prekmurju in Baranji / Ljubljana, Slovenija: Univerza v Ljubljani Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, 2023.

Sažetak: Pričujoča publikacija je plod večletnega dela študentov v okviru predmeta Ruralno planiranje na drugostopenjskem študiju Prostorskega načrtovanja Univerze v Ljubljani, Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, obogatene s sodelovanjem na bilateralnem projektu s študenti Arhitekture in urbanizma na Fakulteti za gradbeništvo in arhitekturo v Osijeku. Pedagogi na obeh fakultetah smo se povezali in zasnovali skupni metodološki pristop obravnave podeželskih naselij v Prekmurju (Slovenija) in Baranji (Hrvaška). Študenti, pod vodstvom mentorjev iz obeh sodelujočih fakultet v projektu, so sistematično obdelali 9 naselij v Prekmurju v Sloveniji (Bogojina in Bogojinske gorice, Genterovci, Kobilje, Vučja Gomila, Tešanovci, Mostje, Filovci in Filovske gorice, Dobrovnik ter Ivanci) ter 15 naselij v Baranji na Hrvaškem (Karanac, Zmajevac, Mirkovac, Antunovac, Brođanci, Kalinovac, Kolarec, Krndija, Novi Jankovci, Novigrad Podravski, Širina in Šumarina, Virje, Kotlina ter Suza). Čeprav se območji Prekmurja in Baranje razlikujeta glede svojih zgodovinskih in kulturoloških izhodišč, je zasnova in podoba naselij v mnogočem podobna. Geografske značilnosti ravnine in ponekod rahlega hribovitega zaledja, narekujejo vizualno in morfološko podobnost naselij: zasnovo ob prometnicah, orientacijo objektov proti ulici, arhitekturno primerljive objekte (pritlični podolgovati objekti, podobni gradbeni materiali) in značaj ter zasnovo javnih površin. Prema programu preddiplomskega sveučilišnega študija Arhitektura i urbanizam na GRAFOS-u cilj predmeta Rurizam je upoznati studente s prostornim, funkcionalnim i društvenim značajkama ruralnih naselja. Studenti se upoznajou s

različitim fizičkim uzorcima ruralnih naselja te uzrocima i posljedicama suvremenih promjena na primjerima iz regionalnog obuhvata. Tijekom 15 predavanja studenti prolaze kroz sljedeći sadržaj: obrazloženje pojma ruralno planiranje u kontekstu prostornog planiranja, vrednovanje kulturnog krajolika, otvoreni prostori i ruralna naselja, funkcije u ruralnom prostoru, proces urbanizacije u ruralnim prostorima, ruralni uzorci – naselje, selo, pustara, seosko gospodarstvo – primjeri iz regije, sektorski interesi u ruralnom prostoru: poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda, promet, turizam i dr., suvremeni trendovi u razvoju ruralnog prostora, socioekonomske, prostorne, funkcionalne i vizualne promjene te suvremena seoska kuća. Ovaj sadržaj treba rezultirati ostvarivanjem sljedećih ishoda učenja: - identificirati uzroke i posljedice u suvremenim promjenama ruralnog naselja, - nabrojati i interpretirati vrijednosti ruralnog kulturnog krajolika, - identificirati i opisati različite tipologije ruralnih naselja, - objasniti načela organizacije ruralnog naselja.

3.3. ZNANSTVENI RADOWI - A3

Mandžuka, Sadko;
Vidović, Krešimir; Dedić, Luka;
Kos, Goran.

Upravljanja prometom na dionici autoceste zasnovano na multikriterijalnoj optimizaciji // CESTE 2023 / Ceste, 2023 (ur.). Zagreb: Tom signal d.o.o., 2023.

Sažetak: U radu je opisan pristup upravljanja prometom na dionici autoceste zasnovanom na multikriterijalnoj optimizaciji. Sustav se temelji na procjeni vjerojatnosti nastanka prometnih nesreća na autocesti poznatim pod nazivom sudarni potencijal. Na temelju te procjene sustav preporučuje aktivne mjere za smanjenje vjerojatnosti njihovog stvarnog nastanka. U radu je prikazan model koji se temelji na mjerenju vrijednosti odabranih parametara prometnog toka korištenjem klasičnih metoda mjerenja te metoda zasnovanih na zapisima iz javnih mobilnih telekomunikacijskih mreža. Očekivanja su da ovakav pristup može značajno poboljšati postojeće metode prometom na dionici autoceste.

Kranjčević, Jasenka.

Viški boj iz 1866. u funkciji turizma do 1918. // Viški boj 1866. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2023. str. 291-302

Sažetak: U dosadašnjoj znanstvenoj literaturi poznata pomorska Viška bitka iz 1866. analizirana je najviše s vojnog, vojno-povijesnog i vojno-političkog, a najmanje s turističkog gledišta. Stoga je cilj ovog rada utvrditi je li za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije, odnosno u vrijeme početaka suvremenog turizma, Viška bitka prepoznata kao turistička atrakcija, odnosno je li prepoznata kao nasljeđe i je li bila uvrštena u turističku ponudu otoka. Kako bi se utvrdio cilj, u radu su analizirani: putopisi, turistički vodiči, stručni časopisi, dnevni tisak i stare razglednice iz druge polovine 19. i početka 20. stoljeća.

Kranjčević, Jasenka.

Mali osvrt na upornog istraživača kulturne baštine Dalmacije dr.sc. Stanko Piplović // Kulturna baština : časopis za pitanja prošlosti splitskoga područja, 1, 47-48; 125-128, 2023.

Sažetak: S obzirom da je veći dio ovogodišnjeg broja časopisa Kulturne baštine posvećen znanstvenom stvaralaštvu dr. sc. Stanka Piplovića u ovom stručnom radu prikazuje se upornost njegovog istraživanja za kulturnu baštinu Splita i okolice. Također se ukazuje na njegovo rad kao dugogodišnjeg urednika časopisa Kulturne baštine kao i suradnja s mlađim kolegama. A svojim upornim radom pokrenuo je obilježavanje obljetnica brojnih povijesnih događaja

3.4. OSTALI RADOVI

Stober, Dina; Lončar-Vicković, Sanja; **Kranjčević, Jasenka.**

New functions for the abandoned social infrastructure of the Baranja area in eastern Croatia // 2023 RSA Annual Conference Transforming Regions: Policies and Planning for People and Places, Ljubljana, Slovenija, 14.07.2023-17.07.2023.

Sažetak: In societies with a negative demographic trend, the weakening of rural areas is inevitable. The reasons for leaving lie in low employability, but also in the level of quality of everyday life of the population. Rural communities are particularly vulnerable due to a lack of infrastructure, low internet coverage, and lack of visibility. Where to look for a way out of the negative perpetuity of mobile space emptying and the consequent deterioration of infrastructure that is justified only by the population and activities? The rural area of eastern Croatia achieved its potential from the middle of the 19th century to the middle of the 20th century, when the number of inhabitants in rural areas peaked. Two types of rural settlements create the rural network of Baranja. Traditional rural settlements, whose longitudinal fabric is located along the main road, and planned industrial settlements with an orthogonal compositional network - pustara located outside today's polarization zone along the main road. The paper will present an overview of the educational and social infrastructure in the settlements of the Baranja area of Osijek Baranja County throughout history and will explain the potential new discourse of this area. Public social activities like education, sports, and culture in rural areas are sometimes incompatible with market competition, thus growing into an ethical imperative of spatial planning. The dynamics of the abandonment of rural settlements will be presented and in the discussion, new forms of urban-rural connections will be proposed for the settlements that are disappearing in the Baranja area.

Kranjčević, Jasenka; Čorak, Sanda.

Žena u promociji sportskog turizma Hrvatske - zaboravljene lekcije // Women, Sport, and Social Changess. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu Kineziološki fakultet, 2023. str. 44-44

Sažetak: Na početku 21. stoljeća, kroz različite svjetske i nacionalne dokumente možemo zaključiti kako žena dobiva na sve većoj vidljivosti u sportu, povezanošću sa sektorom turizma a ujedno i sportskom turizmu. U radu se želi preispitati je li žena u Hrvatskoj bila zastupljena u sportskom turizmu kroz promociju od početka 20. stoljeća do danas. Rad se bazira na povijesnom istraživanju tiskanih promocijskih materijala kako bi se sagledao položaj i uloga žene u promociji sportskog turizma. Za istraživanje su analizirani povijesni plakati, razglednice, turistički vodiči, vodiči sportskih događanja i časopisi od početka 20. stoljeća do danas. Kroz prikupljene tekstualne i grafičke podatke induktivno-deduktivnom metodom se želi utvrditi koliko je i na koji način žena bila zastupljena u promociji sportskog turizma u Hrvatskoj. U zaključku se navodi kako u Hrvatskoj nedostaju povijesna istraživanja o položaju i ulozi žena u promociji sportskog turizma te kako se u posljednjih stotinjak godina nije značajnije promijenio položaj i uloga žena u promociji sportskog turizma. Navedeni zaključci mogu poslužiti u planiranju i koncipiranju marketinških oruđa, privlačenju određenih tržišnih segmenata kao i brendiranju pojedinih turističkih destinacija u Hrvatskoj.

Kranjčević, Jasenka; Marković Vukadin, Izidora.

The Appearance of Women in the Tourist Promotion of Croatia until World War I // Women in Tourism. Zagreb: Institut za turizam, 2023. str. 58-58

Sažetak: Although some destinations on Croatian Adriatic (such as Opatija), recorded a dizzying rise in tourist traffic before the First World War, relatively little research was conducted into the history of promotion and role of woman. Tourism promotion was not as widespread or sophisticated as it is today. However, there were efforts made to promote tourism in certain regions and countries which had an early stage of development of tourism, such as Croatia Adriatic. Most of the promotion was done by private companies (such as railway and steamship company), where informational materials were produced, such as brochures and maps, to encourage visitation to these areas. The role and importance of tourist promotion in the initial stages of destination development was very

pronounced, especially because the circulation of information was much slower than today and could predominantly be based on written and various pictorial materials (photographic, postcards etc). Even in these early materials, women played a significant role as carriers of tourism development, as employees, but also as tourists themselves, who were depicted on various promotional materials, dominant tourists guides, travelogues, postcards, and posters. Therefore, the main goal of the research is to determine the manner of use, position and role of women in promotional materials in the territory of the Republic of Croatia until the First World War. Furthermore, this paper is distinct channels of promotion (promotional materials) based on appearance of portrayed women. Methodology is based on analyses of different graphic materials recognized in diverse promotional materials from initial phases of tourism development on Croatia territory (postcards, posters, tourist guides, travelogues, magazines etc.). As part of the content analysis, variables, which were verified with panel of experts in the field of tourism promotion, were analysed. Variables involved: kind and level of physical activity, surrounding physical environment, number of persons (individual family, group...), clothing (modern, traditional,...) and what is the role of women in graphic material (workers in tourism, female tourists, depiction of traditional culture and way of life, etc.). Through content analysis, it was determined that the variables differ significantly depending on the types of promotional materials, but also depending on the form of tourism that is promoted through them. For example, on postcards, women are more often in modern clothes (for that time), such as clothes for swimming, horseback riding, etc., surrounded by nature (beaches, mountains), not physically active (leisure vacation), and in the role of tourists. Furthermore, in promotional materials oriented to the promotion of events (most often posters), women are more proactive, often in traditional clothes, and surrounded by an artificial background. From the analysis, we can conclude that women were already used as an element of promotional materials in the early days of tourism promotion, and that the appropriateness of the display was considered, depending on the content being promoted. Further research should be focused on the analysis of texts (mostly brochures and travelogues) of that era, in order to get a deeper impression of the inclusion of women in promotion, both as an object and as a subject.

Kranjčević, Jasenka.

**Planirana ruralna naselja
Sisačko-moslavačke županije
- jesmo li nešto naučili? //**

Ruralna Hrvatska - izazovi
očuvanja prostornih identiteta
i unapređenja kvalitete
života. Sisak: Hrvatska sekcija
ECOVAST-a - Europskog vijeća
za sela i male gradove, 2023. str.
14-14

Sažetak: U radu se polazi od činjenice kako planiranje ruralnih naselja ne ovisi isključivo o lokalnoj zajednici već i o pristupu šire zajednice. Prostor Sisačko-moslavačke županije obiluje brojnim specifičnim i atraktivnim naseljima kao i arhitekturom. Među njima posebno se ističe drvena arhitektura na području Parka prirode Lonjsko polje. Usprkos prepoznatljivoj tradicijskoj arhitekturi područje Sisačko-moslavačke županije ima nekoliko primjera planiranih ruralnih naselja kojima se mijenjala prostorna struktura sela. U radu se prezentiraju Češko Selo (Petrinja, 1850.); Vlahović (1945. arh. Stjepan Planić); Gradac (1945.) i Jošavica (1945. slikar Nikola Reiser). Sudbina prostornih struktura kroz vrijeme je različita kao i uslijed potresa. U zaključku se predlaže promišljanje o osmišljavanju staze ruralnih naselja (koji bi obuhvatili naselja s tradicijskom arhitekturom te onih koja su promijenila prostornu strukturu naselja).

Bjažić Klarin, Tamara;
Kranjčević, Jasenka.

Montažni objekti zagrebačkog Jugomonta za potrebe razvoja turizma // Industrijsko nasljeđe nakon 1945.. Rijeka: Udruga za zaštitu i promociju riječke industrijske baštine, str. 61-62, 2023.

Sažetak: Montažna stambena izgradnja jedan je od ciljeva građevne industrije socijalističke Jugoslavije zacrtanih već prvim Petogodišnjim planom 1947. godine. Istu, međutim, nije bilo moguće ostvariti u većem obimu uslijed tehnološke nerazvijenosti, nedostatka kvalitetnih sirovina i znanja sve do kraja 1950ih i početka 1960ih godina. Tada po prvi put u široku primjenu u stanogradnji ulaze beogradski skeletni sustav IMS i sustav lakih panela zagrebačke Tvornice montažnih kuća i građevnih elemenata Jugomont. Osim u kolektivnoj stanogradnji Jugomont panelni sustav koristi i u izgradnji zgrada za osnovne škole i ambulante, uredskih zgrada i turističkih kapaciteta. Istovremeno s početkom izgradnje zagrebačkih naselja Remetinec i Borongaj Jugomont 1961. i 1962. godine realizira i oko 200 komercijalnih tipskih "vikend objekata", uglavnom za dvije ili četiri osobe, u Baškoj i Malinskoj na otoku Krku, Crikvenici i Selcu, Malom Lošinju i Poreču. Bungalovi su odgovor na potražnju domaćih i inozemnih gostiju za jeftinijim smještajem i boravkom u neposrednom kontaktu s prirodom. Cilj izlaganja je dati prinos poznavanju primjene tipskih projekata i montažnog načina građenja u polju turističke izgradnje, odnosno individualnih montažnih stambenih jedinica za stalni ili povremeni boravak. Ovaj malo poznati segment produkcije Jugomonta upotpunit će znanje o ovom pioniru montažnog načina građenja čija je produkcija istovremeno važan dio industrijskog i graditeljskog naslijeđa te turizma druge polovine 20. stoljeća Hrvatske i Jugoslavije.

Kranjčević, Jasenka; Starčević
Štambuk, Anamarija.

Žene u promociji turizma Hrvatske tijekom povijesti // Mjesečna revija hrvatske matice iseljenika, LXXIII, 7. Hrvatska matica iseljenika, str. 41-43, 2023.

Sažetak: Institut za turizam, u suradnji s Institutom za etnologiju i folkloristiku te partnerskim ustanovama, napravio je znanstveno istraživanje "Žena u promociji turizma Hrvatske" koje je potvrdilo kako su žene od 19. stoljeća bile važne za tu vrstu gospodarstva. Projekt je finaliziran i u vidu izložbe koja će u kolovozu 2023. biti postavljena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Kranjčević, Jasenka.

The Position And Role of Women In The Promotion Of Croatia Tourism: Lessons Forgotten // Women in Tourism. Zagreb: Institut za turizam, 2023. str. 48-48

Sažetak: Looking at the history of tourism in all segments, not only destinations but also countries, it is evident that there is a lack of historical research on the position and role of women in the promotion of tourism. The above is particularly visible in small European countries such as Croatia, which has a tradition of dealing with modern tourism for more than 150 years. We can ask what is known about the position and role of women in the promotion of tourism in Croatia? Is it a forgotten lesson and can the research results be used in cultural tourism? The aim of the work is to investigate the position and role of women in the promotion of tourism in Croatia from the middle of the 19th century to the end of the 20th century and put it in the European historical and development context. In order to determine the development of the position and role of women in the promotion of tourism in Croatia, the period from the second half of the 19th to the end of the 20th century was determined for the research. The research questions are: • Are women and since when were they involved in the promotion of tourism, that is, what is their social position (high or low)? • Was tourism promoted by foreigners or local women residents? • Were women used to promote different types of tourism? • Were women used to brand the destination? • Were women used to create tourism supply and demand? In order to determine the position and role of women in the promotion of Croatian tourism, domestic and international travel books (Croatian, German, English, Hungarian and Czech) about Croatia, tourist guides, prospectuses, posters, postcards and magazines

about Croatia were used. Considering the time gap, the research is based on secondary sources, and the analytical and interpretative method was used to answer the research questions. Although globalization leaves opportunities for research in specialized areas, such as the position and role of women in certain countries, they are often difficult for the wider academic community: due to the unavailability of materials (not sufficiently digitized nor systematized), language specificity (Croatian is not a world language), small number of researchers and commercial unprofitability. By visiting various libraries and museums in Croatia, the research showed that from the very beginning of the development of modern tourism, women were engaged in the promotion of tourism as a subject and as an object. Women from higher and lower social strata are engaged in the promotion of tourism. The woman was also involved in the promotion of different types of tourism, from business, leisure, cultural, sports, health to rural tourism. Looking at a period of almost 150 years, it can be concluded that women have always played an important and active role in the promotion of Croatian tourism, but the channels (drawing, photography, radio, television, internet) and the way of interpretation have changed. Women in Croatian tourism promotion had the same European context in terms of position and role in tourism promotion. It was also concluded that the historical position and role of women in the promotion of Croatian tourism is a forgotten lesson, insufficiently used in cultural tourism and also represents a missing body of knowledge that needs further research.

Marković Vukadin, Izidora;
Opačić, Vuk Tvrtko; Dolenc, Nika.

**Utjecaji antropogenih
aktivnosti na očuvanost i
integritet urbanih zaštićenih
područja – primjeri iz Hrvatske**

// 8. Hrvatski geografski kongres
- knjiga sažetaka. Zagreb,
Hrvatsko geografsko društvo, str.
135-136, 2023.

Sažetak: Koncept zaštićenih područja dobro je uspostavljen u ruralnim područjima i područjima divljine, no i urbana zaštićena područja (UZP) posljednjih godina dobivaju sve veću pozornost zbog sve većeg prepoznavanja važnosti zaštite bioraznolikosti, georaznolikosti, te krajobrazne raznolikosti i ekosustava u gradovima. Diskurs o UZP-ima postao je izrazito važna tema tijekom pandemije Covida-19 zbog ograničenja mobilnosti stanovništva, kada su se stanovnici gradova usredotočili na urbane zelene otoke, doživljavajući ih kao mjesta koja omogućuju siguran boravak na otvorenom i na kojima se smanjuju negativni psihološki efekti ograničenja protupandemijskih mjera. Kod UZP-a je naglašena njihova višenamjenska priroda, pri čemu se UZP-ima treba primjereno upravljati, ne samo radi njihova očuvanja, već i radi valorizacije njihovih društvenih, kulturnih i ekonomskih vrijednosti. Također, važna dimenzija UZP-a je i integracija u urbano tkivo i uključivanje lokalnih zajednica u njihovo upravljanje. UZP-i, poput park-šuma, spomenika prirode i spomenika parkovne arhitekture, imaju različite pozitivne utjecaje na okoliš i zajednice koje ih okružuju. Pri tome, urbana područja imaju izraženu dihotomiju posjetitelja, gdje dominiraju posjetitelji koji su dio lokalne zajednice, a čest je i njihov boravak u UZP-ima, dok s druge strane bilježe manji broj posjeta turista čija je motivacija za posjet sasvim drugačija. Isto tako, negativni učinci koji se javljaju u takvim područjima u mnogočemu se razlikuju od negativnih učinaka u neurbanim područjima. Suočavaju se s jačim pritiskom razvoja, velikim brojem stanovnika gradova i njihovih aktivnosti, što može imati negativan utjecaj na ekološke i društvene funkcije UZP-a. Iako su gotovo sva zaštićena područja pogođena urbanizacijom, bilo da su u urbanim sredinama ili izvan njih, UZP-i su na prvoj liniji obrane urbane bioraznolikosti i mogu se koristiti kao alat za ograničavanje ili oblikovanje rasta malih i velikih gradova. Glavni cilj ovoga istraživanja je utvrditi različite vrste utjecaja (primarno negativnih) koji djeluju na očuvanost i integritet UZP-a. U tu svrhu provedeni su polustrukturirani intervjui s ravnateljima/stručnim službama sedam županijskih i gradskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Fokus intervjua bio je utvrditi vrste utjecaja u UZP-ima, kao i identificirati razlike u izazovima upravljanja urbanim i neurbanim zaštićenim prirodnim područjima. Što se tiče antropogenih utjecaja, gotovo je jednoglasna ocjena sugovornika da

najznačajnije utjecaje generiraju intenzivni svakodnevni posjeti korisnika zbog pristupačnosti UZP-a mnogobrojnom gradskom stanovništvu. Isto tako, često dolazi do konfliktnih situacija između različitih korisnika prostora (npr. vlasnici pasa – drugi korisnici, trkači – šetači, biciklisti – drugi korisnici itd.). U urbanim zaštićenim područjima najzastupljenije aktivnosti posjetitelja su šetnja i odmor, te posjećivanje manifestacija, događanja, obljetnica i slično koje se odvijaju na cijeloj površini zaštićenog područja, čime dolazi do oštećivanja vegetacije, kreiranja ilegalnih staza i slično. Veći broj posjetitelja za sobom povlači i veću devastaciju okoliša i veću odgovornost za sigurnost posjetitelja. To dovodi do drugog izazova, intenziteta održavanja. Najviše financijskih sredstava ulaže se u spomenike parkovne arhitekture, u kojima je, primjerice, zbog posjećenosti i pritiska javnosti pojačano održavanje posjetiteljske infrastrukture (npr. više interpretacijskih ploča), kao i komunalni poslovi održavanja. Nadalje, prepoznati su i različiti utjecaji kao što su fragmentacija (izolacija) staništa, invazivnije strane vrste, vandalizam posjetitelja, zakonski dopušteno branje nekih biljaka kao pritisak na njihove populacije zbog velikog broja posjetitelja itd. Konačno, u UZP-ima postoji znatno veći pritisak općih antropogenih (gradskih) utjecaja. Ovdje se posebno ističe pritisak prometa, izgradnje komunalne i gospodarske infrastrukture te privatnih (poduzetničkih i sličnih) inicijativa i zahtjeva. Sugovornici su istaknuli i da su UZP-i često ograničeni urbanim prostorom (npr. prometnicama, bedemima, obalom), pa izgradnja ili točnije devastacija novijom izgradnjom više nije moguća, te da je takva vrsta devastacije vjerojatnija u neurbanim zaštićenim područjima. Konačno, zbog svoje pristupačnosti, promjene koje se u UZP-ima događaju (npr. radovi, događanja i sl.) lakše su uočljive korisnicima prostora. Naime, korisnici putem različitih medija i društvenih mreža brže i lakše dijele informacije o UZP-ima, nego što je to slučaj s neurbanim zaštićenim područjima. Stoga je brža razmjena informacija dobar komunikacijski kanal, jer se kroz takav komunikacijski sustav lakše prate promjene, pokreću adekvatne mjere prilikom upravljanja, a svakodnevni korisnici postaju svjesniji vrijednosti zaštićenih područja.

Marković Vukadin, Izidora;
Dolenc, Nika; Opačić, Vuk Tvrtko.

**Izazovi upravljanja urbanim
zaštićenim područjima na
primjerima iz Hrvatske //**
Zbornik sažetaka stručno-
znanstvene konferencije
"Maksimalno na strani prirode."
Zagreb: Javna ustanova
Maksimir, str. 39-40, 2023.

Sažetak: Urbana zaštićena područja su zaštićena područja smještena unutar ili na rubovima grada, a mogu pripadati nekom od tipova zaštićenih prirodnih područja prema IUCN klasifikaciji. Budući da se nalaze u područjima s većom gustoćom naseljenosti, izloženija su antropogenim utjecajima od ostalih (neurbanih) zaštićenih prirodnih područja. Potonje je osobito došlo do izražaja za vrijeme pandemije Covida 19, kada se uvelike povećala potražnja gradskog stanovništva za rekreacijom na otvorenom, a urbana zaštićena područja percipirana su kao sigurna utočišta za bijeg od pandemijskih restrikcija. Za razliku od neurbanih zaštićenih područja, urbana zaštićena područja najčešće su proglašena zbog očuvanja ne samo prirodne, nego i kulturne baštine, što predstavlja dodatni izazov prilikom upravljanja. Osim toga, stupanj involviranosti lokalne zajednice u upravljanje veći je, nego u slučaju neurbanih zaštićenih područja, što je također važan moment prilikom definiranja smjernica za njihovo upravljanje. Cilj ovoga istraživanja je detektirati glavne specifičnosti i izazove u upravljanju urbanim zaštićenim područjima, te usporediti sustav upravljanja i izdvojiti glavne razlike između upravljanja urbanim i neurbanim zaštićenim područjima u Hrvatskoj. Istraživanje se metodološki temelji na polustrukturiranim intervjuima koji su provedeni s ravnateljima/stručnim službama sedam županijskih i gradskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Dobiveni rezultati kontekstualizirani su sa spoznajama iz ranijih istraživanja navedene problematike, te se temeljem rezultata i prethodnih istraživanja donose preporuke za bolju integraciju upravljačkih aktivnosti.

Afrić Rakitovac, Kristina;
Marković Vukadin, Izidora;
 Urošević, Nataša.

**Smart SPA and Sustainable
 Tourism – Measuring
 Sustainable Transformation
 of European Health Tourism
 Destinations** // 1st European
 Green Conference - Book of
 Abstracts. Osijek: International
 Association of Environmental
 Scientists and Professionals
 (IAESP), str. 321-321, 2023.

Sažetak: This paper deals with current issues and challenges related to measuring the sustainability of tourism destinations, with special emphasis on European spa towns. The research is focused on the development of systems of sustainability indicators relevant to health tourism destinations. It will include the identification of the relevant indicators that could be used to monitor the relevant issues within the existing frameworks as well as the evaluation of sustainable standards and creation of a sustainability indicators list for spa towns and spas (business entity): starting from the European tourism indicator system – ETIS (European Commission, 2016) and Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations A Guidebook – UNWTO Part B (UNWTO, 2004) to Indicators of sustainable development (UNWTO, 2007), Towards Sustainable Development – TSD (2008) and GSTC Destination Criteria (2019). The purpose of the research, conducted in the framework of the current EU project, is to revalorize European spa destinations as agents of positive transformative change and resilient society, elaborating on current sustainability issues. The authors critically evaluated the possibility of sustainable transformation, regeneration and reset of the current global tourism development model towards the Sustainable Development Goals, with a special emphasis on the transformative role of health and spa tourism for the wellbeing of European citizens coping with multiple crises. The research is focused on the most important sustainability issues and current challenges of European spas, such as infrastructure and traffic accessibility (public transport); necessary investments and property issues (private– public), which will be elaborated through the initial situational analysis and the proposal of the innovative systems of sustainability indicators for European health tourism destinations.

Marković Vukadin, Izidora;
Boranić Živoder, Snježana;
Gjurašić, Matina; Stěrmassi,
 Vedrana.

**Is the Reconciliation of Career
 and Family Possible? Example
 of DMO Managers in Croatia**
 // Women in Tourism. Zagreb:
 Institut za turizam, str. 21-22,
 2023.

Sažetak: Women have been making significant strides in the business world, but they still face numerous challenges in their pursuit of management positions. According to recent studies, women continue to be underrepresented in senior management positions across a variety of industries, including tourism. Despite a growing body of research on the subject, progress has been slow in terms of gender diversity in leadership roles. While women hold almost half of all management positions, they are significantly less likely to occupy the highest-level positions within organizations. Women in tourism management occupy a variety of positions, including destination management organizations management positions (DMO). They are responsible for overseeing the day-to-day operations of tourist destinations, such as manifestations management, information, and interpretation), promoting and marketing tourist destinations and ensuring a high level of tourists and local community satisfaction. Women in tourism management have had a significant impact on the industry. They have brought a fresh perspective and innovative ideas to the field and have helped to make the industry more customer-focused and efficient. Finally, numerous authors stress out that women managers are leaders in promoting sustainable tourism practices and preserving local cultures and environments. Despite their important role in the industry, women in tourism management often face unique challenges. These include a lack of recognition and opportunities for advancement, gender-based discrimination, and a lack of flexible work arrangements to accommodate the demands of motherhood and family life. Therefore, this paper aims to explore the current state of women in management and the challenges they face in the workplace, with an emphasis on balancing work and family obligations, especially motherhood. Through qualitative research, interviews with women working as DMO directors in Croatia, we tried to answer the research objectives in this article. The research was conducted on a sample of 10 women in the positions of directors in tourism communities in Adriatic Croatia (intensive summer season)

and in continental Croatia (year-round tourism of lower intensity). Through interviews women managers highlighted their experiences and challenges in balancing both work and mother-hood obligations and possibilities to manage these confronted areas of life. Responders stressed out that the impact of motherhood on women employees in the tourism industry, as in any other industry, can be significant. As mothers, women often face challenges in balancing their work and family responsibilities, which can result in reduced job satisfaction, increased stress, and lower productivity. In the tourism industry, women employees who are mothers often face scheduling difficulties, such as working irregular hours, weekends, and holidays. This can make it difficult for them to arrange for childcare and other family-related responsibilities. Furthermore, it was stressed out that DMO managers must also have to travel frequently for work (tourism fairs), which can be challenging for mothers who have young children. Being a mother and a manager in the tourism industry can be a challenging combination, as both roles require a significant amount of time and energy. Women managers who are mothers emphasize that they face difficulties in balancing their work and family responsibilities, which can lead to stress and burn-out. Even though, relatively high share of women are DMO managers in Croatia (65%), they often face biases and stereotypes in the workplace, which can limit their opportunities for advancement and negatively impact their performance evaluations and promotions. The glass ceiling and support by government often prevents women (and man) from reaching the highest levels of management within organizations. This can limit their ability to influence organizational decisions and impact their career progression. Fortunately, it was stressed out that women in management roles often earn same wages as their male counterparts. The fact that Croats live in traditional communities, where they can significantly rely on the help of extended family (especially grandparents), is cited as an advantage in harmonizing family and business life. It was also emphasized that partners are more and more ready to be supportive in achieving career goals. Recognizing the challenges faced by working mothers and taking steps to support them, through offering flexible work hours, on-site childcare facilities can help mothers to better balance their work and family responsibilities. Additionally, creating a supportive work environment, where mothers are valued and respected, can help to reduce stress and increase job satisfaction for women employees who are mothers. : In the tourism industry, women managers who are mothers may have to work long hours, travel frequently, and handle a large workload, which can make it difficult for them to be present for their children and family. Additionally, the stigma surrounding motherhood and the expectations for women to prioritize their family responsibilities over their career can create additional challenges for women managers who are mothers. Motherhood can have a significant impact on women employees in the tourism industry, but with the right support and accommodations, they can continue to make valuable contributions to the industry while balancing their family responsibilities. In conclusion, while women have made significant progress in the tourism industry, they still face numerous challenges in their pursuit of management positions. Addressing these challenges requires a concerted effort from organizations, policymakers, and society. By creating a more inclusive and equitable workplace, we can help ensure that women are able to reach their full potential and make meaningful contributions to their organizations and communities.

Marković Vukadin, Izidora;
Ul Islami, Naser; **Krešić, Damir;**
Mandić, Ante.

**Challenges, Opportunities
and Expectations of Women
Employees from Asia Working
in Tourism Industry in Europe**

// Women in Tourism. Zagreb:
Institut za turizam, str. 31-32,
2023.

Sažetak: Demographic trends in Europe and further post pandemic growth of tourism industry, cause enhanced trend of employees from Asia moving to Europe for work, and the growing demand for workers in the tourism industry (Madera et al, 2017; Tomčíková et al, 2021). The standard of living, higher wages, workers' rights, and other factors, on the other hand, are a strong attractive force that encourages workers from Asia to come to Europe in search of work (Alas & Edwards, 2011). One additional positive pull factor is growth of intermediary agencies certainly play an important role in this process. As is known through a large number of papers (Kusluvan, et al , 2010; Baum, 2015; Erdogan, 2020; Valeri & Katsoni, 2021) , tourism is a very labour-intensive activity, and women are the dominant workforce in tourism. Therefore, this paper is going to highlight the opportunities and challenges that women employees from Asia face while working in the tourism industry in Europe, and the benefits that both the employees and the industry can gain from this trend. Furthermore, this paper will discuss have the expectations of Asian workers in tourism in Europe come true or does the reality does not correspond to the expected advantages of relocation. Through qualitative research, interviews with women workers from Asia in Europe, we will try to answer the research objectives in this article. The interviewees are women in the hotel and hospitality industry who work at different levels of complexity of jobs in tourism. Through, interviews employees highlight their experiences and challenges as well as expectations and motives to move abroad. Trough the research multiple challenges that woman employees from Asia face while working in the tourism industry in Europe have been emphasized, such as language barriers, cultural differences, and adjusting to a new working environment. These challenges are even more pronounced when it comes to working women, who, in addition to the already mentioned challenges, often have stronger family ties, which makes leaving and staying in a foreign country more difficult. Cultural differences can also pose challenges for employees from Asia. For instance, the work culture and expectations in Europe are different from what they are used to in their home country. This leads to misunderstandings and difficulties in adapting to the new work environment. The interviewees stressed language proficiency as essential for employees in the tourism industry, as they need to communicate effectively with tourists. Another of the highlighted challenges for working women is to facilitate work-family balance (Thorntwaite, 2004), which is impossible in these geographical relationships, and represents significant stress for female employees. Despite the challenges, woman employees from Asia stressed out also several advantages of work in the tourism industry in Europe. They believe that their unique cultural backgrounds and knowledge, can enhance the tourism experience for visitors and can also bring a diverse perspective to the industry, which can lead to new ideas and approaches. Furthermore, employees from Asia are often hardworking and motivated, and believe that contribute significantly to the success of the employer. A calm and devoted character is most often very well received by colleagues, and the first new friendships were formed at work, which enable easier assimilation into society. However, it is more difficult for them to establish friendships with male co-workers due to cultural restrictions. In terms of expectations, they were actually surprised by the relaxed life in Europe on the one hand, but despite significantly better incomes than in the home country, they are aware of lower incomes than their male colleagues. Another limitation in relation to domestic workers is the impossibility of advancement (especially in the hospitality industry), while in the hotel industry they see clearer opportunities for advancement and the likelihood of staying in Europe due to a good working environment. In conclusion, women employees from Asia working in the tourism industry in Europe face challenges, but also bring many advantages to the industry. They bring a unique cultural perspective and knowledge (Ordóñez de Pablos, 2002), as well as hard work and dedication, which can contribute to the success of the industry. In order to fully embrace the benefits of having employees from

Asia in the tourism industry, it is important to promote inclusivity and diversity in the workplace. This can lead to a more dynamic and successful industry, as well as a more enjoyable experience for tourists.

Mataković, Hrvoje.

**Female Sex Workers and
Tourism in Croatia // Women
in Tourism.** Zagreb: Institut za
turizam, str. 79-79, 2023.

Sažetak: Prostitution is a complex and contradictory social phenomenon that has been present in human society since its earliest beginnings. In Croatian academia, prostitution is a poorly studied phenomenon that has attracted the attention of a small number of scientists, and tourism-related prostitution is even less explored, although there had been writings about it in the 1960s. This lack of interest in studying tourism-related prostitution is somewhat surprising since Croatia is strongly oriented towards tourism and hosts millions of tourists every year, of whom a certain number are probably involved in prostitution. Prostitution has a pronounced gender dimension: in Croatia, as well as in other countries, most people who sell sexual services are female, and most of those who buy them are male. The aim of this paper is to analyse the characteristics of tourism-related prostitution in Croatia and to study the role of women as sex workers in this form of prostitution. Furthermore, it will be explored whether there is a difference in the occurrence of prostitution in the coastal (Adriatic) part of Croatia, which is the most tourist intensive, compared to other parts of Croatia. In Croatia, prostitution is legally prohibited, and sex workers are subject to criminal prosecution. According to Croatian regulation, activities related to prostitution could be regarded as criminal offences, which represent a severe violation of the law, or as misdemeanours against public order and peace, which represent a weaker violation of the law. The data for this analysis was collected from two sources: the first is statistical data on criminal charges and offences against public order and peace related to prostitution, covering the period from 2008 to 2019. Since this data only includes information on crimes that were reported to the police, it can be presumed that some incidents went unreported to the police and were not included in official statistics; therefore, statistical data were supplemented with information from the media. Tourism-related prostitution takes three forms in Croatia: street prostitution, indoor prostitution, and prostitution on yachts. Street prostitution represents the lowest level of prostitution and is present in larger cities. Indoor prostitution is more widespread and is performed in places such as flats, hotels, massage parlours and clubs. In coastal part of Croatia, sex workers rent apartments and suites during the summer and advertise their services through advertisements on the internet; their main clients are tourists who visit the coast. Providing sexual services on yachts is a seasonal form of prostitution that involves wealthier clients. To determine the geographical spread of prostitution, we divided Croatia into three geographical areas: continental Croatia, coastal Croatia, and the city of Zagreb. We found that criminal offences and misdemeanours related to prostitution are more numerous in coastal Croatia and the city of Zagreb than in continental Croatia. By analysing the data on the offenders, we found women make up 34.54% of persons against whom criminal charges related to prostitution were filed and 91.72% of persons accused of misdemeanours related to prostitution, which is significantly higher than the average participation of women in crime in Croatia, which is about 15%. Regarding the socio-demographic characteristics of sex workers, we found that the majority are aged 30-39, have completed secondary education, and are mostly unemployed. Their primary motivation for engaging in sex work is money, which reflects their difficult socioeconomic circumstances. With this money, they support a variety of needs: some of them are poor because they were raised on the streets, some are unemployed single mothers, and others use the money they make from sex work to support drug addiction. Tourists visit Croatia because of its natural beauty, rich cultural heritage, gastronomy, and other attractions; sexual adventures are certainly not one of the main reasons for visiting. However, some tourists are

Tomljenović, Renata; Marušić, Zrinka; Krešić, Damir.

Obiteljski smještaj kontinentalne Hrvatske: perspektive iznajmljivača

// KNJIGA SAŽETAKA
 "Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti" (1).
 Zagreb: Znanstveni kontekst, str. 876-893, 2023.

attracted by this form of "tourist offer." Prostitution related to tourism in Croatia is not as apparent or widespread as in some other countries, partly because many tourists visiting Croatia prefer family tourism. Although there is no official data to confirm the existence of an organised group of wealthy people who exploit women for sex tourism, the situation of sex workers in tourism is just as bad as in other parts of the world, so these women should be given systematic support so that they can find new business and life opportunities outside of prostitution.

Sažetak: Obiteljski smještaj najbrojniji je oblik smještaja kako u priobalnoj, tako i u kontinentalnoj Hrvatskoj. Iako malobrojan u usporedbi s Jadranskom Hrvatskom, obilježava ga visoka kvaliteta i najveća stopa rasta u Hrvatskoj. Porast broja i kvalitete obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj nameće pitanje njegovog upravljanja i marketinga. Stoga je cilj ovog rada analizirati glavna obilježja obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj te ustanoviti upravljačke mehanizme koje bi vlasnici obiteljskog smještaja podržali u svrhu unapređenja kvalitete, poslovanja i promocije obiteljskog smještaja. Time se popunjavaju praznine u znanstvenoj i stručnoj literaturi posvećenoj obiteljskom smještaju, a posebno one vezane uz problematiku upravljanja putem uvođenja mehanizma certificiranja kao jednog od ključnih alata za podizanje njegove kvalitete i konkurentnosti. Sukladno postavljenim ciljevima, primijenjene su dvije metode istraživanja. Deskriptivna se odnosila na analizu podataka iz sustava eVisitor za profiliranje trenutnog stanja ponude i potražnje obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj. U sklopu propitivanja mehanizma upravljanja na nacionalnoj razini putem certificiranja i oznaka kvalitete, provedene su četiri fokus grupe s iznajmljivačima obiteljskog smještaja kontinentalne Hrvatske s ciljem utvrđivanja njihove motivacije i dosadašnjih iskustava te stavova o programima dodjele oznaka kvalitete. Rezultati pokazuju da su privatni iznajmljivači većinom visoko motivirani domaćini, koji osim u kvalitetu smještaja i održivo poslovanje ulažu i u domaćinski odnos s gostima te upoznavanje/informiranje gostiju o turističkoj ponudi okolice. Iznajmljivači su jedinstveni u stavu da je obiteljskim smještajem potrebno upravljati s nacionalne razine, ali da postojeća kategorizacija, kao mehanizam upravljanja ponudom, ne odražava kvalitetu smještaja te nije prilagođena suvremenim trendovima. O programima kvalitete, iznajmljivači su podijeljenih stavova. Dio ih je dobro upoznat s oznakama kvalitete i procesima certificiranja i podržava takvu nacionalnu inicijativu; dio ih je manje informiran i entuzijastičan prema toj ideji te smatra da 'ne može odmoći'; dio nema informacija, ne vidi izravnu korist od takvih oznaka i očekuje nepotrebnu dodatnu administraciju. Oni koji zagovaraju uvođenje oznaka kvalitete/certifikata naglašavaju da njihov uspjeh i održivost ovise, prije svega, o dobroj tržišnoj promociji i edukaciji za iznajmljivače. Rad, osim što doprinosi boljem razumijevanju obilježja obiteljskog smještaja u kontinentalnoj Hrvatskoj, daje znanstveno utemeljenu osnovu za osmišljavanje svih sastavnica programa certificiranja.

4 IZDAVAČKE AKTIVNOSTI I BIBLIOTEKA

IZDAVAČKE AKTIVNOSTI

Izdavačka djelatnost Instituta za turizam u 2023. godini bila je usmjerena na redovito izdavanje engleskog izdanja znanstvenog časopisa **TOURISM: An International Interdisciplinary Journal**.

Znanstveno-stručni časopis **TOURISM** drugi je najstariji časopis iz područja turizma na svijetu. Časopis izlazi od 1953. godine, a suradnja sa Hrvatskom turističkom zajednicom (HTZ) vezana uz časopis datira iz devedesetih godina prošlog stoljeća, a formalizirana je Ugovorom o nakladništvu iz 2007. godine. Časopis **TOURISM** je bio u većinskom vlasništvu Hrvatske turističke zajednice do 2017. godine (51% HTZ i 49% Institut za turizam), a u sufinanciranju je do 2017. godine sudjelovalo i Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U 2018. godini Ministarstvo znanosti i obrazovanja ukida financiranje za sve znanstvene časopise čiji su izdavači ili suizdavači javne ustanove i javna sveučilišta, uključujući i časopis **TOURISM**. Posljedično, srazmjerno veći dio financijskih obveza se osigurava iz vlastitih sredstava Instituta pa Institut postaje većinskim vlasnikom časopisa (51%).

Uredništvo časopisa (Josip Mikulić, Damir Krešić, Maja Šerić i Renata Tomljenović) i tijekom 2023. aktivno je radilo na poboljšanju kvalitete časopisa, što je zbog velikog broja međunarodnih časopisa u svijetu sve složeniji zadatak. Časopis uživa vrlo dobru reputaciju na nacionalnoj razini, gdje se u području društvenih znanosti nalazi u 10% najkvalitetnijih časopisa prema mjerilima Ministarstva znanosti i obrazovanja, dok je sve prepoznatljiviji i na međunarodnoj razini, gdje ga prema različitim kriterijima svrstavaju među prvih 20-30 najcjenjenijih časopisa u svijetu u području turizma. Časopis **TOURISM** jedan je od malobrojnih domaćih časopisa iz područja društvenih znanosti koji je referiran u obje najprestižnije citatne baze, tj. Web of Science (WOS-ESCI) te Scopus, dok se časopis u 2023. godini ukupno referirao u 10 međunarodnih baza te u domaćoj bazi HRČAK. Zbog sve većeg interesa autora iz inozemstva za objavljivanjem radova u časopisu, što je prouzročilo značajan porast potrebnog angažmana oko uređivanja, dotadašnji sustav za zaprimanje i uređivanje radova zamijenjen je novim ScholarOne sustavom (Clarivate Analytics), kojega koriste najprestižniji znanstveni časopisi na svijetu.

U 2023. godini zaprimljeno je 220 novih radova te ukupno 329 radova (novi i revidirani radovi), što je na razini nekih od vodećih časopisa iz područja turizma u svijetu. U zadnjih nekoliko godina porastao je i broj članaka koji su nakon provedenog recenzentskog postupka odbijeni za objavu, pri čemu je omjer objavljenih i zaprimljenih radova u godini bio 15%. Porast zaprimljenih i odbijenih radova znatno povećava opseg potrebnog uredničkog rada, ali istodobno se časopis približava brojkama koje ostvaruju i drugi relevantni znanstveni časopisi u svijetu. Treba naglasiti da je časopis od 2021. godine uvršten u dvije kategorije Scopus citatne baze. Pored kategorije *Tourism, Leisure and Hospitality Management*, časopis se od 2021. rangira i u kategoriji *Geography, planning & development*. Svi pokazatelji bibliografske metrike u zadnjih nekoliko godina imaju trend porasta, što se može vidjeti i iz donjih pokazatelja.

Od 2022. nakladnik Institut za turizam postao je članom Crossrefa posredništvom Hrvatskog ureda za DOI.

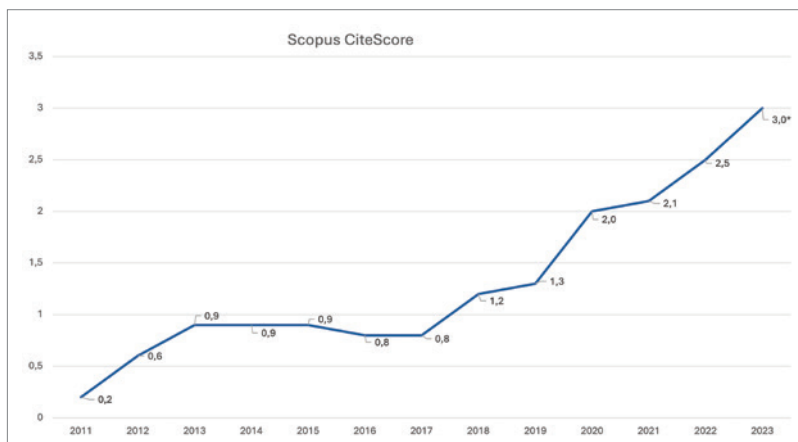
Tablica 1.
Rangiranje časopisa Tourism prema Scopus CiteScore pokazatelju

Godina	CiteScore	Category rank (Tourism, leisure & hospitality management)	Category rank (Geography, planning & development)	Ranked top%
2011.	0,2	65/68	-	95,59%
2012.	0,6	56/75	-	74,67%
2013.	0,9	51/81	-	62,96%
2014.	0,9	61/82	-	74,39%
2015.	0,9	64/82	-	78,05%
2016.	0,8	69/89	-	77,53%
2017.	0,8	71/100	-	71,00%
2018.	1,2	68/103	-	66,02%
2019.	1,3	76/119	-	63,87%
2020.	2,1	66/120	273/704	55%/39%
2021.	2,1	82/137	300/747	59%/40%
2022.	2,5	83/141	308/779	59%/40%
2023.*	3,0	tba	tba	tba

Izvor: Scopus

* novi CiteScore će biti objavljen u lipnju 2024. godine; ovo je privremena procjena temeljem CiteScore tracker-a.

Grafikon 1.
Rangiranje časopisa Tourism prema Scopus CiteScore pokazatelju

U Tablici 1. i Grafikonu 1. prikazan je rang časopisa *Tourism: An International Interdisciplinary Journal* u dvije spomenute kategorije prema citatnoj bazi Scopus. Vidljiv je trend rasta kroz cijelo promatrano razdoblje, pri čemu od 2017. godine dolazi do ubrzanog rasta. Pritom, od 2021. godine, časopis prvi puta postiže rang u drugom kvartilu. Pokazatelj CiteScore računa se kao broj citata objavljenih radova u protekle četiri godine, podijeljeno s brojem radova objavljenih u istom razdoblju.

Tablica 2.
Statistika zaprimljenih radova

Godina	Broj novih radova zaprimljen u godini	Broj svih radova zaprimljen u godini	"Desk- rejection"	Broj radova poslan u recenziju	% "Deskreject"	"Broj objavljenih radova u godini"
2018.	115	na	41	74	35,65%	32
2019.	163	na	60	103	36,81%	34
2020.	261	333	134	127	51,34%	35
2021	212	312	93	119	43,87%	40
2022	176	262	98	48	44,32%	176
2023	220	329	108	50	2023	220

Izvor: Interna evidencija i Clarivate Scholarone sustav

Podaci o zaprimljenim i procesuiranim radovima u zadnje četiri godine pokazuju značajno povećanje interesa za časopis što se ogleda u porastu broja zaprimljenih rukopisa, pri čemu je najveći broj postignut u 2020. godini, kada su slična iskustva imali i drugi časopisi zbog povećanog broja radova na temu COVID pandemije i turizma. U usporedbi s 2018. godinom, broj zaprimljenih radova u 2023. godini je veći za 91%. Broj ukupno zaprimljenih radova (originalni radovi i revidirani radovi u postupku recenzije) je 329 (neki radovi koji su zaprimljeni u 2023. godini još uvijek su u postupku dorade i recenzije).

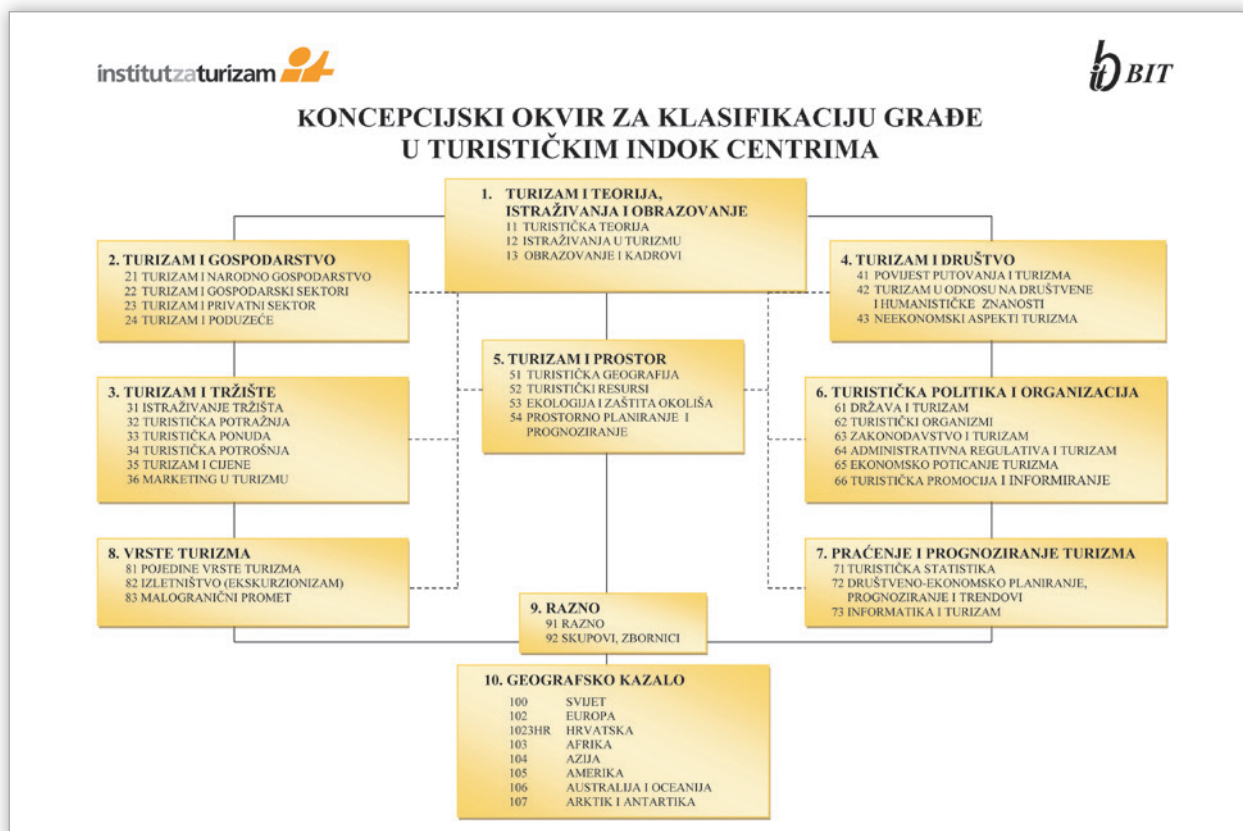
BIBLIOTEKA INSTITUTA ZA TURIZAM

U sastavu Instituta za turizam djeluje Biblioteka Instituta za turizam (BIT) kao informacijska i teorijska podrška interdisciplinarnom pristupu istraživanja fenomena turizma. Osim bibliotečnih djelatnosti u užem smislu, BIT obavlja čitav niz djelatnosti. U to ulazi dokumentacijska djelatnost, odnosno briga o evidentiranju, obradi i pohrani produkata IT-a poput studija i drugih radova suradnika IT-a, informacijsko-referalna djelatnost što se odnosi na aktivan rad sa suradnicima IT-a i vanjskim korisnicima, pretraživanje i pomoć u pronalaženju informacija, retrospektivna pretraživanja, selektivna diseminacija informacija te sudjelovanje u izdavačkoj djelatnosti matične ustanove.

Istraživačka i znanstvena djelatnost podrazumijeva rad na dugoročnim projektima izgradnje specijaliziranog centra / portala za turizam te istraživanje i objavljivanje znanstvenih radova na temu uloge knjižnica u turizmu. U BIT-u se sustavno radi na izgradnji međunarodno relevantne jedinstvene bibliografske baze podataka. Pri tome se koristi specijalna klasifikacijska shema za turizam - KST koja je osmišljena u Institutu za turizam, a koja odražava znanstveni pristup izučavanju fenomena turizma. Projekt uvrštavanja digitalnog oblika studija Instituta za turizam u DABAR, Digitalni akademski arhiv i repozitorij, koji je započet 2021. godine nastavlja se i ove godine.

Tijekom 2023. godine zaprimljeno je 17 jedinica omeđenih publikacija, 29 naslova periodike te 24 nova naslova Zbirke studija Instituta za turizam. Na kraju 2023. godine jedinstvena bibliografska baza Biblioteke Instituta za turizam broji 37.400 bibliografskih zapisa, odnosno fond Biblioteke sadrži više od 15.500 svezaka knjižnične građe.

5 PROJEKTI ZA JAVNI SEKTOR I TURISTIČKO GOSPODARSTVO

Institut za turizam je u 2023. godini izradio niz različitih projekata, najčešće planskih i razvojnih dokumenata za javni sektor i turističko gospodarstvo važnih na međunarodnoj, nacionalnoj kao i na regionalnoj i lokalnoj razini.

Na regionalnoj i lokalnoj razini nastavljena je suradnja sa županijskim i lokalnim turističkim zajednicama u izradi planskih, strateških dokumenata razvoja turizma, uz nekoliko specifičnih projekata kojima se ostvaruje razvoj nekog određenog turističkog proizvoda. Navedenim projektima Institut za turizam **ostvaruje svoj strateški cilj – znanstveno i stručno djelovanje u funkciji razvoja turističkog sektora.**

Također je potrebno naglasiti da je Institut za turizam u 2023. godini završio 21 projekt za javni sektor i turističko gospodarstvo.

LISTA PROJEKATA ZAVRŠENIH U 2023. GODINI

Metodološki okvir i analiza rezultata istraživanja stavova stanovništva Malog Lošinja prema turizmu i turističkom razvoju

Voditelj:
Zrinka Marušić

Populaciju u istraživanju čine stalni stanovnici na području Grada Malog Lošinja. Ostvarena veličina uzorka iznosila je 439 ispitanika (stanovnika). Uzorak je bio stratificiran prema naseljima. Podaci su se od stanovnika prikupljali osobnim intervjuom (u suradnji s anketarima), u organizaciji TZ Grada Malog Lošinja. Kao instrument istraživanja korišten je strukturirani upitnik s nekoliko otvorenih pitanja. Istraživanje je provedeno u travnju 2023. godine. Rezultati su ponderirani podacima o broju stalnih stanovnika prema naseljima (Popis 2021.). Provedena je deskriptivna analiza podataka te analiza sadržaja za otvorene odgovore. Uz glavne nalaze prikazane su i promjene u obilježjima u odnosu na 2019. godinu. Cjeloviti rezultati istraživanja (u tablicama) prikazani su prema: naseljima/skupinama naselja, koristima od turizma, prihodima od turizma, spolu, dobi i razini obrazovanja.

Strateško-marketinški plan za turističku destinaciju područja Slavonski Brod – Posavina s planom brendiranja za razdoblje do 2030. godine – I. faza “Analiza postojećeg stanja sa SWOT analizom”

Voditelj:
Renata Tomljenović

Projektom su obuhvaćeni Grad Slavonski Brod i općine Podcrkavlje, Gornja Vrba i Bukovlje, koji čine destinaciju Slavonski Brod - Posavina. Analiza stanja obuhvatila je geografske i sociodemografske pokazatelje, presjek turističke ponude i turističke potražnje, detaljnu analizu turističke resursne osnove, upravljanje turističkim razvojem. Rezultati su sažeti primjenom SWOT analize. Temeljem dobivenih rezultata, definirane su strateške preporuke usklađene s turističkim planovima višeg reda te planovima razvoja Grada Slavenskog Broda i pripadajućih općina.

Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine

Voditelj:
Snježana Boranić Živoder

U projektu je analizirano stanje turizma u Požeško-slavonskoj županiji te su analizirana kretanja na tržištu koja su relevantna za razvoj turizma. Prikazani su primjeri dobrih praksa za razvoj turističkih proizvoda. Potom je definirana SWOT matrica iza koje su slijedila načela i vizija razvoja. Razrađeno je pozicioniranje Županije te su opisani turistički proizvodi. Operativne strategije dane su za povećanje kapaciteta i unapređenje kvalitete ponude smještaja i ugostiteljstva, za obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti te za unapređenje destinacijskog menadžmenta.

Strategija turističkog razvoja destinacije na području Turističke zajednice Bilogora-Bjelovar od 2023. do 2028. godine

Voditelj:
Izidora Marković Vukadin

Strategija razvoja turizma obuhvaća tri glavne cjeline. Prvu, koja uključuje analizu glavnih obilježja destinacije, analizu aktualnih trendova na turističkom tržištu i primjere dobre prakse, te koja završava SWOT analizom iz koje se mogu vidjeti koja su područja budućih djelovanja kojima će se valorizirati prednosti, a prevladati nedostaci. Drugu, u kojoj se postavljaju pravci budućeg razvoja, a to znači da se definiraju osnovna načela razvoja, vizija koja daje odgovor na pitanje kako se vidi destinacija za desetak godina na turističkom tržištu i konačno kako svoj turistički razvoj planira u prostoru, što se definira kroz prostornu i programsku koncepciju razvoja turizma. Nakon toga, u okviru ovog drugog dijela, osim razvoja, obrađuju se i pravci unapređenja upravljanja i marketinga destinacijom. Konačno, treći dio se odnosi na implementacijske aktivnosti. U njemu su definirane razvojne strategije i mjere te se detaljno obrazlaže plan aktivnosti koji je potrebno provesti s ciljem ostvarenja željene vizije i zadanih ciljeva razvoja.

Stavovi i potrošnja turista u gradu Omišu u 2023. godini – TOMAS Omiš 2023.

Voditelj:
Zrinka Marušić

Istraživanje stavova i potrošnje turista u Gradu Omišu u 2023. godini (TOMAS Omiš 2023.) temeljeno je na metodološkom okviru istraživanja TOMAS, jedinog longitudinalnog (kontinuiranog) istraživanja obilježja putovanja i boravka turista u Hrvatskoj koje Institut za turizam provodi od 1987. godine. TOMAS Omiš 2023. je primarno, kvantitativno istraživanje u kojem se podaci prikupljaju osobnim intervjuom s turistima uz korištenje strukturiranog upitnika. Istraživanje je provedeno na uzorku od 550 ispitanika u hotelima, kampovima i obiteljskom smještaju. Obuhvaćeni su gosti s najvažnijih emitivnih tržišta, a rezultati se prikazuju za goste iz Poljske, Njemačke, Češke, Mađarske, Slovačke, Ujedinjenog Kraljevstva, ostalih EU zemalja te ostalih zemalja. Rezultati istraživanja reprezentativni su za turističku potražnju u Omišu na razini vrste smještaja i zemlje porijekla turista; reprezentativnost je postignuta utežavanjem rezultata istraživanja podacima sustava eVisitor. Glavni rezultati istraživanja prikazani su na razini grada. U prilogu se, u tri poglavlja, u tablicama na hrvatskom i engleskom jeziku, prikazuju cjeloviti rezultati istraživanja TOMAS Omiš 2023. prema zemlji porijekla turista, sezoni i vrsti smještaja.

Akcijski plan razvoja enogastronomskog turizma destinacije Slavonski Brod - Posavina

Voditelj:
Snježana Boranić Živoder

U projektu je najprije analizirano stanje ponude destinacije Slavonski Brod-Posavina s naglaskom na resursnu osnovu i glavne dionike u razvoju enogastronomске ponude. Potom je dan pregled trendova u području enogastronomije. Slijedi SWOT analiza. Dalje, definirani su vizija i ciljevi razvoja enogastronomskog turizma. U marketinškom dijelu razrađena su ciljna tržišta i segmenti, definirano je pozicioniranje te su opisani turistički proizvodi. U planu aktivnosti navedeni su projekti koji je potrebno provesti u području istraživanja tržišta, razvoja turističkih proizvoda, komunikacije s tržištem i oglašavanja te unapređenja destinacijskog menadžmenta.

Prometno-turistička studija upravljanja posjetiteljima u povremenom prijevozu putnika pri staroj gradskoj jezgri u gradu Splitu

Voditelj: Goran Kos

Grad Split jedna je od glavnih turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj. Najvažnije odredište turista i posjetitelja u gradu Splitu je stara gradska jezgra (SGJ), koja se nalazi u Gradskom kotaru Grad, u kojoj su smještene glavne turističke atrakcije ali i brojni ugostiteljski i smještajni objekti. Unutar Gradskog Kotara Grad, pojavljuju se veliki problemi u prometu, osobito u vrijeme ljetne sezone, kada se, na relativno maloj prometnoj površini, stvaraju iznimno velike gužve, koje su dodatno povećane transferima putnika u autobusnom, željezničkom i pomorskom prometu iz Gradske luke.

U SGJ prometne površine, osim domaćim stanovništvom, opterećene su i turistima te jednodnevnim posjetiteljima (organizirani posjeti i slobodni dolasci

posjetitelja i turista). U navedenoj zoni prometuje se pješice (na Rivi i ostaloj pješačkoj zoni), biciklima, motociklima, elektro-ciklima, elektro-romobilima, tuk-tukovima, karetima i ostalim prijevoznim sredstvima. SGJ je opterećena i vozilima stanara te vozilima turista (osobna vozila, kamperi i sl.), a u prometu su prisutni još i hotelski shuttle-ovi (automobili 7+1 i 8+1), minibusevi, manji i veći autobusi te taksi prijevoz.

Posebna vrsta prijevoza koja se također pojavljuje je povremeni organizirani prijevoz putnika - turista. Putnici ovakve vrste prijevoza obično se transferiraju do ruba SGJ na jedino uređeno mjesto za prijem takvih putnika (5 mjesta za autobuse i 1 mjesto za panoramski bus) gdje se kratko zadržavaju. Postoji prodaja vaučera za turističke agencije koje koriste ta mjesta. Prijevoznici u povremenom organiziranom prijevozu putnika ukazuju da su mjesta za prijem putnika u povremenom prijevozu premalog kapaciteta u sezoni, a postojeći sustav naplate transfera je relativno skup za agencije.

U cilju analiziranja postojećeg stanja navedenih problema i izrade rješenja za parkiranje organiziranog povremenog prijevoza putnika i parkiranje ostalih dionika u prijevoznom procesu vezani uz turiste, Turistička zajednica Grada Splita povjerila je izradu Prometno-turističke studije upravljanja posjetiteljima u povremenom prijevozu putnika pri staroj gradskoj jezgri Grada Splita Institutu za turizam iz Zagreba.

Znanstvenici i stručnjaci Instituta za turizam ekipirali su radni tim koji čine djelatnici Instituta za turizam tj. suradnici s dugogodišnjim iskustvom u području prometnog i turističkog razvoja i njegova planiranja te vanjske konzultante.

Temeljem ovih istraživanja date su preporuke za ublažavanje navedenih problema ali i vizija kontrole prijevoznika koji iskrcavaju ili ukrcavaju turiste oko SGJ na nereguliran način nakon uvođenja novih video-nadzora u Gradu Splitu.

Akcijski plan razvoja održivog turizma Turističke zajednice područja Plitvičke doline

Voditelj:
Snježana Boranić Živoder

U projektu je najprije analizirano stanje turizma u općinama Saborsko i Rakovica koji čine destinaciju Plitvičke doline. Potom je dan pregled glavnih relevantnih trendova na tržištu u odnosu na obilježja destinacije. Razrađena je SWOT matrica te su opisane odrednice razvoja. Potom je definirana vizija u suradnji s lokalnim dionicima kao i ciljevi razvoja turizma. U marketinškom dijelu razrađeni su turistički proizvodi, ciljna tržišta i komunikacija s tržištem. U akcijskom planu razrađene su aktivnosti u domeni upravljanja destinacijom, podizanja kvalitete proizvoda te podizanja turističke prepoznatljivosti.

Akcijski plan razvoja kulturnog turizma destinacije Slavonski Brod - Posavina

Voditelj:
Renata Tomljenović

Destinacija Slavonski Brod – Posavina sastoji se od grada Slavenskog Broda i tri općine u njezinom okruženju: Gornja Vrba, Bukovlje i Podcrkavlje. Područje je 2022. posjetilo je ukupno 24 840 turista, koji su ostvarili 41 059 noćenja. Najvažnija je turistička destinacija Brodsko-posavske županije s udjelom od preko 60% u broju noćenja i dolazaka. Nastavak ovog uzlaznog trenda ovisi od daljnjem razvoj tržištu prilagođenih proizvoda, a kako su kultura i baština temeljni elementi identiteta destinacije, kulturni turizam jedan je od ključnih proizvoda. Temeljem analize atrakcijske osnove identificirana su četiri ključna proizvoda: turizam baštine, književni turizam, kreativni turizam i turizam događanja. Njihova bolja integracija u turistički proizvod destinacije temelji se na načelu dobrobiti za lokalnu zajednicu kao modelu upravljanja, uvažavanju kapaciteta dionika u kulturnom i kreativnom sektoru i integraciji u cjelokupnu turističku razvojnu politiku destinacije kao i razvojnim planovima Grada Slavenskog Broda i triju Općina. Za realizaciju postavljenih ciljeva - povećanje kvalitete i vrijednosti turističke

ponude destinacije, pozicioniranju kao destinacije više vrijednosti, unapređenju destinacijskog imidža i podizanje kvalitete odnosno privlačenja novih ciljnih skupina motiviranih istraživanjem i posebnim interesima, a temeljeno na detaljno razrađenom konceptu razvoja proizvoda, definirane su aktivnosti koje se odnose na upravljanje destinacijom, istraživanje tržišta, razvoja proizvoda i komunikacije i oglašavanja.

**Marketinški plan turizma
Požeško-slavonske županije
do 2027. godine**

Voditelj:
Snježana Boranić Živoder

U projektu su analizirana turistička kretanja i trenutne marketinške aktivnosti. Opisani su trendovi u području turističkog marketinga s naglaskom na korištenje novih tehnologija. Definirani su ciljni segmenti i tržišta te je razrađen sustav turističkih proizvoda. Implementacijske aktivnosti razrađene su u četiri područja: istraživanje i strateško planiranje, razvoj turističkih proizvoda, komunikacija s tržištem te destinacijski menadžment.

**Obrada i statistička analiza
podataka istraživanja
angažiranosti zaposlenika
(IAZ) u poduzeću Maistra
Hospitality Group u 2023.
godini
(2023. MHG IAZ)**

Voditelj:
Zrinka Marušić

Poduzeće Maistra Hospitality Group provelo je u 2023. godini istraživanje angažiranosti/ zadovoljstva svojih zaposlenika. Za prikupljanje podataka korišten je upitnik kao instrument istraživanja. Ocjenjivalo se ukupno 49 elemenata zadovoljstva zaposlenika. Elementi su ocjenjivani na ljestvici od 1 do 7 (1- uopće se ne slažem, 7- potpuno se slažem). Elementi zadovoljstva grupirani su na upitniku u 12 dimenzija/grupa. Populaciju su činili svi zaposlenici koji su u vrijeme provođenja istraživanja aktivno radili.

Analiza je rađena na 4.162 upitnika. Analizirana je korelacija pojedinih dimenzija i elemenata zadovoljstva, izračunat je koeficijent Cronbach alfa te je provedena faktorska analiza. Izračunat je leadership indeks i uspoređen s vrijednostima prethodnih godina.

**Ekonomski učinci turizma
u 2021. godini na području
Splitsko-dalmatinske županije:
Metodološki okvir satelitskog
računa turizma**

Voditelj:
Neven Ivandić

Projektom se podiže razina razumijevanja ključnih obilježja turističke aktivnosti na području Splitsko-dalmatinske županije na temelju odrednica suvremenog i međunarodno harmoniziranog metodološkog aparata (regionalnog) satelitskog računa turizma. Unatoč nedostatku i nedovoljnoj razini podataka o ukupnim ekonomskim učincima turizma u 2021. i 2022. godini na nacionalnoj i regionalnoj razini, projektom se razvija/uspostavlja pristup analizi turističke aktivnosti na regionalnoj razini. Polazeći od 'bottom up' načela te procjena fizičkih i monetarnih obilježja turističke aktivnosti, projektom su postavljeni, metodološki usklađeni, računi turističkih izdataka, proizvodnje te zaposlenosti, a procijenjen a je i bruto dodana vrijednost Splitsko-dalmatinske županije generirana turizmom u 2021. i 2022. godini. Uz detaljan opis ograničenja postavljenog metodološkog okvira te pretpostavki i korištenih izvora podataka, važan dio projekta su i preporuke za nužno unapređenje županijske statistike turizma.

**Stavovi i potrošnja turista u
RH u 2022. godini – TOMAS
HRVATSKA 2022.**

Voditelj:
Zrinka Marušić

Istraživanje stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj (TOMAS Hrvatska 2022./2023.) novo je u nizu longitudinalnih (kontinuiranih) istraživanja obilježja turističke potražnje u Hrvatskoj koja se pod imenom TOMAS provode od 1987. godine. Istraživanje je provedeno od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine na području cijele Hrvatske.

Istraživanje TOMAS Hrvatska 2022./2023. je primarno, kvantitativno istraživanje u kojem se podaci prikupljaju osobnim intervjuom s turistima (CAPI), uz korištenje strukturiranog upitnika. Provedeno je na uzorku od 14.632 ispitanika u hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju u 148 mjesta diljem Hrvatske. Obuhvaćeni su domaći gosti i gosti s 19 najvažnijih emitivnih tržišta.

Rezultati istraživanja reprezentativni su za turističku potražnju u Hrvatskoj na razini regije, sezone, vrste objekta i zemlje porijekla turista. Reprezentativnost rezultata istraživanja je postignuta utežavanjem rezultata istraživanja podacima sustava eVisitor. Rezultati istraživanja tiskani su u istoimenoj knjizi dostupnoj na sljedećem linku: <http://www.iztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>. U knjizi su opisane metode i glavni nalazi istraživanja, a u prilogu, na hrvatskom i engleskom jeziku su u tablicama prikazani rezultati svih praćenih obilježja turističke potražnje i potrošnje prema zemlji porijekla turista, regijama, vrsti smještajnog objekta, sezoni i glavnom motivu dolaska.

**TOMAS Hrvatska za Opatiju
(povećanje uzorka)**

Voditelj:
Zrinka Marušić

Istraživanje stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj (TOMAS Hrvatska 2022./2023.) provedeno je na području cijele Hrvatske od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine. Radi se o kvantitativnom, primarnom istraživanju provedenom na uzorku od 14.632 ispitanika/turista u hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju u 148 mjesta diljem Hrvatske. Rezultati istraživanja reprezentativni su za turističku potražnju u Hrvatskoj na razini regije, sezone, vrste objekta i zemlje porijekla turista. Rezultati su tiskani u istoimenoj knjizi dostupnoj na sljedećem linku: <http://www.iztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>.

U ovom su projektu analizirani podaci prikupljeni od turista na području Grada Opatije. Prvotno planirani uzorak od 150 ispitanika povećan je kako bi se omogućila analiza turističke potražnje i potrošnje prema glavnim obilježjima potražnje. Anketirano je ukupno 344 turista, a u izvještaju su prikazani rezultati istraživanja za Opatiju prema vrsti smještaja, zemlji porijekla turista i sezonama.

**TOMAS Hrvatska za Splitsko-
dalmatinsku županiju
(povećanje uzorka)**

Voditelj:
Zrinka Marušić

Istraživanje stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj (TOMAS Hrvatska 2022./2023.) provedeno je na području cijele Hrvatske od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine. Radi se o kvantitativnom, primarnom istraživanju provedenom na uzorku od 14.632 ispitanika/turista u hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju u 148 mjesta diljem Hrvatske. Rezultati istraživanja reprezentativni su za turističku potražnju u Hrvatskoj na razini regije, sezone, vrste objekta i zemlje porijekla turista. Rezultati su tiskani u istoimenoj knjizi dostupnoj na sljedećem linku: <http://www.iztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>.

U ovom su projektu analizirani podaci prikupljeni od turista na području Splitsko-dalmatinske županije. Prvotno planirani uzorak od 1.500 ispitanika povećan je kako bi se omogućila analiza turističke potražnje i potrošnje prema klasterima, vrsti smještaja, zemljama porijekla i sezonama na razini Županije. Anketirano je ukupno 1.943 turista, a u izvještaju su prikazani rezultati istraživanja za Županiju prema klasterima, vrsti smještaja, glavnim zemljama porijekla turista i sezonama. Analizirane su i promjene turističke potražnje u Županiji u odnosu na 2019. godinu.

**TOMAS Hrvatska za
Grad Mali Lošinj
(povećanje uzorka)**

Voditelj:
Zrinka Marušić

Istraživanje stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj (TOMAS Hrvatska 2022./2023.) provedeno je na području cijele Hrvatske od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine. Radi se o kvantitativnom, primarnom istraživanju provedenom na uzorku od 14.632 ispitanika/turista u hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju u 148 mjesta diljem Hrvatske. Rezultati istraživanja reprezentativni su za turističku potražnju u Hrvatskoj na razini regije, sezone, vrste objekta i zemlje porijekla turista. Rezultati su tiskani u istoimenoj knjizi dostupnoj na sljedećem linku: <http://www.iztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>.

U ovom su projektu analizirani podaci prikupljeni od turista na području Grada Malog Lošinja. Prvotno planirani uzorak od 160 ispitanika povećan je kako bi se

Stavovi i potrošnja nautičara u RH u 2022. godini – TOMAS NAUTIKA 2022.

Voditelj:
Zrinka Marušić

omogućila analiza turističke potražnje i potrošnje prema glavnim obilježjima potražnje na razini Grada. Anketirano je ukupno 362 turista, a u izvještaju su prikazani rezultati istraživanja za Mali Lošinj prema vrsti smještaja, zemlji porijekla turista i sezonama. Analizirane su i promjene u obilježjima turističke potražnje Grada u odnosu na 2019. godinu.

Istraživanje TOMAS Nautika ili, punim nazivom, "Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj" je longitudinalno istraživanje nautičke turističke potražnje koje je do 2022. godine provedeno pet puta (2001., 2004., 2007., 2012. i 2017. godine). Prethodna istraživanja TOMAS Nautika su obuhvaćala isključivo obilježja potražnje u jahting segmentu nautičkog turizma. U 2022. godini istraživanjem je obuhvaćen i segment domaćih brodskih kružnih putovanja (tzv. domaći kruzing), odnosno krstarenja na manjim brodovima, isključivo u obalnim vodama RH.

Istraživanje TOMAS Nautika 2022. je primarno istraživanje temeljeno na prikupljanju podataka izravno od gostiju-nautičara. Metode provođenja istraživanja TOMAS Nautika 2022. temelje se na općim metodama istraživanja TOMAS prilagođenim segmentu nautičke potražnje i predstavljaju preduvjet dobivanja pouzdanih i reprezentativnih procjena obilježja nautičke potražnje u Hrvatskoj.

Podaci su se od ispitanika-nautičara prikupljali osobnim intervjuom uz strukturirani upitnik kao instrument istraživanja i podršku računala (CAPI). U istraživanju su se koristila dva uzorka, jedan za nautičare-jahtaše, a drugi za putnike na domaćim brodskim kružnim putovanjima. U segmentu jahtinga koristio se stratificirani slučajni uzorak, a stratumi su bili: županije, razdoblje anketiranja, vlasništvo plovila (čarter ili individualna plovidba) i zemlje porijekla nautičara. U segmentu domaćeg kruzinga korišten je sistematski slučajni uzorak (svaki n-ti gost pri povratku na brod), a podaci su se prikupljali u ukupno deset luka otvorenih za javni promet, raspoređenih duž cijele obale i na otocima. U 2022. godini istraživanje je provedeno na uzorku od 2.508 nautičara-jahtaša i 502 putnika u domaćem kruzingu. Podaci su se prikupljali od lipnja do listopada 2022. godine u 32 marine i 10 luka otvorenih za javni promet.

Rezultati istraživanja objavljeni su u istoimenoj knjizi u izdanju Instituta za turizam. U knjizi su, osim opisa metoda istraživanja, glavnih rezultata i promjena u segmentu jahtinga u odnosu na 2017. godinu, u tablicama, na hrvatskom i engleskom jeziku, prikazana sva obilježja potražnje u 2022. godini, posebno za segment jahtinga i domaćeg kruzinga. Rezultati za jahting segment prikazani su prema vlasništvu plovila, zemlji porijekla nautičara (posebno za nautičare u čarteru i sve ostale) te prema dužini plovila. Obilježja turističke potražnje i potrošnje putnika na domaćim brodskim krstarenjima prikazani su prema zemlji porijekla putnika.

Strategija razvoja ACI d.d.

Voditelj:
Ivo Kunst

Neovisno o COVID-19 pandemiji, u uvjetima kontinuiranih promjena na turističkom tržištu, ali i izloženosti određenom broju problema institucionalnog karaktera (istek roka postojećih koncesija), ACI d.d., kroz izradu nove Strategije razvoja kompanije, ACI d.d. željelo je istražiti mogućnosti razvoja kompanije u razdoblju do 2028. godine. U tom smislu, a na temelju detaljne 'status quo' analize, Strategija je definirala prikladna načela, viziju i razvojne ciljeve Društva za sljedećih 4-5 godina. Uz to, a na temelju izvršenih razvojnih prioriteta, definirani su i ključne razvojne aktivnosti, iz čega je proizašao i detaljan plan potrebnih ulaganja kako za pojedine marine, tako i za Društvo u cjelini. Konačno, na temelju definiranog plana ulaganja, izvršena je financijska projekcija očekivanog poslovanja Društva u vremenu do 2028. godine.

Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Makarske

Voditelj:
Neven Ivandić

Dokumentom se sagledavaju faktori rizika, 'uska grla' i eventualna ograničenja održivog razvoja turizma u Gradu Makarska. Analiza predstavlja temelj za definiranje scenarija mogućih smjerova daljnjeg razvoja turističke aktivnosti, a potom i razradu akcijskog plana kao platforme usuglašenog djelovanja ključnih destinacijskih dionika.

Integralna ocjena uskih grla i ograničenja rezultat je ocjene obilježja turističke ponude i potražnje, stanovništva i zaposlenosti, kvalitete života, prostora, okoliša komunalne infrastrukture, resursne osnove, prometne infrastrukture, dostupnosti i sigurnosti.

Analiza segmenta obiteljskog/ privatnog smještaja u svrhu implementacije sustava dodjele oznaka kvalitete za predmetni segment smještajne ponude

Voditelj:
Zrinka Marušić

Prvi dio zadatka odnosio se na analizu komercijalne smještajne ponude i fizičkog turističkog prometa u obiteljskom (privatnom) smještaju temeljem podataka dostupnih u okviru sustava eVisitor. Vremenski obuhvat analize je bilo razdoblje od 2016. do 2022. godine. Geografski, analiza je rađena na razini Hrvatske, NUTS-2 regija i županija.

Drugi dio odnosio se na istraživanje obveznika, odnosno pružatelja usluga u obiteljskom smještaju u cilju analize elemenata ponude i usluga koji nisu dostupni putem sustava eVisitor. Provedena su dva primarna istraživanja na populaciji pružatelja usluga obiteljskog smještaja: 1. kvantitativno istraživanje dodatnih obilježja ponude obiteljskog smještaja (on-line anketa iznajmljivača) na skupu od 1.256 iznajmljivača i 2. kvalitativno istraživanje obilježja ponude i usluga, trendova i izazova poslovanja obiteljskog smještaja sa stajališta pružatelja usluga u obiteljskom smještaju (sedam fokus grupa s 33 pružatelja usluga/vlasnika obiteljskog smještaja, primarno onog visoke kvalitete). Primarna istraživanja obuhvatila su i dubinske intervjue s dionicima (voditeljima programa kvalitete, predstavnicima udruge obiteljskog smještaja i agencija u tzv. luksuznom segmentu smještaja u vilama).

Treće, analiza sekundarnih izvora podataka na temelju stručnih i znanstvenih radova i statističkih izvora podataka dostupnih putem interneta obuhvatila je: 1. analizu obilježja potražnje i zadovoljstva turista u obiteljskom (privatnom) smještaju u Hrvatskoj u sezoni 2022. godine temeljem rezultata istraživanja TOMAS Hrvatska 2022., 2. analiza domaćih i stranih iskustava u programima označavanja kvalitete privatnog smještaja i 3. analizu ponude i potražnje u obiteljskom smještaju u zemljama okruženja (Italija, Austrija, Mađarska i Slovenija).

Strategija razvoja turizma Dalmatinske Zagore - Splitsko zaleđe

Voditelj:
Snježana Boranić Živoder

U projektu su najprije analizirani i opisani temeljni preduvjeti održivog razvoja. Potom je dan pregled analize postojećeg stanja turizma u Dalmatinskoj zagori - splitskom zaleđu. Analizirani su trendovi te je izvedena SWOT analiza. U strategiji razvoja definirana su načela razvoj, vizija i misija te strateški ciljevi. Potom je uslijedila razrada turističkih proizvoda i prostornog koncepta. Projekt završava operativnim strategijama.

6 AKTIVNOSTI POPULARIZACIJE ZNANSTVENOG RADA

Jedan od strateških ciljeva Instituta za turizam je znanstveno i stručno djelovanje u funkciji razvoja turističkog sektora, a ostvaruje se različitim aktivnostima popularizacije znanstvenog rada.

U 2023. godini Institut za turizam organizirao je međunarodnu znanstvenu konferenciju **WOMEN IN TOURISM: Lessons Learned or Lessons Forgotten?**, u Splitu, od 19. do 21.4.2023., u suradnji s University of Westminster, Equality in Tourism International i Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti (HAZU). Ključni govornici konferencije bili su: dr. sc. Sanda Čorak (Institut za turizam), dr. Stroma Cole (University of Westminster), dr. sc. Marina Novelli (University of Brighton), dr. sc. Marco Valeri (Niccolò Cusano University) i dr. sc. Irena Ateljević (Aspira University College).

Na konferenciji su prezentirana 52 rada, 102 autora iz 24 zemlje koji istražuju i vrednuju uloge žena te kritički sagledavaju položaj žena u turizmu od 19. stoljeća do danas. Konferencija je pokrila širok raspon tema, uključujući žene kao zaposlenice u turizmu, glasove žena u razvoju turističkog proizvoda, lekcije naučene iz povijesti, rodne razlike i rodnu politiku u turizmu, pitanja osobne i društvene sigurnosti i sigurnosti, osnaživanje žena kroz razvoj lokalne zajednice, te uloga informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) u osnaživanju žena u turizmu.

Institut kontinuirano povećava broj aktivnosti kojima na različit način popularizira istraživački i znanstveni rad i kojima rezultate tog rada prenosi općoj i stručnoj javnosti.

U 2023. godini održana su 34 različita događaja popularizacije znanosti (prezentacije, radionice, okrugli stolovi i predavanja) i priređeno je 7 izložbi. Znanstvenici Instituta za turizam prisustvovali su na 25 konferencija, na kojima su prezentirali svoje radove, a putem medija obraćali su se javnosti (20 nastupa na TV-u i u radijskim emisijama), te 23 članaka u tisku objavljeno je uz korištenje rezultata istraživačkog tima Instituta. Održane su i 2 Rasprave o turizmu. Ukupno je 111 takvih aktivnosti.

“DABAR - DIGITALNI REPOZITORIJ INSTITUTA ZA TURIZAM”

Institut za turizam je, s ciljem očuvanja vrijedne bibliografske građe nastale od njegovog osnivanja 1959. godine pa do danas, pokrenuo proces digitalizacije vlastite znanstveno-istraživačke i stručne produkcije. Repozitorij sadrži brojne korisne i zanimljive dokumente, koji osim znanstvene i stručne važnosti imaju i arhivski značaj jer svjedoče o važnoj ulozi Instituta u najvažnijim razvojnim procesima hrvatskog turizma u zadnjih šest desetljeća.

Digitalni sadržaj dostupan je na poveznici: <https://repozitorij.iztzg.hr/>

Sudjelovanje na konferencijama/skupovima

1. Dr. sc. **Renata Tomljenović**, **Zrinka Marušić**, mag. math. univ. spec. oec., dr. sc. Zoran Klarić: „Društvena održivost, otoci i turizam – iz perspektive lokalne zajednice“. Znanstveni kolokvij „Otočnost u suvremenom društvenom kontekstu – pogled u budućnost“. HAZU, Znanstveno vijeće za turizam i prostor i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 20.2.2023.
2. Dr. sc. **Matina Gjurašić** sudjelovala je na međunarodnoj konferenciji 7th International Scientific Conference EMAN 2023, s radom: “Exploring the Impact of Event Experience on Visitors’ Behavioural Intentions”, Ljubljana, Slovenija, 23.3.2023.
3. WOMEN IN TOURISM - Lessons Learned or Lessons Forgotten? – međunarodna znanstvena konferencija, Split 19. - 21.4.2023.
 - Dr. sc. **Sanda Čorak**: Advancing women leadership and entrepreneurship
 - **Zrinka Marušić**, mag. math. univ. spec. oec., dr. sc. **Sanda Čorak** i dr. sc. **Renata Tomljenović**: Gender difference in holiday behaviour.
 - Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin**, dr. sc. **Snježana Boranić Živoder**, dr. sc. **Matina Gjurašić** i Vedrana Stěrmassi: Is the reconciliation of career and family possible? Example of a DMO managers in Croatia
 - Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin**, dr. sc. Islami Naser, doc. dr. sc. **Damir Krešić** i dr. sc. Ante Mandić: Opportunities and expectations of women employees from Asia working in tourism industry in Europe
 - Doc. dr. sc. **Jasenka Kranjčević** i dr. sc. **Izidora Marković Vukadin**: The Appearance of Women in the Tourist Promotion of Croatia until World War I.
 - Dr. sc. **Sanela Grujo Vrkljan**: Job satisfaction of female employees in the lodging industry
 - Dr. sc. **Ksenija Tokić** i dr. sc. Ivo Tokić: Croatian female writers and literary tourism
 - Mr. sc. Ivo Tokić i dr. sc. **Ksenija Tokić**: From the tragic fates of women in the past to the heritage of nowadays
 - Doc. dr. sc. **Jasenka Kranjčević**: The position and role of women in the promotion of Croatia tourism: lessons forgotten
 - **Diana Baus**, mag. oec: The Gender Dimensions of Global Value Chains in Tourism Sector in Croatia
 - **Lidija Nujić**: Gender differences: transit yachtsmen in Croatia
 - Doc. dr. sc. **Hrvoje Mataković**: Female sex workers and tourism in Croatia
4. Dr. sc. **Hrvoje Carić** sudjelovao na međunarodnoj konferenciji Mareless u sklopu projekta MARLESS, 18. 5. 2023.
5. Tamara Bjažić Klarin, **Jasenka Kranjčević**: Montažni objekti zagrebačkog Jugomonta za porebe razvoja turizma na 9. Međunarodnoj konferenciji o industrijskoj baštini/ Industrijsko nasljeđe nakon 1945. Sveučilište u Rijeci i Udruga za zaštitu i promociju riječke industrijske baštine Pro Torpedo, Rijeka, 19.5.2023.
6. Doc. dr. sc. **Jasenka Kranjčević** u suradnji s doc. dr. sc. Peter Gladoić Håkansson sa Sveučilišta Malmö, Švedska prezentirala je rad “Development of Tourism in Spatial Planning: Yugoslavia 1945. -1972.” na 14. međunarodnoj konferenciji “Challenges of Europe: Design for the Next Generation”, 21.05.2023.
7. Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin**, u kooautorstvu s dr. sc. Kristinom Afrić Rakitovac i dr. sc. Natašom Urošević, prezentirala je rad na 1st European Green Conference: “Smart SPA and Sustainable Tourism – Measuring Sustainable Transformation of European Health Tourism Destinations”, Vodice, 23. - 26.5.2023.
8. Dr. sc. **Renata Tomljenović**, Dr. sc. **Matina Gjurašić** i **Zrinka Marušić**, mag. math. univ. spec. oec. prezentirale su rad “Digitalni nomadi u sredozemnom turističkom centru” na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji ToSEE - Turizam u južnoj i istočnoj Europi, u organizaciji Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija, 26.5.2023.
9. Dr. sc. **Sanda Čorak** i dr. sc. **Snježana Boranić Živoder** prezentirale su rad na IRNIST konferenciji na temu “Development of sport tourism in Croatia: Missed opportunity or not?”, 6.6.2023.
10. Doc. dr. sc. **Jasenka Kranjčević** prezentirala je rad: “New Functions for the Abandoned Social Infrastructure of the Baranja Region in Eastern Croatia” (autori: izv. prof. Dina Stober, doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević i izv. prof. Sanja Lončar Vicković) na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji 2023 RSA Annual Conference, Transforming Regions: Policies and Planning for People and Places, Ljubljana, 15.6.2023.

11. Doc. dr. sc. **Jasenska Kranjčević** prezentirala je rad "Krajobrazna atrakcija istočne Slavonije – evidentiranje i tipologija lesnih podruma i gatora u naselju Suza u Baranji, Hrvatska" (autori: izv. prof. Dina Stober, doc. dr. sc. Jasenska Kranjčević i Luka Škrlec, student), na 4. Konferenciji o urbanom planiranju i regionalnom razvoju. Osim prezentacije kolegice Kranjčević i Stober bile su članice znanstveno-stručnog odbora konferencije, Sarajevo, 15.6.2023.
12. Dr. sc. **Josip Mikulić**, doc. dr. sc. **Damir Krešić** i dr. sc. **Matina Gjurašić**, prezentiran rad: "Do key drivers of tourist satisfaction change over time? An analysis of impact-asymmetry and impact-range for Croatian summer tourism in 2010 and 2019" na znanstvenoj konferenciji "10th Advances in Hospitality & Tourism Marketing and Management (AHTMM)", 3. - 7.7.2023.
13. Dr. sc. **Sanela Grujo Vrkljan**, dr. sc. **Ivo Beroš** i dr. sc. Vjekoslav Bratić, prezentiran rad: "The Analysis of Cruise Ship Employees Satisfaction", na znanstvenoj konferenciji "10th Advances in Hospitality & Tourism Marketing and Management (AHTMM)", 3. - 7.7.2023.
14. Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin** i doc. dr. sc. **Jasenska Kranjčević** prezentirale su, na znanstveno-stručnom skupu u organizaciji Instituta za turizam, TZ Bilogora-Bjelovar i Zavoda za znanstveno-istraživački i umjetnički rad u Bjelovaru HAZU-a, rad na temu: "Identitet regija i turistički razvoj; a gdje su tu Bjelovar i Bilogora?", Bjelovar, 27.9.2023.
15. Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin** održala je izlaganje na Stručno-znanstvenoj konferenciji o urbanoj i periurbanoj prirodi, na temu: "Maksimalno na strani prirode: "Izazovi upravljanja urbanim zaštićenim područjima na primjerima iz Hrvatske", Zagreb, 28.9.20203.
16. Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin** izlagala je, te bila panelist na 4. Međunarodnoj konferenciji o ESI fondovima, Trakošćan, 29.9.2023.
17. Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin** u koautorstvu s dr. sc. Vukom Tvrtkom Opačićem i dr. sc. Nikom Dolenc, održala je izlaganje na 8. Hrvatskom geografskom kongresu, na temu: "Utjecaji antropogenih aktivnosti na očuvanost i integritet urbanih zaštićenih područja – primjeri iz Hrvatske", Malinska, Zagreb, 5.10.2023.
18. Doc. dr. sc. **Jasenska Kranjčević** i **Ives Vodanović Lukić**, mag. geogr., mag. hist. art. et litt. comp. sudjelovale su na Znanstveno-stručnom skupu Ruralna Hrvatska – izazovi očuvanja prostornih identiteta i unapređenja kvalitete života. Doc. dr. sc. J. Kranjčević održala je prezentaciju na temu: Planirana ruralna naselja Sisačko-moslavačke županije – jesmo li nešto naučili?, Sisak, 13. - 14.10.2023.
19. Doc. dr. sc. **Jasenska Kranjčević** sudjelovala je s radom "Turistički promet Austrijanaca i Nijemaca na prostoru Hrvatske između dva svjetska rata" na XXXI. Međunarodnom znanstvenom skupu Nijemci i Austrijanci u hrvatskom kulturnom krugu, Osijek, 10. - 11.11.2023.
20. Dr. sc. **Izidora Marković Vukadin** održala je prezentaciju na temu: Climate change monitoring practices and adaptation and mitigation measures within the INSTO network, u sklopu godišnje INSO konferencije, u organizaciji UNWTO-a, Madrid, 22.11.2023.
21. Nasl. prof. dr. sc. **Goran Kos** prezentirao je istraživanja pod nazivom "Sigurnost prometa višetravnih autocesta" na završnom skupu koji se odnosi na Nacionalni plan sigurnosti cestovnog prometa (NPSCP), na Fakultetu prometnih znanosti, Zagreb, 24.11.2023.
22. Dr. sc. **Snježana Boranić Živoder** sudjelovala je na panelu na završnoj konferenciji ERASMUS projekta Nudge My Tour po nazivom "Tourism flows management: How to Act on Human Behaviours?", održanoj u Marseillu, 29.11.2023.
23. Na konferenciji Kontinentalna Hrvatska, Đakovo: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti iz Instituta za turizam radovima i izlaganjima sudjelovali su:
 - doc. dr. sc. **Jasenska Kranjčević**, izv. prof. dr. sc. Dina Stober: "Prostorno planiranje i turizam Slavonije – povijesna iskustva za planiranje budućnosti"
 - dr. sc. **Renata Tomljenović, Zrinka Marušić**, mag.math. univ. spec. oec., doc. dr. sc. **Damir Krešić**: "Obiteljski smještaj kontinentalne Hrvatske: perspektive iznajmljivača"
 - dr. sc. **Sanela Vrkljan Grujo**, Marcela Galeković, mag.oec.: "Uloga malih obiteljskih hotela u održivom razvoju ruralnih područja"
 - dr. sc. **Snježana Boranić Živoder**: "Brendiranje destinacije kao aktivnost turističkih zajednica: primjer Slavonije, 30.11. i 1.12. 2023.

24. Dr. sc. **Sanda Čorak** i Ivana Pranjić, održana prezentacija na temu: "Mentoring as a successful means to gender equality in sport leadership position" na The 1st international scientific conference: The role of sport in social life: Women, sport: Žena u promociji sportskog turizma Hrvatske – zaboravljene lekcije, 15. - 16.12. 2023.
25. Doc. dr. sc. **Jasenka Kranjčević** i dr. sc. **Sanda Čorak** na temu: "Žena u promociji sportskog turizma Hrvatske – zaboravljene lekcije", na The 1st international scientific conference The role of sport in social life: Women, sport, Zagreb, 15. - 16.12. 2023.

Radionice/ prezentacije/ okrugli stolovi/ predavanja i pozvana predavanja

1. U sklopu Instrumenta tehničke podrške (Structural Reform Support Program, TSI 83268) kojim upravlja Opća uprava Europske komisije za potporu strukturnim reformama (DG REFORM), u suorganizaciji s OECD-om, TAIEX-om, Ministarstvom turizma i sporta i Institutom za turizam, održana je radionica na temu: "Računi održivosti turizma i mjerenje – tokovi energije, emisije stakleničkih plinova, tokovi vode, kruti otpad", Zagreb, 17. - 20.1.2023.
2. **Z. Marušić** predstavila je aktivnosti i iskustva Instituta za turizam na mjerenju održivosti turizma u Hrvatskoj s prezentacijom "Measuring sustainability of tourism in Croatia", na 8. godišnjoj konferenciji Market Intelligence Group (MIG) i Marketing Group (MKG) radnih skupina Europske putničke komisije (ETC), u organizaciji Hrvatske turističke zajednice i TZ grada Zagreba, Zagreb, 15.2.2023.
3. **R. Tomljenović**, **Z. Marušić** i **Z. Klarić** održali su predavanje Društvena održivost, otoci i turizam – iz perspektive lokalne zajednice. Znanstveni kolokvij Otočnost u suvremenom društvenom kontekstu – pogled u budućnost". HAZU Znanstveno vijeće za turizam i prostor i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 20.2.2023.
4. **Z. Marušić** sudjelovala je na trećem UNWTO INSTO INSIGHTS webinaru pod nazivom "Measurement in the field of water management at destination level" i predstavila iskustva i aktivnosti Instituta za turizam na mjerenju i upravljanju potrošnjom vode u turizmu u Hrvatskoj, 23.2.2023.
5. Radionica na temu: "Razvoj regionalnog turističkog satelitskog računa održivog turizma (TSSA)" održana je u sklopu Instrumenta tehničke podrške (Structural Reform Support Program, TSI 83268) kojim upravlja Opća uprava Europske komisije za potporu strukturnim reformama (DG REFORM), u suorganizaciji s OECD-om, TAIEX-om, Ministarstvom turizma i sporta i Institutom za turizam, Zagreb, 28.2.2023. - 2.3.2023.
6. **J. Kranjčević** održala je javno predavanje u sklopu Festivala znanosti Gradska knjižnica Požega "Graditeljstvo i obnova Gornjih Vrhovaca 1945.-1946." Organizator: Povijesno društvo Požega, Gradska knjižnica Požega, Fakultet turizma i ruralnog razvoja Požega, Institut za turizam Zagreb, 27.4.2023.
7. **J. Kranjčević** u Belom Manastiru održala je prezentacija rada "Gator - kuća u krajoliku vertikalnog lesnog zida", Stober, Dina; Škrlec, Luka (student) i Kranjčević Jasenka na Glina Art festival gline i čovjeka, Baranja Alterntaiva, 18.5.2023.
8. **S. Grujo Vrkljan** održala je predavanje na temu "Utjecaj pandemije na nezaposlenost mladih i nedostatak odgovarajućih zanimanja sa svrhom boljeg razumijevanja tijekomova i izazova na hrvatskom i europskom tržištu rada u turizmu". Organizatori: European Centre for Workers Questions i HKD Napredak, u Matici Hrvatskoj, Zagreb, 6.6.2023.
9. **R. Tomljenović** održala je pozvano predavanje i moderirala Okrugli stol na konferenciji AI-NURECC Pluc (Jadransko-jonska mreža sveučilišta, regija i gospodarskih komora): Od krize C19 to novih smjerova za održivi turizam u Jadransko-jonskoj regiji, Krf, 13.6.2023.
10. Na inauguracijskoj konferenciji predsjedanja Hrvatske Strategijom EU za Jadransku i jonsku regiju EUSAIR, u okviru konferencije "Održivi nautički turizam", **Z. Marušić** je predstavila rezultate šestog u nizu istraživanja Instituta za turizam pod nazivom TOMAS Nautika 2022., Zagreb, 21.6.2023.
11. **H. Carić** na Universitat de Girona održao radionicu i predavanje "Okolišni i gospodarski utjecaji krucera u Sredozemnom moru", te 20.06.2023. na Institutu de Ciències del Mar (CSIC) održao predavanje "Utjecaji obalnog i nautičkog turizma", Barcelona, 19.6.2023. i 20.6.2023.
12. **R. Tomljenović** prezentirala je Priručnik za wellbeing turizam u Jadransko-jonskoj regiji. Inauguracijska konferencija hrvatskog predsjedanja Strategijom EU-a za Jadransku i Jonsku regiju i Jadransko-jonskom inicijativom, Zagreb 20.6.2023.

13. Na konferenciji "Strong Women for a Stronger Adriatic-Ionian Region, **J. Kranjčević** održala je prezentaciju "Croatia – empowerment of women in tourism – lessons from the past for the future", te sudjelovala u panelu "Strategy goes green – women entrepreneurship in rural tourism" koju je moderirala Elena di Federico iz European CAP Network, Zagreb, 5.7.2023.
14. **J. Mikulić**, sudionik na FIMA webinaru na temu: "Stvarni kapitalni potencijali hrvatskog turizma", <https://www.youtube.com/watch?v=HVPLqgZgpng>, 7/2023.
15. **Z. Marušić** je sudjelovala na četvrtom sastanku ekspertne skupine MST - Measuring the Sustainability of Tourism održanom u Marbelli (Španjolska), Prezentirala je rad: "Measuring tourism sustainability for policy: Development of MST methodological framework in Croatia" UNWTO, 19. i 20.9.2023.
16. U organizaciji Instituta za turizam održana je SEA-UNICORN WG3 radionica: "Marine functional connectivity (MFC) and ecological coherence between the protected areas of the Adriatic and eastern Mediterranean, sudjelovao je **H. Carić**, Zagreb, 25. - 27.9.2023.
17. N. Mustać i **I. Kožić** sudjelovali su na radionici EU komisije "Workshop on Tourism Data Sharing, Governance and Integration", NH Brussels EU Berlaymont / hibrid, 27.-28.9.2023.
18. **J. Kranjčević** održala je predavanje "Očuvanje ruralnog prostornog identiteta i turizam" na znanstveno stručnom skupu Identitet regija i turistički razvoj: A gdje su tu Bjelovar i Bilogora?. Organizator TZ Bjelovar Bilogora, Institut za turizam i HAZU, 28.9.2023.
19. **J. Kranjčević** održala je prezentaciju na domaćem znanstveno stručnom skupu Ruralna Hrvatska – izazovi očuvanja prostornih identiteta i unapređenja kvalitete života. Organizatori: Hrvatska sekcija ECOVAST i Državni arhiv Sisak, 13.10.2023.
20. **I. Marković Vukadin** sudjelovala na konferenciji Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, "Hrvatska ispod valova", Zagreb, 13.10.2023.
21. **J. Kranjčević** održala je javno predavanje u Knjižnici grada Zagreba, knjižnica Savica, "Žene u promociji turizma Hrvatske", Zagreb, 17.10.2023.
22. **I. Marković Vukadin** sudjelovala je na okruglom stolu naziva Development of Green Tourism Products and Balanced Tourism Development, u organizaciji Ministarstva turizma i sporta i Jadransko-jonske inicijative, Zagreb, 25.10.2023.
23. **Z. Marušić** bila je u okviru projekta Svjetske banke pomoći državnoj statistici Kirgistanu, od 30.10. do 3.11.2023. u Bishkeku, Kirgistanu, u posjetu njihovom državnom zavodu za statistiku.
24. **D. Baus**, sudjelovala na Erasmus+ radionici u Švedskoj u sklopu projekta Erasmus+ DigiCult, 12. - 17. 11. 2023.
25. **S. Grujo Vrkljan** održala je predavanje na temu "Development versus Sustainability - Is there a formula for sustainable development?". Organizatori: European Centre for Workers Questions i HKD Napredak, Split, 13.11.2023.
26. **S. Grujo Vrkljan** održala je predavanje na temu "Zaposlenici kao okosnica uslužne kulture sa ciljem educiranja o važnosti postojanja uslužne kulture i pružanja vrhunske usluge u turizmu", učenicima Srednje škole Ban Josip Jelačić iz Zaprešića. Predavanje je održano u Institutu za turizam, Zagreb, 15.11.2023.
27. **J. Kranjčević** je održala predavanje: "Djelovanje graditelja, arhitekata i građevinskih inženjera iz Češke na prostoru Hrvatske" na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, studentima Bohemistike, kao nastavak na istoimenu izložbu prezentiranu na fakultetu, Zagreb, 27.11.2023.
28. **I. Marković Vukadin** je održala predavanje na temu: Effects of tourism on alluvial and marine environments: good, bad, evil or responsible, sustainable and transformative, na Konferenciji o onečišćenju voda i mora plastikom i mikroplastikom u sklopu hrvatskog predsjedanja Strategijom Europske unije za Jadransko-jonsku regiju, Zagreb, 29.11.2023.
29. Dr. sc. **Renata Tomljenović** bila je panelist na okruglom stolu Udruge hrvatskih putničkih agencija povodom obilježavanja 100. obljetnice djelovanja turističkih agencija u Hrvatskoj. Hotel Zonar, Zagreb, 7.12.2023.
30. **S. Boranić Živoder** sudjelovala je na panel raspravi "Premium ponuda adut razvoja održivog turizma Republike Hrvatske" na 8. Nacionalnom DMK Forumu u organizaciji Hrvatske turističke zajednice i Udruge hrvatskih putničkih agencija, Zagreb, 8.12.2023.

31. **Z. Marušić** sudjelovala je, u okviru 28. konferencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (COP 28), na panelu pod nazivom "Razgovor s istraživačkom zajednicom", 11.12.2023.
32. **I. Vodanović Lukić** održala je predavanje na temu: "Praksa kreativnog placemakinga u kontekstu turizma te razvoja lokalne zajednice", u okviru kolegija Geografija kulturne ponude na Geografskom odsjeku PMF-a, Zagreb, 13.12.2023.
33. **J. Kranjčević** održala je javno predavanje u Gradskoj knjižnici Požega "Što znamo o prostornom planiranju sela u Hrvatskoj tijekom prošlosti?", 15. 12. 2023.
34. **I. Marković Vukadin** održala je gostujuće predavanje na TATA Institute of Social Sciences School of Skill Education, Bombay, Indija na temu Tourism Carrying Capacity and Environmental Impact Assessment (EIA) – tools for sustainable tourism management, gdje je prezentirala iskustva Hrvatske i EU u uspostavi sustava upravljačkih alata u turizmu, 27.12.2023.

Održane izložbe

1. U srednjoj Hotelijersko-turističkoj školi u Zagrebu otvorena je izložba "**Žena u promociji turizma Hrvatske**", koja će biti izložena od 20.1.2023. do 9.2.2023., na poziv dr.sc. Zdravke Krpine. Prilikom otvaranja izložbe doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević održala je predavanje.
2. Izložba "Žena u promociji turizma Hrvatske" predstavljena je u knjižnici Ivan Goran Kovačić u Zagrebu, a otvorena je od 1. do 31. ožujka 2023. Za vrijeme trajanja izložbe je doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević održala predavanje "Žena u promociji turizma Hrvatske", a dr. sc. Ksenija Tokić predavanje na temu "Hrvatske književnice kao promotrice turizma".
3. Na Veleučilištu u Karlovcu održana je izložba i panel rasprava na temu "**Uloga i značaj žena u promociji i razvoju ruralnog turizma**". Prezentaciju je održala doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević na temu "Žene u promociji turizma Hrvatske kroz baštinu i identitet ruralne Hrvatske" te dr. sc. Izidora Marković Vukadin na temu "Subjektivizacija i objektivizacija žene kroz turističku promociju", Karlovac, 7.3.2023.
4. Izložba "Žena u promociji turizma Hrvatske" predstavljena je na Fakultetu ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković" u Puli, a doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević održala gostujuće predavanje, Pula, 8.3.2023.
5. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu predstavljena je izložba "Žene u promociji turizma", organizator doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević, 1.8.2023.
6. Gradska knjižnica Savica: 12. gostovanje izložbe "Žene u promociji turizma Hrvatske", doc. dr. sc. Jasenke Kranjčević, 4. - 20.9.2023.
7. Izložba "**Djelovanje graditelja, arhitekata i građevinskih inženjera iz Češke na prostoru Hrvatske**" predstavljena na Filozofskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu. Izložba je nastala u suradnji Instituta za turizam, Hrvatsko-češkog društva, Ministarstva vanjskih i europskih poslova i HKD Napredak. Organizator: doc. dr. sc. Jasenka Kranjčević, Zagreb, 27.11.2023.

TV i radio emisije

1. **J. Kranjčević**, HRT 1, Dobro jutro Hrvatska, prilog o izložbi "Žene u promociji turizma Hrvatske", 12.1.2023.
2. **D. Krešić**, HRT 1, Dnevnik, intervju, <https://vijesti.hrt.hr/gospodarstvo/za-uskrnsne-blagdane-ocekuje-se-popunjenost-hotela-i-kampova-10692066>, 31.3.2023.
3. **S. Grujo Vrkljan**, izjava za HTV Dnevnik, na temu "Putovanja i potrošnja na putovanjima hrvatskih građana - domaćih turista", 24.06.2023.
4. **I. Kožić**, HRT, u emisiji Znanstveni krugovi, gostovao na temu Makroekonomski učinci, 16.5.2023.
5. **J. Mikulić**, u emisiji Klimatska budućnost komentar na temu: "Stručnjak o turizmu za N1: Ono što bih volio vidjeti u novom zakonu su 'batine'", 29.6.2023.
6. **J. Mikulić**, gostovanje na HRT Poslovni Plan - <https://lnkd.in/daXCFPme>, 7/2023.

7. **J. Mikulić**, intervju na N1.info.si, "Je Hrvatska že žrtev masovnega turizma?", 16.7.2023.
8. **J. Mikulić**, COSMO, "Ljetovanje na Jadranu: Tko to more platit?", 25.7.2023.
9. **J. Kranjčević**, intervju za Radio Massmedia o izložbi "Žene u promociji turizma Hrvatske", 26.7.2023.
10. **J. Kranjčević**, intervju za Top Radio, tema: Izložba "Žene u promociji turizma Hrvatske", 27.7.2023.
11. **J. Kranjčević**, gostovanje na Radio Nacionalu u emisiji "Kulturni gost", 31.7.2023.
12. **J. Kranjčević**, HRT, 1 program emisija Dobro jutro Hrvatska – uživo javljanje iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, na temu izložbe "Žene u promociji turizma Hrvatske", 1.8.2023.
13. Mreža TV i OTV– izjava **J. Kranjčević** prilikom otvaranja izložbe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, 1.8.2023
14. **J. Kranjčević**, gostovanje u emisiji Fotosinteza na HR 2. program i HR 1. program, 2.8.2023.
15. **J. Kranjčević**, intervju za Radio Yamma o izložbi "Žene u promociji turizma Hrvatske", 2.8.2023.
16. **S. Čorak**, izjava za HRT 1. u emisiji "Hrvatska danas", vezano za izložbu "Žene u promociji turizma Hrvatske" u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, 3.8.2023.
17. Hrvatski katolički radio, emisija Kulturne minute posvećene izložbi "Žene u promociji turizma Hrvatske", 4.8.2023.
18. **J. Kranjčević** i prof. Aleksandar Lukić, gostovanje na HTV 1, Dobro jutro Hrvatska, rubrika Kulturni dvogled s prilogom o ruralnom prostoru i znanstveno-stručnom multidisciplinarnom skupu u Sisku koji će se održati 13. - 14. listopada 2023., 12.10.2023.
19. **J. Kranjčević**, HTV 1, emisija Prizma, prilog "Djelovanje graditelja, arhitekata i građevinskih inženjera iz Češke na prostoru Zagreba", 21.10.2023.
20. **N. Ivandić**, Radio HRT-a, gostovanje u emisiji Poslovni tjednik na temu Zakon o turizmu, 4.12.2023.

Članci u dnevnim glasilima, portalima i na društvenim mrežama

1. **J. Mikulić**, "Nekontrolirani porast broja apartmana ozbiljno prijete konkurentnosti našeg turizma", kolumna Opinion maker, tiskani Lider, 8.3.2023.
2. **D. Krešić**, "O očekivanjima od turističke sezone", Večernji list, 18.6.2023.
3. **J. Mikulić**, "Ovo je povijesna godina za hrvatski turizam: Vrijeme je za kvalitetu, a ne masovnost", Lider, 19.6.2023.
4. **J. Mikulić**, "Ova će sezona biti izazovna, ali dobra, možda i rekordna", kolumna Opinion maker, tiskani Lider, 5.7.2023.
5. **I. Marković Vukadin**, intervju: "Split je postao Novalja! A cijene? Stihijski rast bi nas mogao dovesti da se gosti već dogodine okrenu drugim zemljama", Slobodna Dalmacija, 10.7.2023.
6. **Z. Marušić**, "O rezultatima TOMAS istraživanja na temu nautičkog turizma", Nacional (prilog Navigare) 21.7.2023.
7. <https://www.zgportal.com/zgdogadanja/izlozba-zene-u-promociji-turizma-hrvatske-odrzava-se-u-nsk-u-u-zagreb-od-1-do-25-kolovoza-2023-godine/>, 25.7.2023.
8. <http://www.neodoljihrvatska.eu/2023/07/26/izlozba-zene-u-promociji-turizma-hrvatske/>, 26.7.2023.
9. <https://glashrvatske.hrt.hr/hr/preporucujemo/izlozba-zene-u-promociji-turizma-hrvatske-u-zagrebu-10925418>, 27.7.2023.
10. <https://makarska-danas.com/izlozba-zene-u-promociju-turizma-od-danas-do-25-kolovoza-u-nacionalnoj-knjiznici/>, 1.8.2023.
11. <https://happeningnext.com/event/izlo%C5%BEba-%E2%80%9E%C5%BDene-u-promociji-turizma-hrvatske-aid3a0aeagl67>, 1.8.2023.

12. "Ova izložba pokazuje da je žena oduvijek u turizmu i da je značajno pridonijela njegovu razvoju u Hrvatskoj", Nacional, rubrika Salon na temu: izložba "Žene u promociji turizma Hrvatske" otvorena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.
<https://www.nacional.hr/ova-izlozba-pokazuje-da-je-zena-oduvijek-u-turizmu-i-da-je-znacajno-pridonijela-njegovu-razvoju-u-hrvatskoj/>, 1.8.2023.
13. "Erotizirane reklame prve turiste na Jadran privlačili fotografijama senzualnih žena" Jutarnji list, rubrika Art, Kako su prve turiste na Jadran privlačile reklame sa ženama, Izložba u NSK otkriva brojne prikaze lijepih, mladih, odmorenih, zavodljivih, modernih dama ili odjevenih u lokalne nošnje rađenih za promociju naše "obale".
<https://www.jutarnji.hr/kultura/art/promociji-turizma-hrvatske-doprinijele-su-knjizevnica-dragojla-jarnevic-i-banica-sofija-jelacic-ali-i-razne-neznane-zene-15360968>, 2.8.2023.
14. Utjecajna Sofija Jelačić i planinarica Dragojla kao hrvatske promotorice, Večernji list, rubrika Znanost. Izložba koja posjetiteljima NSK otkriva ulogu tristotinjak žena u promociji turizma, 2.8.2023.
15. **J. Mikulić**, "Krajnje je vrijeme za ozbiljnije kvalitativne iskorake u hrvatskom turizmu", Bloomberg Adrija, 2.8.2023.
16. Slobodna Dalmacija na temu izložbe; <https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/panorama/slike-zavodljivih-i-modernih-zena-privlacile-su-oduvijek-turiste-a-o-ljepoti-splicanki-pisalo-se-jos-u-17-stoljecu-1311770>
17. Glas Slavonije, T.K. Izložba "Žene u promociji turizma Hrvatske" <http://www.glas-slavonije.hr/528546/5/Izlozba-Zene-u-promociji-turizma-Hrvatske>
18. **S. Grujo Vrkljan**, "Možete imati hotel uređen u zlatu i kristalima, no to će biti mrtvi kapital bez zaposlenika", Večernji list, 23.8.2023.
19. <https://www.infozagreb.hr/hr/dogadanja/izlozbe/zene-u-promociji-turizma-hrvatske-hr>, 6.9.2023.
20. **D. Krešić**, intervju o aktualnim temama s područja turizma, Večernji list, 15.9.2023.
21. **I. Marković Vukadin**, intervju: Mediteran već za desetak godina prevruć za ljetovanje, Večernji list, 13.10.2023.
22. **J. Mikulić**, "Stručnjaci odgovaraju na 21 pitanje o budućnosti našeg turizma: 'Hrvatska kao luksuzna destinacija? Ne...'", Jutarnji list, 24.11.2023.
23. **Z. Marušić**, "Koliko troše turisti u Hrvatskoj? Srbi su poprilično "široke ruke", ali ovi gosti su apsolutni rekorderi", TOMAS HR, Novi list, 27.12.2023.

Rasprave o turizmu

1. XIX. Rasprave u turizmu: "Primjena nudginga za upravljanje turističkim tokovima u destinaciji", Napretkov kulturni centar Zagreb, 19.5.2023.
2. XX. Rasprave u turizmu: "Prilagodba i ublažavanje utjecaja klimatskih promjena u turizmu", Napretkov kulturni centar Zagreb, 12.10.2023.

Studenti na praksi

Petra Prgomet, VERN Sveučilište u Zagrebu. Stručna praksa u razdoblju od 1.2. do 28.2.2023.; mentor: dr. sc. Izidora Marković Vukadin.

Eva Petrik, Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu. Stručna praksa u razdoblju od 5.7. do 25.7.2023.; mentor: dr. sc. Izidora Marković Vukadin.

Leona Matotek, Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu. Stručna praksa u razdoblju od 10.7. do 1.8.2023.; mentor: dr. sc. Izidora Marković Vukadin.

Iva Šego, Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu. Stručna praksa u razdoblju od 1.12. do 31.12.2023.; mentor: dr. sc. Izidora Marković Vukadin.

Prilog

DJELATNICI INSTITUTA ZA TURIZAM U 2023.

Znanstvenici i suradnici/ radna mjesta	Područja znanstvenog interesa
Dr. sc. Ivo Beroš , asistent	Primjena BI (<i>Business Intelligence</i>) u turizmu; informacijski sustavi u turizmu; statistička analiza istraživanja
Dr. sc. Snježana Boranić Živoder , viša znanstvena suradnica	Destinacijski marketing i menadžment; promocija u turizmu; planiranje razvoja turizma; E-marketing; turizam i sport; brendiranje turističke destinacije
Dr. sc. Hrvoje Carić , viši znanstveni suradnik	Zaštita okoliša i prirode; održivi razvoj turizma; zeleni turizam; nosivi kapacitet; analiza rizika
Dr. sc. Sanda Čorak , znanstveni savjetnik u trajnom zvanju do 31.12.2023. – starosna mirovina	Destinacijski marketing i menadžment; istraživanje i praćenje trendova turističke potražnje u Hrvatskoj; obrazovanje u turizmu; sportski menadžment
Dr. sc. Matina Gjurašić , znanstvena suradnica	Upravljanje kvalitetom u turizmu i uslužnim djelatnostima; marketinški menadžment; strateško i poslovno (operativno) planiranje u turizmu; evaluacija poslovanja hotelskih poduzeća i njihovo vrednovanje
Dr. sc. Sanela Grujo Vrkljan , znanstvena suradnica	Strateško i operativno marketinško planiranje u turizmu; inovativni koncepti razvoja turističkih i destinacijskih proizvoda; tržišne studije izvedivosti; upravljanje ljudskim potencijalima i educiranje zaposlenika u turizmu
Dr. sc. Neven Ivandić , viši znanstveni suradnik	Ekonomika turizma; strateško upravljanje u turizmu; razvoj metodologija za procjenu ekonomskih učinaka turizma na hrvatsko gospodarstvo; praćenje konkurentnosti hrvatskog turizma
Izv. prof. dr. sc. Zoran Klarić , znanstveni savjetnik do 31.12.2023. – starosna mirovina	Međuodnos turizma i prostora; prihvatni kapacitet u turizmu; obilježavanje turističkih atrakcija; interpretacija okoliša; posebne vrste turizma (cikloturizam); obrazovanje u turizmu
Nasl. prof. dr. sc. Goran Kos , viši znanstveni suradnik	Prometni tokovi i promet; prometno i prostorno planiranje; promet u gradovima; turizam i promet; sigurnost u prometu
Dr. sc. Ivan Kožić , znanstveni suradnik	Ekonomika turizma; makroekonomski aspekti turizma; prognoziranje turističke potražnje; održivi razvoj turizma
Doc. dr. sc. Jasenska Kranjčević , znanstvena savjetnica	Prostorno planiranje turizma; međuodnos prostora i turizma; regionalni razvoj; ruralni razvoj; graditeljsko nasljeđe turizma; povijest arhitekture u turizmu
Doc. dr. sc. Damir Krešić , viši znanstveni suradnik - ravnatelj	Strateško planiranje u turizmu; destinacijski menadžment; destinacijski marketing; primjena IKT u turizmu; konkurentnost turističke destinacije; održivi razvoj turizam
Dr. sc. Ivo Kunst , viši znanstveni suradnik	Istraživanje i analiza turističke potražnje; destinacijski marketing i menadžment; strateško planiranje za potrebe poduzeća; studije ekonomske isplativosti

Dr. sc. Peter Charles Mackelworth , znanstveni suradnik	Znanstveno istraživanje antropogene dimenzije zaštite mora s naglaskom na procese planiranja i donošenja odluka; legislativni i vezani politički procesi koji facilitiraju prekograničnu konverzijsku biologiju i upravljanje zaštićeni morskim područjima – s naglaskom na upotrebu legislativnih i upravljačkih praksi u kontekstu prostornog planiranja mora.
Dr. sc. Izidora Marković Vukadin , viša znanstvena suradnica	Prostorno planiranje u turizmu; održivi razvoj turizma; geoturizam; resursna osnova; zaštićena prirodna područja
Zrinka Marušić , mag. math., univ. spec. oec., stručna savjetnica u sustavu znanosti i visokog obrazovanja	Metodologija istraživanja u turizmu (dizajn i alokacija uzorka, metode statističke analize); metodologija vrednovanja javnog dobra; mjerenje turističke potrošnje; baze podataka turističkog prometa
Doc. dr. sc. Hrvoje Mataković , znanstveni suradnik	Sigurnost u turizmu; utjecaj kriminala, terorizma i korupcije na turizam
Izv. prof. dr. sc. Josip Mikulić , znanstveni suradnik, na 20% radnog vremena	Destinacijski marketing i menadžment; tržišna komunikacija i brendiranje u turizmu; upravljanje kvalitetom u turizmu i uslužnim djelatnostima; održivost turizma; suvremeni trendovi u istraživanju tržišta; kvantitativne metode istraživanja u turizmu
Dr. sc. Nora Mustać , znanstvena suradnica od 1.6.2023. (na određeno vrijeme)	Ekonomika turizma; makroekonomski aspekti turizma; povijest turizma; održivi razvoj turizma; bihevioralni pristupi u turizmu
Dr. sc. Lidija Nujić , stručna suradnica u sustavu znanosti i visokog obrazovanja	Maketiške i PR aktivnosti Instituta; suvremeni trendovi u oglašavanju; digitalni marketing u turizmu; marketinški menadžment; promocija u turizmu
Dr. sc. Ivan Sever , znanstveni suradnik	Metodologija anketnih istraživanja; vrednovanje javnog dobra; psihologija okoliša; <i>data science</i>
Dr. sc. Renata Tomljenović , znanstvena savjetnica - pomoćnica ravnatelja	Destinacijski marketing i menadžment; planiranje razvoja i strategija kulturnog turizma; istraživanja različitih oblika turizma; transturizam; obrazovanje u turizmu
Ives Vodanović Lukić , mag. geogr., mag. hist. art. et litt. comp., asistentica	Kulturni i kreativni turizam; turizam umjetnosti; interpretacija baštine; turizam i duhovnost; turizam i lokalna zajednica

Biblioteka	Područje rada i znanstvenog interesa
Dr. sc. Ksenija Tokić , diplomirana knjižničarka	Uloga knjižnica u turizmu; uloga kulturne baštine u turizmu; informativna pismenost u odnosu na informacijsku nepismenost; znanstveno komuniciranje u digitalnom okruženju; bibliometrija

Radna mjesta financirana iz EU fondova	Područje rada
Diana Baus , mag. oec. viša stručna suradnica u sustavu znanosti i visokom obrazovanju od 1.12.2023.	Ekonomika turizma; makroekonomski aspekti turizma kroz primjenu kvantitativnih metoda; transfer novih tehnologija; cirkularna ekonomija

Administrativni djelatnici	Područje rada
<p>Ivana Bauer Škrinjarić, računovodstvena referentica - financijska knjigovotkinja</p>	<p>Likvidatura, obračun plaća, URE, IRE, baza podataka pretplatnika časopisa Turizam</p>
<p>Branka Božić, oec., voditeljica računovodstva u sustavu znanosti i visokog obrazovanja</p>	<p>Analize poslovanja, bilance, završni izvještaji; ovlaštenu računovođa; certifikat za proračunsko računovodstvo</p>
<p>Višnja Mezak, struč. spec. oec., rukovoditeljica odjela u središnjoj službi</p>	<p>Tajnički i kadrovski poslovi, pomoćni istraživački poslovi, prijevodi - njemački jezik; certifikat u području javne nabave</p>
<p>Mislav Mikec, prof., stručni suradnik u administraciji</p>	<p>Pomoćni istraživački poslovi; službenik za informiranje; djelatnik u pismohrani (obrađa arhivskog i dokumentarnog gradiva Instituta za turizam)</p>
<p>Ivica Ratković, dipl. iur. viši stručni suradnik u sustavu znanosti i visokog obrazovanja – pravnik do 31.8.2023.</p>	<p>Pravni poslovi; izrada i praćenje ugovora; javna i jednostavna Nabava; izrada Plana nabave GDPR</p>
<p>Mara Stanić, spremačica</p>	<p>Poslovi spremačice</p>
<p>Luca Rađenović, stručna referentica / tajnica od 2.1.2023.</p>	<p>Tajnica - ažuriranje i pomoćni tajnički poslovi</p>

ČLANSTVO U STRUČNIM TIJELIMA/POVJERENSTVIMA

Znanstvenici u Institutu članovi su i brojnih stručnih povjerenstava pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Ministarstvu turizma i sporta, Ministarstvu gospodarstva, Nacionalnom vijeću za sport RH i različitim obrazovanim institucijama čime je Institutu omogućeno da sudjeluje u kreiranju javnih politika u turizmu:

- **Hrvoje Carić**, član Odbora za UNESCO-v program "Čovjek i biosfera"
- **Hrvoje Carić**, imenovanje u nacionalnu tematsku grupu za radni paket 5: obalni i pomorski turizam
- **Hrvoje Carić, Neven Ivandić, Jasenka Kranjčević, Damir Krešić, Ivo Kunst, Renata Tomljenović**, članovi Znanstvenog vijeća *Turizam i prostor*, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU)
- **Hrvoje Carić**, član Povjerenstva za međusektorsku koordinaciju za politiku i mjere za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama
- **Sanda Čorak**, članica EU međunarodne radne grupe za ravnopravnost spolova
- **Sanda Čorak**, članica Nacionalnog vijeća za sport Republike Hrvatske
- **Sanda Čorak**, članica Vijeća i potpredsjednica Hrvatskog olimpijskog odbora
- **Sanda Čorak**, članica Povjerenstva za civilna odlikovanja i priznanja predsjednika RH
- **Matina Gjurašić**, članica Organizacijskog odbora znanstvenog skupa Održivost baštine, Velika Gorica
- **Zoran Klarić**, član Koordinacijskog tijela za cikloturizam pri Ministarstvu turizma.
- **Zoran Klarić**, član radne skupine za izradu Pravilnika o kriterijima za dodjelu sredstava iz Fonda za turistički nedovoljno razvijena područja i kontinent
- **Goran Kos**, član Koordinacijskog tijela za cikloturizam pri Ministarstvu turizma
- **Goran Kos**, član Hrvatske komore inženjera tehnologije prometa i transporta
- **Jasenka Kranjčević**, članica Kulturne rute *Iter vitis*, Hrvatska, Vijeća Europe
- **Jasenka Kranjčević**, članica Upravnog vijeća Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba
- **Jasenka Kranjčević**, članica Programskog odbora znanstvenog skupa Održivost baštine, Velika Gorica
- **Damir Krešić, Neven Ivandić**, član i zamjenik člana Radne skupine za pripremu Nacrta prijedloga Zakona o turizmu
- **Damir Krešić**, član Znanstvenog vijeća za prostor i turizam Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
- **Damir Krešić**, član Povjerenstva u vezi s udruživanjem turističkih zajednica pri Ministarstvu turizma i sporta
- **Josip Mikulić**, član radne skupine za izradu Strategije održivog turizma do 2030.
- **Josip Mikulić**, predsjednik Izvršnog odbora Fonda za potpore primijenjenim istraživanjima i razvojnim projektima Ekonomskog fakulteta – Zagreb.
- **Josip Mikulić**, član Odbora za poslijediplomske sveučilišne doktorske studije (zamjenik Predsjednice).
- **Josip Mikulić**, član Savjeta za znanost Ekonomskog fakulteta - Zagreb.